

gemeente

Oost Gelre

Programmabegroting 2021

Meerjarenbegroting
2021 - 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord Wethouder Financiën Karel Bonsen	3
1. Van visie naar uitvoering	4
Inleiding	4
Ambtelijk vakmanschap / Omgevingswet	4
Dienstverlening / Vaardigheden	4
Organisatieontwikkeling	4
Maatschappelijk effect	4
2. Leeswijzer	5
Wat willen we bereiken – maatschappelijk effect	5
Wat stellen we ons ten doel	5
Wat gaan we ervoor doen – activiteiten	5
3. Financieel overzicht Programmabegroting 2021	6
Bestaand beleid 2021 versus 2020	6
Voorstellen van nieuw beleid	7
4. Programmaplan	12
Inleiding	12
Programma 1: Leefomgeving	14
Wat willen we bereiken, wat stellen we ons ten doel en wat gaan we daarvoor doen?	14
Beleidsindicatoren	23
Middelen: wat mag het kosten?	24
Programma 2: Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen	28
Wat willen we bereiken, wat stellen we ons ten doel en wat gaan we daarvoor doen?	28
Beleidsindicatoren	47
Middelen: wat mag het kosten?	48
Programma 3: Economie en werkgelegenheid	50
Wat willen we bereiken, wat stellen we ons ten doel en wat gaan we daarvoor doen?	50
Beleidsindicatoren	56
Middelen: wat mag het kosten?	57
Programma 4: Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening	59
Wat willen we bereiken, wat stellen we ons ten doel en wat gaan we daarvoor doen?	59
Beleidsindicatoren	64
Middelen: wat mag het kosten?	65
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing VPB en onvoorzien	67
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	67
Overhead, ondersteuning en organisatie (taakveld 0.4)	67
Heffing VPB	68
Bedrag onvoorzien	68
5. Paragrafen	69
Paragraaf 1: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	69
Paragraaf 2: Verbonden partijen	81
Paragraaf 3: Bedrijfsvoering	87
Paragraaf 4: Financiering	96

Paragraaf 5: Onderhoud kapitaalgoederen	99
Paragraaf 6: Grondbeleid	103
Paragraaf 7: Lokale heffingen	106
6. EMU-saldo	113
7. Geprognotiseerde balans	114
Bijlagen	116
Bijlage 1: Financiële gevolgen van de coronacrisis voor het jaar 2021	117
Bijlage 2: Vergelijking begroting 2021 versus begroting 2020	118
Bijlage 3: Voorstellen van nieuw beleid voor de periode 2021-2024	120
Bijlage 4: Bijlage bij paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	129
Bijlage 5: Overzicht van verbonden partijen	130
Bijlage 6: BBV Beleidsindicatoren	133
Bijlage 7: Lijst met afkortingen	136

Voorwoord Wethouder Financiën Karel Bonsen

“We doen wat we kunnen, maar nu is ook het Rijk aan zet”

Deze programmabegroting komt tot stand in een bijzondere tijd. Een tijd waarin de bestrijding van het coronavirus ons dagelijks leven beheerst. In financiële zin, maar vooral ook in maatschappelijke zin. Onzekerheid of bedrijven het redden, of mensen hun baan houden en of dierbaren die ziek worden volledig herstellen. Maar ook of we met elkaar in staat zijn de kwetsbare doelgroepen in onze samenleving te beschermen tegen het virus.

Vanuit dat onzekere perspectief biedt het college u deze programmabegroting aan. Vanuit het vertrouwen dat we samen het coronavirus onder controle krijgen, maar ook vanuit het vertrouwen dat we blijven inzetten op de ambities die we ons gesteld hebben.

Herijking gemeentefonds

Een meerjarig sluitende begroting presenteren is niet mogelijk zonder (te) ingrijpende ombuigingen en het niet meenemen van risico's. Eerder heeft het Rijk de drie decentralisaties op ons bordje gelegd met een forse korting. En nu dreigt de herijking van het gemeentefonds. Het totaalbedrag van het fonds blijft hetzelfde, maar de verdeling over de gemeenten verandert. Vanuit de miljoenennota komt het kabinet weliswaar met een incidentele bijdrage, maar een hoognodige structurele bijdrage wordt doorgeschoven naar een volgend kabinet. Als we rekening houden met dit risico is onze begroting niet meerjarig sluitend.

Het Rijk is aan zet

Toch presenteren wij u een meerjarig sluitende begroting. Dit is een bewuste keuze. We hebben de herijking van het gemeentefonds opgenomen in de risicoparagraaf en niet meegerekend in het financiële deel van de programmabegroting. In de vorige programmabegroting hadden wij al een forse taakstelling opgenomen, uitgesmeerd over meerdere beleidsterreinen. Het mag duidelijk zijn dat wij doen wat we kunnen, maar duidelijk is ook dat het Rijk nu aan zet is!

Coronacrisis

De Coronacrisis heeft veel impact op onze samenleving, op de inwoners en bedrijven in Oost Gelre. Gelukkig heeft de crisis nauwelijks gevolgen voor de programmabegroting. We gaan ervan uit de het overgrote deel van de kosten door het Rijk worden vergoed en dat niet-vergoede kosten incidenteel zijn en worden afgedekt door onze reserves.

Op koers

Zoals gezegd blijven we met vertrouwen inzetten op onze ambities. Kijken we naar het behalen van onze doelstellingen, dan liggen we op koers. Om er een paar te noemen: de bouw van het IEKC in Lichtenvoorde ligt goed op schema. De plannen voor het IKC1 in Groenlo krijgen letterlijk vorm, net als de plannen voor een sporthal bij het Marianum. In alle kernen ontwikkelt zich de woningbouw en in het Programma Geef Lichtenvoorde kleur worden flinke stappen gezet.

Kernkwaliteiten

Oost Gelre is een gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Oost Gelre als evenementengemeente, als innovatief bedrijvige gemeente, als gemeente met een toeristisch aantrekkelijk landschap en bovenal gemeente met zorg en aandacht voor elkaar. De ambities in deze programmabegroting borduren voort op de kernkwaliteiten die onze gemeente onderscheidt.

1. Van visie naar uitvoering

Inleiding

In de Strategienota Oost Gelre 'Samen aan de slag in andere tijden' staat beschreven waar we als Oost Gelre naar toe willen. De visie begint met de opmerking dat de gemeente niet meer de oplosser van alle problemen in de samenleving is. Maar daarin wel een regisserende en faciliterende rol wil vervullen. We leggen verantwoordelijkheid terug in de samenleving en dagen inwoners uit het initiatief te nemen. De actuele ontwikkelingen sluiten naadloos aan bij de Strategienota als het gaat om een vitaal en leefbaar Oost Gelre. In de visie staat ook beschreven hoe wij vanuit onze kernwaarden 'aandachtig, eerlijk en uitnodigend' aansluiten bij de verwachtingen die inwoners, ondernemers en organisaties hebben van onze dienstverlening. Bijvoorbeeld verwachtingen over de manier waarop wij met hen communiceren. Maar ook hoe we ruimte geven aan initiatieven. Verwachtingen die aan verandering onderhevig zijn door de dynamiek van de samenleving. Maar ook verwachtingen die een toenemend beroep doen op de kennis en vaardigheden van onze medewerkers, die daarin moeten meegroeien.

Ambtelijk vakmanschap / Omgevingswet

De ontwikkeling van de ambtelijke organisatie naar ambtenaar 3.0, het ambtelijk vakmanschap wordt in 2021 voortgezet. Deze ontwikkeling gaat uitstekend samen met de voorbereiding en invoering van de Omgevingswet. Betreffende ontwikkelingen bieden de mogelijkheden om een verdere slag te maken met de samenwerking met onder meer initiatiefnemers. Overeenkomstig de uitgangspunten van de Omgevingswet hanteren wij het principe van 'ja, mits'. De vaardigheden en kennis die we daarvoor hebben moeten we steeds actualiseren om aan te sluiten bij die ontwikkelingen en verwachtingen.

Dienstverlening / Vaardigheden

De in 2020 vastgestelde dienstverleningsvisie geeft vormt het kader voor de wijze waarop wij onze dienstverlening invulling geven. Dat betekent dat we bij initiatieven vanuit de samenleving het principe van 'ja, mits' hanteren. Dat we ons goed kunnen inleven in de vraag en de situatie van initiatiefnemers. Dat we meedenken in oplossingen. Dat we intern de informatie met elkaar delen en samen verantwoordelijkheid nemen voor het resultaat.

Ambtelijk vakmanschap hoort bij onze dienstverlening, hiervoor zijn de vaardigheden en competenties die we nodig hebben om aan die verwachtingen te voldoen in beeld gebracht. Deze vaardigheden passen wij ook toe bij de Omgevingswet hetgeen noodzakelijk om in de geest van de Omgevingswet te werken. In 2021 geven wij hier verdere invulling aan. Maar zoals u uit de inleiding kunt opmaken, is dit iets waar continue aandacht voor zal zijn.

Organisatieontwikkeling

In 2021 zullen stappen worden gezet om te komen tot de verdere doorontwikkeling van onze organisatie. De beide trajecten 'Vaardigheden' en 'Dienstverlening' geven invulling aan de organisatieontwikkeling, waarin het ambtelijk vakmanschap maar ook de implementatie van de Omgevingswet centraal staan.

Maatschappelijk effect

Het resultaat van alle inspanningen moet zijn, dat we nog beter in staat zijn om de ambities die we ons stellen te realiseren in goede samenwerking met onze inwoners en partners. Immers het effect van onze ambities willen we terugzien in de samenleving. En dat is het doel van deze begroting, van visie naar uitvoering.

2. Leeswijzer

De veranderingen volgen elkaar in steeds hoger tempo op en deze dynamiek vraagt om een bestuursstijl die hierbij aansluit. Dat moet ook in onze Programmabegroting tot uiting komen. Deze slag hebben we nog niet helemaal gemaakt, maar de huidige Programmabegroting laat al wel de eerste stappen zien.

Een van die stappen is de indeling van de programma's. Die is gebaseerd op de Strategienota 'Samen aan de slag in andere tijden' en sluit logisch aan bij de actuele thema's:

Programma 1 – Leefomgeving;

Programma 2 – Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen;

Programma 3 – Economie en werkgelegenheid;

Programma 4 – Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening.

De Programmabegroting bestaat uit een programmaplan (hoofdstuk 4) waarin de maatschappelijke effecten, beleidsdoelstellingen en activiteiten staan beschreven en de paragrafen (hoofdstuk 5).

In de Kadernota staan de financiële kaders waarbinnen wij de Programmabegroting hebben opgesteld.

De beleidskaders zijn uitgewerkt volgens het coalitieprogramma 'Volle kracht vooruit!'.

Per programma leest u:

- wat willen we bereiken (kader in kleur paars);
- wat we ons ten doel stellen (kader in kleur lichtpaars);
- wat we ervoor gaan doen (activiteiten);
- wat het mag kosten.

Wat willen we bereiken – maatschappelijk effect

Met de op programmaniveau beschreven doelstellingen willen we een aantal maatschappelijke effecten beïnvloeden. Bijvoorbeeld hoe we de leefbaarheid in de kerkdorpen en hoofdkernen behouden en verbeteren.

Wat stellen we ons ten doel

We hebben realistische doelen opgenomen en ons beperkt tot de doelen die een relatie hebben met:

- nieuwe taken;
- speerpunten van beleid;
- taken / verantwoordelijkheden waar we op een andere manier invulling aan willen geven.

Al het andere werk gaat natuurlijk ook door (zoals onderhoud wegen, openbaar groen etc.).

Wat gaan we ervoor doen – activiteiten

We hebben aan de doelen activiteiten / prestaties verbonden. Deze activiteiten / prestaties moeten ervoor zorgen dat we de beoogde resultaten halen. Elke activiteit heeft uiteraard een eigen resultaat. Maar de som van de resultaten zorgt voor het realiseren van het doel en in het verlengde daarvan het maatschappelijke effect dat we willen beïnvloeden of bereiken.

3. Financieel overzicht Programmabegroting 2021

Bestaand beleid 2021 versus 2020

In deze paragraaf geven we op hoofdlijnen de afwijkingen tussen de Programmabegroting 2021 en Programmabegroting 2020 weer.

Programma	Begroting 2020			Begroting 2021		
	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
1. Leefomgeving	-15.299.275	6.773.052	-8.526.223	-13.667.249	6.660.021	-7.007.228
2. Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen	-42.649.113	6.618.455	-36.030.658	-43.199.912	6.625.946	-36.573.966
3. Economie en werkgelegenheid	-1.264.558	1.209.407	-55.151	-1.116.526	1.351.887	235.361
4. Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening	-5.552.533	467.055	-5.085.478	-5.846.753	466.348	-5.380.405
Algemene dekkingsmiddelen	-386.380	56.643.405	56.257.025	-347.099	58.701.627	58.354.528
Overhead	-9.968.933	182.652	-9.786.281	-9.479.049	187.015	-9.292.034
Heffing						
Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	-64.631	0	-64.631	-66.825	0	-66.825
Saldo van baten en lasten	-75.185.423	71.894.026	-3.291.397	-73.723.413	73.992.844	269.431
Mutaties reserves programma 1	0	-211.501	-211.501	0	0	0
Mutaties reserves programma 2	0	629.670	629.670	0	115.000	115.000
Mutaties reserves programma 3	0	307.857	307.857	0	0	0
Mutaties reserves programma 4	-1.536.766	3.857.645	2.320.879	-388.456	401.150	12.694
Structureel begrotingssaldo	-76.722.189	76.477.697	-244.492	-74.111.869	74.508.994	397.125
Incidentele baten en lasten	-3.960.124	3.015.006	-945.118	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 1	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 2	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-80.682.313	79.492.703	-1.189.610	-74.111.869	74.508.994	397.125

Wat u in bovenstaande tabel kunt herleiden, is het structurele begrotingsresultaat en de mutaties van de incidentele baten en lasten. De incidentele baten en lasten 2020 bestaan grotendeels uit de effecten van de Coronacrisis. De verwachte effecten van de Coronacrisis voor 2021 zijn niet in deze tabel opgenomen.

Onderstaande vergelijking is gebaseerd op het structurele begrotingsresultaat 2021 en 2020.

De Programmabegroting 2020, inclusief wijzigingen	€	244.492/-
De Programmabegroting 2021 bestaand beleid	€	<u>397.125</u>
T.o.v. 2020 is sprake van een verbetering van het structurele resultaat met	€	641.617

Door de incidentele onttrekkingen en het beslag op de reserves voor het begrotingsjaar 2020 is een vergelijking tussen de beiden jaren niet in een eerste oogopslag te maken.

Voorstellen van nieuw beleid

Voorstellen van nieuw beleid leiden tot het volgende beslag op middelen. In bijlage 2 vindt u de uitwerking van de voorstellen van nieuw beleid per programma.

Investeringsniveau

Programma	2021	2022	2023	2024
1. Leefomgeving	5.679.750	8.067.250	3.856.750	4.319.750
2. Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen	16.372.000	5.468.304	2.100.000	5.600.000
3. Economie en werkgelegenheid	65.000	0	0	0
4. Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening	135.000	0	0	0
Totaal investeringsniveau nieuw beleid	22.251.750	13.535.554	5.956.750	9.919.750

Budgettaire lasten

Programma	2021	2022	2023	2024
1. Leefomgeving	2.566.273	1.207.983	1.375.586	1.601.371
2. Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen	1.746.834	956.197	987.697	1.169.697
3. Economie en werkgelegenheid	227.688	137.688	77.688	77.688
4. Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening	193.013	103.013	108.013	53.013
Totaal budgettaire lasten nieuw beleid	4.733.808	2.404.881	2.548.984	2.901.769
Dekking uit reserve	4.031.686	718.804	653.804	541.304
Dekking uit voorziening riolering	101.661	195.921	259.179	296.541
Totaal dekking t.l.v. reserves & voorzieningen	4.033.347	914.725	912.983	837.845
Netto budgettaire jaarlasten nieuw beleid	600.461	1.490.156	1.636.001	2.063.924

Hierbij is nadrukkelijk rekening gehouden met het vastgestelde coalitieakkoord. Belangrijke items zijn onder andere de implementatie van de Omgevingswet, ontwikkeling Hof aan de Dijkstraat, energietransitie, de realisatie van het IEKC te Lichtenvoorde, onderwijshuisvesting Groenlo, binnensport Groenlo, zorg en participatie in het bijzonder gericht op samenwerking, preventie en langer zelfstandig thuis wonen en verduurzaming rioolbeheer.

Financieel begrotingsresultaat 2021

Op basis van de Programmabegroting 2021, voorstellen van nieuw beleid (besluit en noodzakelijk) en het dekkingsplan ontstaat het volgende financiële beeld voor het jaar 2021.

Financieel resultaat bestaand beleid programmabegroting 2021	€	397.125
Incidentele baten en lasten	€	0
Structureel resultaat bestaand beleid	€	397.125
Voorstellen van nieuw beleid 2021	€	-600.460
Subtotaal	€	-203.335
Structureel dekkingsplan 2021	€	518.162
Voordelig begrotingsresultaat 2021	€	314.827

Incidentele baten en lasten bestaand beleid

Het overzicht van de incidentele baten en lasten biedt inzicht welke incidentele lasten deel uitmaken van de totale baten en lasten.

Programma	2021	2022	2023	2024
1. Leefomgeving				
2. Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen	128.378	128.378		
3. Economie en werkgelegenheid				
4. Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening				
Incidentele baten en lasten	128.378	128.378	0	0

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Onderstaand overzicht geeft u inzicht in de structurele mutaties van de reserves. De belangrijkste mutatie betreft de bespaarde rente.

	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Bespaarde rente reserves	-304.909	317.603	12.694
Aflossing geldlening Vitens	-83.547	83.547	0
Kapitaallasten school Flierbeek en Hamalandschool, reserve onderwijshuisvesting (mutatie loopt af in 2036)	0	115.000	115.000
Totaal	-388.456	516.150	127.694

Meerjarenbeleid

In de Meerjarenbegroting hanteren wij de volgende uitgangspunten:

Ontwikkeling prijsstijgingen en loonkosten

In de Meerjarenbegroting houden wij rekening met constante prijzen. We houden dus geen rekening met inflatie en loonsomontwikkeling. We gaan uit van de ramingen van het Centraal Planbureau, te weten voor 2021 een inflatie van +1,7%. Voor de loonkostenaanpassing gaan we uit van 1,5% in 2021.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Zoals gebruikelijk is de meicirculaire gehanteerd voor de berekening van de algemene uitkering voor de programmabegroting. Een belangrijke ontwikkeling hierbij is dat het rijk bij de meicirculaire in tegenstelling tot de decembercirculaire de ontwikkeling van de algemene uitkering voor het jaar 2022 en volgende jaren bevroren. Dit heeft geleid tot een verslechtering van de financiële positie van € 1,1 miljoen ten opzichte van de kadernota voor de periode tot en met 2024.

Verder zijn een aantal belangrijke onderzoeken in opdracht van het rijk gaande welke naar alle waarschijnlijkheid leiden tot forse aanpassingen van de algemene uitkering.

- De herijking van het gemeentefonds
- Effect van de invoering van het abonnementstarief WMO
- Onderzoek kosten jeugdhulp in relatie met de rijksbijdragen

Tot slot zij opgemerkt dat over het woonplaatsbeginsel nog steeds niet definitief besluit is genomen. Hiermee blijft Oost Gelre een (incidenteel) financieel risico lopen aangezien de compensatie eerst 2 jaar na dato plaatsvindt.

Belastingdruk

Wij houden vanaf 2021 rekening met een jaarlijkse trendmatige verhoging van 2% voor de onroerende-zaakbelasting (OZB) ad € 115.000. In het voorgestelde dekkingsplan stellen we voor 2021 een extra verhoging van 2% voor. Voor de jaren 2022 tot en met 2024 stellen we (naast de trendmatige verhoging van 2%) een extra verhoging van respectievelijk 2%, 0% en 0% voor.

Meerjarenperspectief 2021-2024

Doorrekening van het meerjarenperspectief leidt tot het volgende financieel overzicht.

	2021	2022	2023	2024
Begrotingsuitkomst lopend jaar	397.125	397.125	397.125	397.125
Ontwikkeling algemene uitkering	0	-220.001	-622.730	-756.392
Structurele toevoeging bijdrage jeugdhulp	0	374.614	374.614	374.614
Belastingen en leges	0	278.000	417.000	556.000
Vrijval kapitaallasten	0	194.629	409.059	700.442
Afloop nieuw beleid	0	0	155.042	155.042
Resultaat	397.125	1.024.367	1.130.110	1.426.831
Correctie incidentele baten en lasten	0	83.000	211.378	211.378
Structureel resultaat bestand beleid	397.125	1.107.367	1.341.488	1.638.209

Meerjarenperspectief inclusief structureel nieuw beleid (besluit + noodzakelijk)

	2021	2022	2023	2024
Resultaat	397.125	1.024.367	1.130.110	1.426.831
Nieuw beleid structureel	-702.121	-1.686.077	-1.895.180	-2.360.465
Riolering	101.661	195.921	259.179	296.541
Structureel resultaat	-203.335	-465.789	-505.891	-637.093

Meerjarenperspectief inclusief structureel en incidenteel nieuw beleid (besluit + noodzakelijk)

	2021	2022	2023	2024
Structureel dekkingsplan 2021	518.162	379.162	379.162	379.162
Verhogen OZB meer dan trendmatig	0	115.000	115.000	115.000
Taakstelling De Mattelier	0	30.000	30.000	30.000
Gefaseerd afbouwen vervoer gymonderwijs	0	15.000	30.000	30.000
Lagere energielasten i.v.m. versneld vervangen openbare verlichting	0	14.162	28.324	28.324
Taakstelling personeelsformatie	0	0	100.000	100.000
Totaal	518.162	553.324	682.486	682.486

Meerjarenperspectief

	2021	2022	2023	2024
Structureel resultaat	-203.335	-465.789	-505.891	-637.093
Incidentele baten en lasten	0	83.000	211.378	211.378
Meerjarig dekkingsplan	518.162	553.324	682.486	682.486
Totaal	314.827	370.535	387.973	256.771

Reservepositie

Hierna volgt een opsomming van de stand van de eigen financieringsmiddelen per 1 januari 2020 en 1 januari 2021. Hierbij maken we onderscheid tussen algemene reserves, bestemmingsreserves en voorzieningen.

	2020	2021
Algemene reserve		
- waarvan geblokkeerd	25.407.360	24.490.903
- waarvan vrij besteedbaar	3.977.799	2.123.005
Bestemmingsreserves	11.173.472	10.732.749
Voorzieningen	12.040.347	11.837.879
Totaal reserves en voorzieningen	52.598.978	48.594.168

Naast een structureel sluitende Meerjarenbegroting is het voor de robuustheid van de gemeentelijke financiële positie noodzakelijk dat we over een vrij besteedbare reserve beschikken. Die moet minimaal gelijk zijn aan de uitgangspunten in de nota risicomanagement en het financieel weerstandsvermogen. De minimaal benodigde weerstandscapaciteit € 2,5 miljoen.

De algemene reserve vrij besteedbaar komt op begrotingsbasis met ingang van 2021 onder de vastgestelde grens van € 2,5 miljoen. Dit maakt noodzakelijk dat wordt bezien op welke wijze de vrij besteedbare reservepositie kan worden verbeterd.

Daar staat tegenover dat de reservepositie algemeen (geblokkeerd plus vrij besteedbaar) uitstekend is van in totaliteit €26,6 miljoen. Een nadere analyse zal onderdeel uitmaken van het jaarverslag 2020.

Op basis van de voorstellen kennen de reservepositie en de weerstandsnorm de volgende ontwikkeling:

	2021	2022	2023	2024
Vrije besteedbare reserves	2.123.005	1.844.964	1.847.274	1.830.900
Beschikbare weerstandscapaciteit	3.490.521	3.212.479	3.214.790	3.198.416
Benodigde weerstandscapaciteit	-2.500.000	-2.500.000	-2.500.000	-2.500.000
Weerstandscapaciteit t.o.v. de norm	990.521	712.479	714.790	698.416

Ontwikkelingen algemene uitkering

De ontwikkelingen in het sociaal domein dwingen ons om hiervoor een taakstelling op te nemen. Wij hebben de voorlopige effecten van de meicirculaire in het meerjarenperspectief meegenomen.

	2022	2023	2024
Ontwikkeling algemene uitkering	-75.277	-24.784	42.723
Ontwikkeling integratie uitkering	47.044	-119.816	0
Ontwikkeling sociaal domein	-191.768	-258.129	-176.385
Ontwikkeling cumulatief	-664.001	-846.729	-577.662

4. Programmaplan

Inleiding

De titel van het Coalitieprogramma 2018-2022 geeft aan hoe we onze ambities gestalte geven: 'Volle kracht vooruit!'. In dit coalitieprogramma zetten we met kracht in op een aantal belangrijke thema's zoals: Duurzaamheid, mobiliteit, economie, vitale kernen, zorg, onderwijs en participatie.

Duurzaamheid

We willen naar een meer groene en circulaire economie. Natuur, grondstoffen, energie, voedsel en afval hebben een waarde. Wij streven ook lokaal naar een balans tussen mens, milieu en een gezonde economie. We stellen ambitieuze en haalbare milieudoelen. We betrekken lokale bedrijven en vooral ook de inwoners bij de overgang naar een duurzaam ingerichte gemeente.

We willen in 2030 energieneutraal zijn. Energietransitie is de omslag naar een lager energiegebruik, opgewekt met hernieuwbare energie. We willen de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen ten faveure van natuurlijke bronnen (zon, wind, biomassa, water, etc.).

Mobiliteit

Bereikbaarheid en mobiliteit is in de Achterhoek van essentieel belang. Bereikbaarheid is voor ons niet alleen het verkeer en openbaar vervoer; digitale bereikbaarheid hoort daar ook zeker bij. Een goede bereikbaarheid is een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven, maar ook voor mensen die in de Achterhoek willen wonen maar elders werken. Ook zorgt het voor meer zelfstandigheid bij ouderen en hulpbehoevenden, omdat zorg op afstand een steeds belangrijkere plek inneemt.

Economie

Wij streven naar een sterke maar ook eerlijke economie, waar mensen profiteren van een goed economisch klimaat en iedereen de kans krijgt om met zijn talenten een eerlijk inkomen te verwerven. Maar ook dat we rekening houden met leefbaarheid en leefomgeving. Wij kunnen overigens maar beperkt de economie beïnvloeden. Waar mogelijk faciliteren we wel. Zo begeleiden we de grondverkoop op de Laarberg en op Lindebrook en ondersteunen we ondernemers (waar nodig) in het proces van het verkrijgen van een Omgevingsvergunning.

Vitale kernen

De leefbaarheidsvisie kleine kernen Oost Gelre vormt de leidraad voor het beleid voor kleine kernen en het buitengebied, waarin wonen, onderwijs en bereikbaarheid belangrijke onderwerpen zijn. Het aanstellen van een programmamanager was hierbij een eerste stap.

In het kernwinkelgebied van Lichtenvoorde wordt het programma 'Geef Lichtenvoorde Kleur' in de openbare ruimte steeds zichtbaarder. In Groenlo blijven we verder werken aan de uitvoering van Programma Stad Groenlo.

Zorg

Gezond leven, steeds blijven leren en jezelf ontwikkelen zijn onderdelen van actief deelnemen aan de samenleving. Niet zorgen voor, maar zorgen dat. Eigen kracht op de eerste plaats. Voorkomen is beter dan genezen. De gemeente stimuleert en ondersteunt dit ook. Door preventie kunnen we het beroep op dure (vangnet)voorzieningen beperken. Zo kunnen de goede voorzieningen blijven voor mensen die het écht nodig hebben.

Onderwijs

Goed onderwijs biedt iedereen de kans om talenten te ontwikkelen en uit te groeien tot volwaardige en betrokken inwoners. Kinderen moeten thuis en op school goed worden voorbereid op hun rol en plek in de samenleving. Voor veel ouders is het belangrijk dat de identiteit van de school aansluit bij de opvoeding die zij hun kind geven. Hoewel de invloed van de gemeenten op de inhoud van het onderwijs beperkt is (dit is het terrein van het schoolbestuur), moet er ook op lokaal niveau veel aandacht zijn voor onderwijs.

Participatie

Werk is bij uitstek het middel om verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven en het gezin en om deel te nemen aan de samenleving. Werken moet lonen, zowel financieel als in perspectief. We spreken mensen daarbij nadrukkelijk aan op hun persoonlijke verantwoordelijkheden; rechten en plichten gaan hand in hand. Ons uitgangspunt is dan ook: je bent aan het werk of je levert een andere bijdrage. Een uitkeringsregeling is uitsluitend bedoeld voor mensen, die (al dan niet tijdelijk) geen toegang hebben tot betaald werk. Om die regeling ook in stand en betaalbaar te houden, vragen wij van mensen om zo snel mogelijk (weer) in hun eigen levensonderhoud te voorzien.

Programma 1: Leefomgeving

Wat willen we bereiken, wat stellen we ons ten doel en wat gaan we daarvoor doen?

Ruimtelijke ontwikkeling

Inleiding

De ruimtelijke ontwikkelingen voor de toekomst zijn niet meer zozeer gericht op de kwantitatieve groei van de stad en de kernen maar richten zich vooral op de kwaliteitsverbetering van de bestaande woonwijken, het buitengebied, bedrijventerreinen en de centra, waarbij rekening wordt gehouden met de gevolgen van de demografische ontwikkelingen.

Ontwikkelingen

Nieuw ruimtelijk beleid dat nog moet worden ontwikkeld krijgt een plek in de Omgevingsvisie die in voorbereiding is. Een aantal onderwerpen is de afgelopen periode reeds uitgewerkt. Daarbij moet gedacht worden aan de energietransitie en wonen in zowel de kleine kernen als Lichtenvoorde en Groenlo. De opstelling van de Omgevingsvisie hangt nauw samen met de invoering van de Omgevingswet.

Om te verzekeren dat Oost Gelre op 1 januari 2022 klaar is om te gaan werken onder deze nieuwe wet wordt in 2021 het programma dat in 2020 ingezet is om klaar te zijn voor de nieuwe Omgevingswet doorgezet. Daarbij is gekozen om voorrang te geven aan wettelijke verplichtingen en onderdelen die direct samenhangen met de directe dienstverlening aan onze burgers. Voor de Omgevingsvisie betekent dit dat na de zomer van 2020 een gedetailleerd Plan van Aanpak is uitgewerkt en kan worden vastgesteld. De laatste maanden van 2020 en het voorjaar van 2021 wordt gebruikt voor participatie en uitwerking van een visie op hoofdlijnen. Afhankelijk van het onderwerp kunnen, vooruitlopend op de integrale Omgevingsvisie, deelonderwerpen al worden uitgewerkt. Concrete voorbeelden daarvan zijn klimaatadoptatie en een plan om biodiversiteit te bevorderen.

Bestuurlijke kaders

- Strategienota "Samen aan de slag in andere tijden"
- Omgevingsvisie
- Programma "Geef Lichtenvoorde Kleur"
- Programma "Stad Groenlo"
- Programma "Besselinkschans"
- Nota functieverandering buitengebied Oost Gelre
- Beeldtaal Lichtenvoorde
- Beeldkwaliteitsplan openbaar groen
- Plussenbeleid Oost Gelre

Bestaand vastgoed dat leeg komt te staan of verpauperd wordt herontwikkeld

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- We gaan flexibel om met diverse woonvormen, al of niet tijdelijk. Winkels moeten woningen kunnen worden en vice versa.
- We geven bekendheid aan de mogelijkheid tot het afgeven van tijdelijke vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur.

Bestaand vastgoed dat leeg komt te staan of verpauperd wordt herontwikkeld

- We faciliteren bij herontwikkeling of transformatie van vastgoed dat leeg komt te staan of verpaupert en we voeren functieveranderingsbeleid in het buitengebied uit. Binnen stedelijk gebied gaan wij in overleg over initiatieven voor herontwikkeling en geven we uitvoering aan de programma's Stad Groenlo en Geef Lichtenvoorde kleur. We ontwikkelen "de Menukaart" Lichtenvoorde en Groenlo (kwalitatieve toets voor initiatieven voor nieuwe woningen).

Activiteiten

We geven uitvoering aan de Menukaart Wonen voor Groenlo en Lichtenvoorde.

De kwaliteit van bestaande bebouwing in de (kleine)kernen verbetert

In het kader van prestatieafspraken gaan we in gesprek met woningbouwcorporaties over verduurzaming van de woningvoorraad en het (her)bouwen van betaalbare huurwoningen voor de juiste doelgroepen op de juiste locaties.

Activiteiten

Bekendheid geven aan de Toekomstbestendige Wonen Lening

Versterken ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- De verschillende landschapstypen en ensembles kennen een eigen identiteit. Deze blijven behouden en worden waar mogelijk versterkt.
- We faciliteren groepsprocessen in de kernen en duurzame projecten gericht op ontwikkeling van het landschap.
- Ruimtelijke ontwikkelingen worden op basis van objectieve criteria ingepast en gecompenseerd.
- We passen het Plussenbeleid toe, dit beleid geeft kwaliteitsvoorwaarden voor het ruimtelijk beleid van onze gemeente indien medewerking wordt gevraagd bij het realiseren van een uitbreiding van de niet-grondgebonden veehouderij.
- Het bermonderhoud kan door (collectieven van) agrariërs worden uitgevoerd als maatregel voor het verhogen van de verkeersveiligheid, wateropvang en verhogen van de biodiversiteit; bijkomend voordeel is dat de ontwikkeling van hinderlijke onkruiden voor agrariërs wordt beperkt.

Activiteiten

1. We actualiseren het landschapsontwikkelingsplan.
2. We ontwikkelen een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen op basis van objectieve criteria in te passen en/of te compenseren.
3. We stellen een omgevingsvisie vast.
4. We stellen een uitvoeringsplan op met draagvlak voor versterken ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit.
5. Opstellen van een biodiversiteitsplan

Vitaal centrum van Lichtenvoorde

Uitgangspunten zijn vastgelegd in Programma 'Geef Lichtenvoorde Kleur'. We geven daar uitvoering aan. Het ontwikkelen van een vitaal en compact centrum staat centraal. Dit realiseren we door het stimuleren van de samenwerking tussen ondernemers, het zoeken van nieuwe functies voor leegstaand vastgoed, het ontwikkelen van een aantal nieuwbouwprojecten, het toevoegen van sfeer en beleving, meer groen, kunst en cultuur, meer toeristische potentie, etc. Dit gebeurt in overleg met ondernemers, inwoners en verenigingen.

Activiteiten

Vitaal centrum van Lichtenvoorde

1. We realiseren nieuwe winkelruimte, woonruimte, de nieuwe bibliotheek en een activiteitenplein in plan Bonifatiushof-Nieuwmarkt;
2. Het kernwinkelgebied wordt compacter door het plan Hof aan de Dijkstraat te realiseren (transformatie naar wonen).
3. We (her)ontwikkelen de omgeving gemeentehuis (voormalige Rabobank, parkeren, Jorisschool, Careaz).
4. We passen kunst (street art) toe in het centrum van Lichtenvoorde
5. Het centrum wordt aangevuld met meer sfeer en beleving (beeldtaal, groen, kleur, verlichting)
6. Het parkeren in en rondom het centrum wordt in beeld gebracht en waar nodig/mogelijk gewijzigd.

Vitaal centrum van Groenlo

Uitgangspunten zijn vastgelegd in Programma 'Stad Groenlo'. We ontwikkelen een vitaal en compact centrum, waarbij we in overleg met de ondernemers en andere belanghebbenden kijken naar een betere invulling van bestaande functies en op zoek gaan naar nieuwe functies voor het centrum. Tevens is religieus erfgoed onderdeel van het gemeentelijk beleid (naast monumenten).

Activiteiten

1. We geven uitvoering aan het programma 'Stad Groenlo'.
2. We actualiseren de pijlers uit het programma stad Groenlo en initiëren projecten voor de komende jaren.

Wonen in Oost Gelre

Inleiding

Wonen is essentieel, zowel de woning als de leefomgeving. De woonwensen van inwoners moeten centraal staan bij het woonbeleid (bouwen naar behoefte). Daarbij is een rol weggelegd voor de dorpsbelangenorganisaties in de verschillende kernen van Oost Gelre. Zij kennen als geen ander de lokale situatie en de specifieke (woon)wensen. Het woonbeleid moet gericht zijn op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit, levensloopbestendigheid en maatwerk. Niet de contingenten (kwantiteit), maar de kwaliteit van de woonplannen die de leefbaarheid een positieve impuls geven zijn leidend. Dit met het doel de woningmarkt weer in beweging te krijgen.

Ontwikkelingen

Het beleid is gericht op bouwen naar behoefte. In 2020 is de woningbehoefte op kernniveau in beeld gebracht en vastgesteld. Voor zowel Groenlo, Lichtenvoorde en de kleine kernen zijn visies vastgesteld die een basis vormen voor plannen voor het kunnen ontwikkelen en toevoegen van nieuwe woningen. De komende periode is vooral gericht op het mogelijk maken van concrete woningbouwinitiatieven op basis van deze visies. Voor de kernen Groenlo en Lichtenvoorde nemen we concrete plannen van private partijen in behandeling. Eventueel wordt ook eigen bezit (zoals bijvoorbeeld een vrijkomende schoollocatie) ingezet. In de kleine kernen wordt nauw samengewerkt met dorpsbelangenorganisaties. Daarnaast actualiseren we de woningbehoefte en stellen deze zonnig bij. Ten aanzien van de sociale huurwoningvoorraad doen wij dit laatste in nauw overleg met de woningbouwcorporaties. Concrete afspraken worden vastgelegd in de prestatieafspraken.

Bestuurlijke kaders

- Woonvisie Oost Gelre
- Verordening toekomstbestendig wonen Gelderland gemeente Oost Gelre
- Menukaart Wonen Groenlo & Lichtenvoorde
- Ruimtelijke verkenning wonen Kleine Kernen

Bouwen naar behoefte
We spelen actief in op de actuele woningbouwbehoefte.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none">1. We werken mee aan kwalitatief goede plannen voor woningbouwsplitsing, inbreidingslocaties, wonen in winkelstraten en functieverandering die inspelen op de actuele behoefte.2. In samenwerking met dbo's realiseren van woningbouwprojecten in de kleine kernen door uitvoering te geven aan de Ruimtelijke verkenning wonen Kleine Kernen.

Er zijn voldoende betaalbare en levensloopbestendige (sociale) huurwoningen beschikbaar voor alle doelgroepen
We hanteren daarbij het volgende uitgangspunt: <ul style="list-style-type: none">• de mogelijkheid tot wonen en zorg voor gehandicapt kind of hulpbehoevende inwoners in de directe woonomgeving is gewenst.
Activiteiten
We maken met woningcorporaties jaarlijks prestatieafspraken over de toegankelijkheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van seniorenwoningen en woningen voor de jongeren tot 23 jaar.

Er zijn voldoende bouw kavels beschikbaar in de hoofdkernen Groenlo en Lichtenvoorde.
We zorgen ervoor dat er bouw kavels op voorraad zijn in alle kernen van onze gemeente. Uitgangspunt daarbij is dat er gebouwd wordt voor "eigen behoefte". Bij nieuwbouw zijn levensloopbestendige en energiezuinige woningen het uitgangspunt.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none">1. Realiseren woningbouw op de locatie Oldenhuis in Groenlo.2. Realiseren van herontwikkelingslocaties in bestaand stedelijk gebied in Lichtenvoorde.

Er zijn voldoende bouw kavels beschikbaar in de kleine kernen.
We zorgen ervoor dat er bouw kavels op voorraad zijn in alle kernen van onze gemeente. Uitgangspunt daarbij is dat er gebouwd wordt voor "eigen behoefte". Bij nieuwbouw zijn levensloopbestendige en energiezuinige woningen uitgangspunt.
Activiteiten
We geven uitvoering aan de Ruimtelijke verkenning wonen Kleine Kernen door in overleg met de Dorpsbelangenorganisaties medewerking te verlenen aan woningbouwplannen. Daarbij is sprake van maatwerk waarbij de aanpak per dorp kan verschillen.

Er zijn voldoende veilige woonmogelijkheden beschikbaar voor arbeidsmigranten.
Woonmogelijkheden van arbeidsmigranten zijn niet alleen een zorg voor de lokale overheid, maar ook van het bedrijfsleven.

Er zijn voldoende veilige woonmogelijkheden beschikbaar voor arbeidsmigranten.

Activiteiten

1. We stellen de ruimtelijke kaders op waarbinnen huisvesting van arbeidsmigranten gerealiseerd kan worden.
2. We gaan in overleg met de betrokken organisaties over de opgave huisvesting arbeidsmigranten.

Het aanbod van intramurale mogelijkheden van wonen met zorg sluit aan op de lokale vraag

Het aanbod van intramurale woonvoorzieningen sluit aan bij de lokale vraag. Het aanbod biedt een woonkwaliteit die aansluit bij de huidige vraag. De woonvormen worden in het centrum van de kernen gerealiseerd, tenzij er voor de doelgroep een reden is elders te huisvesten. Woonvoorzieningen zijn bedoeld voor inwoners met een lokaal netwerk. Nieuwe wooninitiatieven moeten dan ook aantoonbaar maken dat zij gericht zijn op inwoners met een bestaand netwerk in de gemeente.

Activiteiten

1. Met Stichting De Lichtenvoorde kijken wij naar de huidige en benodigde huisvesting voor de doelgroep die onder de Wlz valt.
2. Voor de grote kernen kijken wij met Marga Klompé en Careaz op welke manier nieuwbouw een bijdrage kan leveren aan het oplossen van deze vraag. De bijdrage die deze nieuwbouw kan leveren aan de kwalitatieve verbetering van de twee kernen is belangrijk.
3. Wij stellen een beoordelingskader zorg en wonen op.
4. Wij werken mee aan het realiseren van vervangende huisvesting gedurende de tijd die nodig is voor het realiseren van nieuwbouw.

Kwetsbare jongeren een wooncarrière bieden

Jongeren met een ondersteuningsvraag en met een lokaal netwerk kunnen hun wooncarrière in Oost Gelre vormgeven.

Activiteiten

1. Informatie op SIOG wordt zodanig uitgebreid en aangepast dat professionals er makkelijk naar kunnen (door) verwijzen.
2. Regionaal behoefte-onderzoek onder jongeren met een ondersteuningsvraag.
3. SIOG wordt uitgebreid met 'softere' content in de vorm van verhalen van ervaringsdeskundigen, succesverhalen uit de gemeente, inspiratieverhalen van inwoners. Ook krijgt het Sociaal Team een gezicht.
4. Sociaal Team en SIOG online en offline profileren als hét portaal voor informatie en ondersteuning op het gebied van preventie, ondersteuning en participatie.
5. Sociaal team, haar aanbod en de werkprocessen krijgen een prominente plaats op SIOG.
6. Wij starten een lokale pilot om trainingslocaties te realiseren waar jongeren zelfstandig kunnen leren wonen.

Beheer openbare ruimte

Inleiding

We werken aan een aantrekkelijke leefomgeving voor bewoners en bedrijven, waar mensen elkaar ontmoeten, zich thuis voelen en met plezier gebruik maken van de openbare ruimte. Een openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk is en waar ruimte is voor initiatieven die worden gefaciliteerd door de gemeente. We willen ruimte geven aan bewoners en hen graag betrekken bij het beheer en onderhoud van hun directe leefomgeving.

Ontwikkelingen

Er zijn momenteel geen concrete projectvoornemens of wijzigingen in beheer afgesproken die een investering vragen. Wel lopen er voor de komende periode enkele processen die tot gevolg kunnen hebben dat investeringen wenselijk of noodzakelijk zijn. Dit zal op enig moment bepaald moeten worden. We noemen hierbij de volgende concrete ontwikkelingen:

- We stellen een biodiversiteitsplan op. In dit plan worden de ambities en kansen bepaald om de biodiversiteit in de gemeente te versterken. Een uitvoeringsparagraaf maakt hiervan onderdeel uit.
- We onderzoeken of het voor Oost Gelre wenselijk is om een soortenmanagementsplan op te stellen. Het doel is om alle handelingen en regelgeving ten aanzien van ruimtelijke ingrepen af te stemmen op beschermde flora en fauna. Hiermee voorkomen we dat er op ad hoc besluiten worden genomen. Beschermde soorten en kansrijke soorten worden met behulp van dit plan integraal beschermd. Procedures worden hierop afgestemd.
- We stellen een Omgevingsvisie op. Hieruit volgt naar verwachting dat beleid aangepast moet worden. Verder zullen integrale ambities en doelen worden afgesproken waar mogelijk ook investeringen uit voortkomen.

Bestuurlijke kaders

- Wegenbeleidsplan "Kijk op de Wegen"
- Gemeentelijk rioleringsplan 2017-2021
- Beleidsplan openbare verlichting 2008-2012
- Beeldkwaliteitsplan openbaar groen

De landschappelijke kwaliteit en biodiversiteit versterken door middel van optimale inrichting en beheer

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- Bermen worden benut om gevarieerde beplanting aan te brengen
- We passen ecologisch bermbeheer toe
- Inrichting en beheer van de openbare ruimte worden beter afgestemd op verhogen van de biodiversiteit; inwoners worden daarbij intensief betrokken.
- Normering van het openbaar groen volgens CROW, objectief vast te stellen door schouw en monitoring (beeldkwaliteitsplan).
- Openbaar groen is ingericht voor meerdere bestemmingen zoals spelen recreëren, waterberging en ecologie.
- We gebruiken geen gewasbeschermingsmiddelen.
- We meten kwaliteit van groen- en landschapsbeheer door monitoren en schouwen of evaluatie van de vastgestelde beeldkwaliteit d.m.v. steekproefsgewijze schouwrondes.
- Binnen stedelijk gebied gaan wij overleggen over initiatieven voor herontwikkeling en geven we uitvoering aan de programma's Stad Groenlo en Geef Lichtenvoorde kleur.

Activiteiten

1. Inboet van laanbeplanting; gevarieerde aanplant als bijdrage voor biodiversiteit.
2. Uitvoering geven aan het renovatieplan openbaar groen.

Versterken leefbaarheid van een buurt / wijk.

Reconstructies of herinrichting van gebieden wordt altijd gezamenlijk met inwoners en overige belanghebbenden in de buurt opgepakt. Niet meer, maar kwalitatief beter (te onderhouden) groen.

Versterken leefbaarheid van een buurt / wijk.

Activiteiten

Realiseren van groene speel- en ontmoetingsplekken in samenwerking met buurt-, wijk- en speeltuinverenigingen.

Alle (semi)openbare voorzieningen zijn toegankelijk voor alle inwoners

Voorzieningen in openbare gebouwen en de openbare ruimte dienen voor alle mensen met een (fysieke en / of verstandelijke) beperking fysiek toegankelijk te zijn.

Activiteiten

1. De gemeente Oost Gelre heeft een subsidieregeling (semi-) openbare ruimten.
2. De gemeente Oost Gelre ondersteunt de werkgroep toegankelijkheid openbare ruimte.

Realiseren van een schone leefomgeving

In een schone, duurzame en veilige omgeving is het prettig wonen, werken en ontspannen.

Activiteiten

1. We voorkomen/beperken hondenpoepoverlast in de openbare ruimte door te handhaven en ervoor te zorgen dat er losloopvelden zijn
2. Uitvoering geven aan het jaarprogramma verminderen zwerfafval.

De voorzieningen in onze gemeente zijn goed en veilig bereikbaar

De thema's doorstroming, bereikbaarheid en verkeersveiligheid zijn allen van belang.

Activiteiten

1. Opstellen verkeerscirculatieplannen voor Groenlo en Lichtenvoorde, om de verkeerscirculatie voor de komende jaren te waarborgen.
2. Volgens visie Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) risico gestuurd verkeersveiligheid aanpakken in de hele gemeente.
3. Verbeteren parkeersituatie Lichtenvoorde en Groenlo om de centra bereikbaar te houden.
4. Groenlo-west en Laarberg beter bereikbaar maken met openbaar vervoer.
5. Aanpassen komgrenzen en inrichten 30km/uur zones.

Duurzaamheid en milieu

Inleiding

We willen naar een meer groene en circulaire economie. Natuur, grondstoffen, energie, voedsel en afval hebben een waarde. Wij streven ook lokaal naar een balans tussen mens, milieu en een gezonde economie. We stellen ambitieuze en haalbare milieudoelen. We betrekken lokale bedrijven en vooral ook de inwoners bij de overgang naar een duurzaam ingerichte gemeente.

Een onderdeel van duurzaamheid is de Energietransitie. De ambitie is om in 2030 energieneutraal te zijn. Energietransitie is de omslag naar een lager energiegebruik, opgewekt met hernieuwbare energie (zon, wind en biomassa).

Ontwikkelingen

We geven uitvoering aan de activiteiten uit de Uitvoeringsagenda Energietransitie Oost Gelre. In deze Uitvoeringsagenda zijn de activiteiten opgenomen voor inwoners, bedrijven, grootschalige energieopwekking en het gemeentelijk vastgoed. Een belangrijke activiteit voor 2021 is het opstellen van de Transitievisie Warmte (TVW). Deze moet voor eind 2021 worden vastgesteld. In aansluiting

hierop dienen er wijkuitvoeringsplannen te komen. Deze plannen worden in nauw overleg met de diverse stakeholders, zoals onder meer de woningcoöperaties, de netbeheerder en de wijkbewoners tot stand gebracht.

Voor het op termijn volledig aardgasvrij worden van de gemeente dient in het kader van het Gelders Energieakkoord gestart te worden met projecten Wijk van de Toekomst (WvdT). Ook hierop willen wij ons richten in de komende periode.

Bestuurlijke kaders

Energietransitie

- Akkoord van Groenlo
- Regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek
- Uitvoeringsagenda Energietransitie Oost Gelre
- Beleid installaties opwekking hernieuwbare energie Oost Gelre
- Beleidsregels planologische medewerking zonneparken Oost Gelre
- Beleidsregels Zon op Erf

Milieu

- Milieubeleidsplan gemeente Oost Gelre 2010-2020

Beperken van de effecten van stikstof op kwetsbare natuur

Bijdrage leveren aan het verminderen van de effecten van stikstofdepositie op kwetsbare natuur te beperken. Vanuit de provincie wordt het GMS (Gelderse Maatregelen Stikstof) geïnitieerd. Dit beschrijft een gebiedsgerichte aanpak voor de regio's Arnhem-Nijmegen, Achterhoek, Foodvalley, Rivierenland, Stedendriehoek en Veluwe.

Activiteiten

Oost Gelre levert een bijdrage aan het opstellen van een plan van aanpak voor de Achterhoek.

Oost Gelre is energieneutraal in 2030

Het centrale doel van het Klimaatakkoord is het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen met 49% in 2030 ten opzichte van 1990. Voor het behalen van deze doelstelling dienen 30 regio's een Regionale Energiestrategie op te stellen. Daarnaast dienen gemeenten voor het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving een Transitievisie Warmte op te stellen.

De basis voor de lokale ambitie is het regionale 'Akkoord van Groenlo' en de regionale uitvoeringsagenda. In deze regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek is een mix aan hernieuwbare energiebronnen opgenomen van wind, zon en biomassa naast een besparingsdoelstelling op elektriciteit en gas.

De uitvoeringsagenda Energietransitie Oost Gelre is de basis voor de activiteiten die we uitvoeren. We brengen jaarlijks de stand van zaken in beeld voor zowel de realisatie van de ambitie als de uitvoering van de activiteiten.

Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De rol van de gemeente is het stimuleren en faciliteren van de energietransitie.
- Door actieve informatievoorziening en het voeren van campagnes promoten wij de noodzaak van de energietransitie.

Oost Gelre is energieneutraal in 2030

- Inwoners, bedrijven en belangenorganisaties betrekken we bij de uitwerking van de plannen.
- Inwoners, bedrijven en belangenorganisaties voeren zelf de door hen geïnitieerde projecten uit.
- We werken regionaal samen op onderwerpen en maatregelen waar dat de efficiency en effectiviteit ten goede komt.
- We maken duurzame energieprojecten mogelijk in bestemmingsplannen.

Activiteiten

We dragen bij aan het opstellen van regionale Energiestrategie (RES) voor de Achterhoek.

Inwoners besparen op hun energieverbruik en wekken zelf energie op.

Besparing van energie is een belangrijke pijler van het programma Energietransitie. Ook inwoners kunnen daaraan een bijdrage leveren; dat stimuleren we.

Activiteiten

1. We gaan een transitievisie warmte opstellen.
2. We stellen de Toekomstbestendig Wonen Lening beschikbaar.
3. We nemen deel aan het regionale VerduurSaam Energieloket.
4. We hebben een subsidieregeling voor het isoleren van woningen.

Bedrijven besparen op hun energieverbruik en wekken zelf energie op.

Wij stimuleren bedrijven om energiebesparende maatregelen te treffen en zelf duurzame energie op te wekken.

Activiteiten

1. We nemen deel aan MKB-aanpak m.b.t. duurzaam ondernemen en energiebesparing.
2. We nemen deel aan het programma Zonnige bedrijven.
3. We nemen deel aan het project Achterhoekse bedrijven en -parken op weg naar circulair, toekomstbestendig ondernemerschap, waarbij energie een onderdeel is van een bredere aanpak gericht op duurzaamheid.

Binnen de gemeente Oost Gelre worden grootschalige hernieuwbare energieopwekkingsprojecten gerealiseerd.

Voor de realisatie van zonneparken is in 2019 de eerste tender opengesteld. Naar aanleiding hiervan lopen er drie projecten waarvoor de procedures zijn opgestart en die moeten leiden tot realisatie in de komende jaren. Naast deze projecten wordt er verdere invulling gegeven aan de projecten uit de werkstroom "Grootschalige hernieuwbare energieopwekking". Voor de realisatie van één of enkele windturbines worden vervolgstappen gezet. Voor het op grote schaal verbeteren van de isolatiegraad van 1000 woningen worden in samenwerking met het Agem energieloket acties uitgevoerd.

Activiteiten

1. We gaan deelnemen aan een regionaal energiefonds.
2. We geven uitvoering aan ons beleid en uitvoeringsprogramma voor grootschalige energieopwekking.
3. We voeren een onderzoek uit naar de mogelijkheden voor een financiële bijdrage aan duurzame energieopwekking projecten.

Voor het gemeentelijke vastgoed wordt bespaard op het energieverbruik en wordt zelf energie opgewekt

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en gaat het eigen vastgoed verder verduurzamen.

Activiteiten

1. We gaan de openbare verlichting versneld vervangen door LED.
2. We geven uitvoering aan het energiebeleid voor gemeentelijk vastgoed.
3. We werken actief mee aan de plaatsing van voldoende oplaadpunten voor elektrische auto's.

Duurzaam ondernemen.

Oost Gelre stimuleert ondernemers om duurzaam te ondernemen.

Activiteiten

1. Het inkoopbeleid gemeente Oost Gelre is gericht op circulair en duurzaamheid: innovatief aanbesteden.
2. Duurzaamheid is een standaard onderwerp van de ODA bij bedrijfscontacten.
3. Bij het uitvoeren van milieucontroles bij bedrijven wordt de erkende maatregelenlijst (zogenaamde EML-controles) toegepast.

Oost Gelre is in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig ingericht.

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) voorziet in een integrale aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en overstromingen. Deze aanpak begint bij het uitvoeren van een stresstest. In de stresstesten wordt gekeken naar de kwetsbaarheid van zowel het stedelijk als landelijk gebied. Ze zijn gericht op de vier klimaataspecten: wateroverlast, overstromingen, droogte en hittestress en bekijken zowel hevige buien als langdurige neerslag. Speciale aandacht is er voor de kwetsbaarheid van vitale en kwetsbare functies, en ontwikkelingen die de kwetsbaarheid verergeren, zoals bodemdaling.

Activiteiten

1. Afspraken maken met de VNOG over aanpak calamiteiten.
2. Voeren van de risicodialoog intern en extern.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeente grootte 25.000-50.000 inw	Jaar
Verkeer en vervoer	Geregistreerde ongevallen met letsel ziekenhuis	%	Veiligheid NL	8%	10%	2018
Volksgezondheid en Milieu	Totaal huishoudelijk afval	kg/inwoner	CBS	451	491	2018
Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	5,8%	16,3%	2017

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeente grootte 25.000- 50.000 inw	Jaar
Volksgezondheid en Milieu	Woningen met zonnepanelen	%	CBS	13,2%	9,1%	2018
Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde woningen	duizend euro	CBS	214	328	2019
Vhrosv	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	4,0	6,5	2020
Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	78,2%	77,8%	2019

Middelen: wat mag het kosten?

	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten					
Ongewijzigd beleid	-15.299.275	-13.667.249	-13.667.249	-13.667.249	-13.667.249
Structurele wijziging			194.629	409.059	700.442
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming lasten	-15.299.275	-13.667.249	-13.472.620	-13.258.190	-12.966.807
Baten					
Ongewijzigd beleid	6.773.052	6.660.021	6.660.021	6.660.021	6.660.021
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming baten	6.773.052	6.660.021	6.660.021	6.660.021	6.660.021
Saldo	-8.526.223	-7.007.228	-6.812.599	-6.598.169	-6.306.786
Voorstel nieuw beleid structureel		-342.371	-886.179	-1.058.782	-1.347.068
Voorstel nieuw beleid incidenteel		-2.223.902	-321.804	-316.804	-254.304
Dekking voorziening riolering		101.661	195.921	259.179	296.541
Dekking reserve		2.223.902	321.804	316.804	254.304
<i>Saldo nieuw beleid</i>		<i>-240.710</i>	<i>-690.258</i>	<i>-799.603</i>	<i>-1.050.527</i>
Totaal saldo programma 1	-8.526.223	-7.247.938	-7.502.857	-7.397.772	-7.357.313

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2021 op taakveldniveau

Taakveld	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
2.1	Verkeer en wegen	-4.035.570	96.702	-3.938.868
5.5	Cultureel erfgoed	-184.809	-	-184.809
5.7	Openbaar groen en (openlucht-) recreatie	-2.300.042	920	-2.299.122
7.2	Riolering	-2.202.627	2.755.835	553.208
7.3	Afval	-2.413.681	3.053.288	639.607
7.4	Milieubeheer	-1.269.771	2.593	-1.267.178
8.1	Ruimtelijke ordening	-634.550	241.288	-393.262
8.3	Wonen en bouwen	-626.199	509.395	-116.804
0.10	Mutaties reserves	0	0	0
		-13.667.249	6.660.021	-7.007.228

Voorstellen van nieuw beleid voor het jaar 2021

Omschrijving	Investeringen	Dekking uit riolering	Dekking uit Reserves	Budgettaire Lasten
Programma Lichtenvoorde openbare ruimte	225.000	0	0	-10.688
Programma Lichtenvoorde; ontwikkeling Hof aan de Dijkstraat	0	0	1.500.000	0
Rehabilitatie verhardingen	830.000	0	0	-39.425
Project Meer Veilig 3 – Afsluiting Zieuwentseweg (deel 1)	615.000	0	0	0
Kleine verkeersaanpassingen	0	0	75.000	0
Renovatie gemalen en drukunits	175.000	7.146	0	0
Rioolrenovatie obv beheerprogramma	100.000	4.083	0	0
Onderzoek en plannen uit GRP	0	50.000	0	0
Oplossing knelpunten hemelwaterafvoer diverse kernen	60.000	2.450	0	0
Omgevingswet exploitatiekosten	0	0	100.000	0
Duurzame omvorming openbaar groen	50.000	2.375	0	0
Groot onderhoud fietsbrug Den Sliem over de Groenlose Slinge(voormalige spoorbrug)	150.000	0	0	-7.125
Optimaliseren rioolstelsel het Blik te Groenlo	198.000	8.085	0	0
Aanpassen komgrenzen en inrichten 30km/uur maatregelen	200.000	0	0	-9.500
Uitbreiding met 0.8 fte milieudeskundige	0	0	0	-62.000

Omgevingsaanpassingen IEKC (Kiss & Ride strook, herinrichting Varsseveldseweg en reconstructie Frans ten Boschstraat)	368.750	0	0	0
Reconstructie Frans ten Boschstraat rioolfonds	236.250	0	0	0
Vorbereidingskrediet Flankerende maatregelen project Meer Veilig 3 - Reconstructie Kerkhoflaan inclusief de kruising met de Richterslaan te Lichtenvoorde	115.000	0	0	0
Reconstructie Van Reedestraat, Bentinckstraat en gedeelte Van Raesfeltstraat en Middachtenstraat te Lichtenvoorde	840.000	0	0	-39.900
Aanleg en verbetering riolering Van Reedestraat, Bentinckstraat en gedeelte Van Raesfeltstraat en Middachtenstraat te Lichtenvoorde	674.000	27.522	0	0
Vorbereidingskrediet Herinrichting gedeelten Rapenburgsestraat, Esstraat en Varsseveldseweg te Lichtenvoorde	58.000	0	0	0
Vorbereidingskrediet Reconstructie Admiraal Helfrichplein, Trompstraat, Ruijterstraat en Heemskerkstraat te Groenlo	115.000	0	0	0
Vorbereidingskrediet Reconstructie Koemstraat en gedeelte Dijkstraat te Lichtenvoorde	100.000	0	0	0
Cofinanciering provinciale landschapsprojecten	0	0	12.500	0
Berm- en laanherstel	100.000	0	0	-5.750
Versterken biodiversiteit openbaar groen	0	0	20.000	0
Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom huishoudens - Subsidieverordening 'Verduurzamen woningen'	0	0	75.000	0
Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom gemeentelijk vastgoed- versneld vervangen openbare verlichting	244.750	0	0	-14.072
Gezonde leefomgeving	125.000	0	0	-7.500
Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom huishoudens - Energieloket	0	0	29.304	0
Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom huishoudens - Transitievisie Warmte	0	0	162.098	0
Uitvoeringsagenda energietransitie - projecten	0	0	150.000	0

Onderhoud brandkranen, geboorde putten en blusvijvers	0	0	0	-20.000
Cultuur- en Erfgoedpact	0	0	0	-20.000
Programma stad Groenlo voorbereidingskrediet doorontwikkeling pijler 3 en 4	100.000	0	0	-4.750
Totaal	5.679.750	101.661	2.123.902	-240.710

Programma 2: Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen

Wat willen we bereiken, wat stellen we ons ten doel en wat gaan we daarvoor doen?

Leefbaarheid, onbetaalbaar!

Inleiding

Niet alles valt in geld uit te drukken. De kracht van leefbaarheid in onze (kleine) kernen is onbetaalbaar. Vooral het werk van dorps- en wijkbelangenorganisaties en zorg- en energiecoöperaties is essentieel om bepaalde maatschappelijke doelen te behalen. Deze vorm van samenlevingsgericht werken ondersteunen wij krachtig.

Ontwikkelingen

Samen met DBO's (dorpsbelangen organisaties) wordt invulling gegeven aan de leefbaarheidsvisie kleine kernen. Een eerste, belangrijk onderwerp waar we gezamenlijk mee aan de slag zijn gegaan is woningbouw in iedere kern. In alle kernen worden woningbouwplannen tot uitvoering gebracht. Een uitgebreide update per kern voor raad en inwoners is voor de zomer gecommuniceerd.

Daarnaast volgt in september 2020 een update van de leefbaarheidsvisie kleine kernen die in 2017 opgesteld is. De DBO's hebben een tussenstand opgemaakt van de belangrijke thema's, kijken terug naar behaalde resultaten en maken een doorkijk naar 2030.

Geconstateerd is dat we samen veel bereikt hebben in de kleine kernen, mede door de inzet van de vele vrijwilligers die een actieve rol in de dorpen vervullen. We staan als gemeente in nauw contact met o.a. de DBO's, waardoor de lijnen kort zijn.

De update van de leefbaarheidsvisie biedt een mooi handvat om samen met de DBO's verder invulling te geven aan een nog betere leefbaarheid in de kleine kernen.

Bestuurlijke kaders

- Leefbaarheidsvisie kleine kernen van Oost Gelre

Behoud en verbetering van leefbaarheid in de kerkdorpen en hoofdkernen.

De leefbaarheidsvisie kleine kernen Oost Gelre vormt onze leidraad voor het te ontwikkelen beleid en het daar aan te koppelen werkprogramma. We houden vast aan de jaarlijkse bijdrage voor dorpsbelangen organisaties (dbo's) en we faciliteren initiatieven vanuit de kleine kernen en brengen mensen met elkaar in contact. Uitvoering geven aan de leefbaarheidsvisie kleine kernen 2.0, waarbij woningbouw een belangrijke speerpunt is en blijft.

Activiteiten

We onderzoeken de mogelijkheid/wenselijkheid om (structureel) budgetten voor wijkorganisaties beschikbaar te stellen in Lichtenvoorde en Groenlo.

Onderwijs

Inleiding

Goed onderwijs biedt iedereen de kans om talenten te ontwikkelen en uit te groeien tot volwaardige en betrokken inwoners. Kinderen moeten thuis en op school goed worden voorbereid op hun rol en plek

in de samenleving. Voor veel ouders is het belangrijk dat de identiteit van de school aansluit bij de opvoeding die zij hun kind geven. Hoewel de invloed van de gemeenten op de inhoud van het onderwijs beperkt is (dit is het terrein van het schoolbestuur), moet er ook op lokaal niveau veel aandacht zijn voor onderwijs. Een goed bereikbare school in het dorp en in de wijk is een belangrijke voorziening. Daarom moeten thema's zoals leefbaarheid, bereikbaarheid en veiligheid in een vroegtijdig stadium worden betrokken bij onderwijshuisvestigingsontwikkelingen.

Ontwikkelingen

Zowel in Lichtenvoorde als Groenlo zijn, mede als gevolg van sluiting van scholen, een aantal ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting waar we aan werken in 2021. Deze zijn in Lichtenvoorde: het IEKC en samenvoeging van de Regenboog en het Hof. In Groenlo zijn dat het IKC aan de Karel Doormanstraat en de Hoeksteen.

Onderwijsinstellingen realiseren een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod van onderwijs(huisvesting).
<ul style="list-style-type: none"> • Zolang de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd blijft, gaan wij ervan uit dat het schoolbestuur in elke kleine kern een basisschool in stand houdt. • Kritisch zijn en blijven op de stichtingskosten en de dienstverlening naar andere scholen binnen onze gemeente. • Samenwerking tussen scholen (in lijn met het convenant dat begin 2017 is gesloten tussen de dbo's en de besturen van het primair onderwijs) moet centraal staan.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none"> 1. Openen van een integraal educatief kindcentrum in Lichtenvoorde. 2. Realiseren van een integraal kindcentrum aan de Karel Doormanstraat in Groenlo. 3. Realiseren van een passende onderwijshuisvesting van de Scholengemeenschap Harreveld (nieuwbouw/verbouw).

Kinderen komen op jonge leeftijd in aanraking met buitenschoolse activiteiten zoals sport, cultuur en creativiteit.
<p>We zetten in op samenwerking tussen sportverenigingen, kinderopvang en basisscholen. Door kinderopvang en buitenschoolse activiteiten zoals sport, cultuur, creativiteit, etc. te combineren, komen kinderen op jonge leeftijd hiermee in aanraking en kunnen werkende ouders worden ontlast.</p>
Activiteiten
<p>We zetten in op de samenwerking tussen sportverenigingen, kinderopvang en basisscholen. Ook werken we samen met wijkverenigingen en dorpsbelangenorganisaties.</p>

Onderwijsinstellingen realiseren meer marktgestuurde opleidingen.
<p>We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onze kinderen komen te weinig in contact met techniek. Initiatieven als het 'Technieklokaal' zijn zeer waardevol. • We willen meer marktgestuurde opleidingen. Opleidingen die naadloos aansluiten bij de behoefte van bedrijven zodat in onze regio mensen worden opgeleid waar onze bedrijven op zitten te wachten.
Activiteiten
<p>We organiseren jaarlijks een overleg tussen IKGL, onderwijs en gemeente.</p>

Oost Gelre streeft ernaar de stagehoofdstad van de regio te worden.

Jaarlijks vindt er overleg plaats tussen Industriële Kring Groenlo Lichtenvoorde (IKGL), Marianum en de gemeente om de behoefte aan stageplaatsen en de beschikbare plaatsen bij de bedrijven zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen.

Activiteiten

Samen met de ondernemers moeten we op zoek naar goede stageplekken waarmee we jeugd en talent kansen bieden en aan de regio binden.

Sport

Inleiding

Bewegen is heel belangrijk, als ontspanning en als voorwaarde voor een gezond leven. Maar sport heeft ook een andere functie: het brengt mensen samen en maakt hen weerbaar. Sport speelt ook een belangrijke rol bij het overbrengen van onmisbare waarden en vaardigheden in het gewone leven, zoals teamgeest en respect voor de ander.

Een sterke Sportvisie is de basis van het gemeentelijk sportbeleid. Het is belangrijk om goede randvoorwaarden te creëren binnen de gemeente om sporten en bewegen zo optimaal mogelijk te maken. Rekening moet worden gehouden met verhouding tussen recreatief en prestatief sporten en de verschuiving van verenigingssporten naar individuele sporten in de openbare ruimte, zoals wandelen, fietsen en hardlopen. Wij vinden het belangrijk dat inwoners bekend zijn met de veelzijdigheid van sportmogelijkheden, weten hoe gezond het is en waardering hebben voor de bijdrage die sport levert aan samenwerking, het welzijn van mensen en de leefbaarheid in buurten en dorpen.

Ontwikkelingen

Lokaal sport- en beweegakkoord

Onder leiding van Achterhoek in Beweging wordt er in Oost Gelre gewerkt aan een lokaal sport- en beweegakkoord. Alle sportaanbieders, zorginstellingen, onderwijsinstellingen, fysiotherapeuten en andere betrokken organisatie zijn uitgenodigd om mee te denken in een lokaal sport- en beweegakkoord. Gezamenlijk worden ambities en concrete acties geformuleerd. De gemeente Oost Gelre is in dit proces een van de partners. Sportaanbieders en organisaties denken na over hun rol en wat zij kunnen betekenen. Het lokaal sport- en beweegakkoord is een voorloper op de nieuw te vormen sportvisie Oost Gelre en de bijbehorende uitvoeringsagenda.

Haalbaarheidsonderzoek nieuwe locatie en accommodatie FCCL

In de Sportvisie Oost Gelre staat beschreven dat bereikbare, goede en kwalitatieve sportaccommodaties de basis zijn voor het streven naar een vitale samenleving. Aangegeven is dat de gemeente waar nodig faciliteert bij renovatie, verplaatsing en/of realisatie van (buiten) accommodaties. Het is belangrijk dat we het brede sportaanbod in Oost Gelre koesteren (reguliere sporten, maar ook bijzondere sporten zoals fietscross, motorcross en survival). In dit perspectief is Fiets Cross Club Lichtenvoorde (FCCL) al jaren op zoek naar een nieuwe locatie en accommodatie. De huidige baan voldoet niet aan de eisen van de KNWU en de veiligheid is niet optimaal. Op basis van de locatiestudie van mei 2020 'Fiets Cross Club Lichtenvoorde en Stichting Bloemencorso Lichtenvoorde' wordt de haalbaarheid van locatie Eschpark voor de FCCL onderzocht.

Accommodatie Stichting Bloemencorso (SBL)

Oost Gelre is een evenementen gemeente. Stichting Bloemencorso (SBL) vertegenwoordigt de 18 corso groepen die het bloemencorso heeft. SBL heeft bij de gemeente te kennen gegeven graag een tweede gezamenlijke corsobouwplek te willen realiseren voor meerdere groepen. Het corso is voor Lichtenvoorde een zeer belangrijk evenement en past ook uitstekend bij het profiel van Oost Gelre als

kleurrijke evenementen gemeente. Het corso behoort tot het cultuurhistorisch erfgoed, vanuit dit perspectief is het beschikbaar houden van goede corsolocaties voor de verschillende groepen maatschappelijk zeer belangrijk. Door de economische verbetering van de afgelopen jaren hebben de corsogroepen, die nu o.a. nog te gast zijn op het industrieterrein, een probleem met permanente huisvesting. In totaal zijn er op dit moment 7 groepen zoekende naar een nieuwe locatie. De SBL heeft als grote wens een plek waar meerdere groepen terecht kunnen, met als voorbeeld de bestaande plek aan de Lievevelderweg.

Her invulling sportpark het Wilgenpark

De nieuwe fusievoetbalvereniging in Groenlo een feit. De sportaccommodatie van s.v. Grolse Boys is aangekocht door de gemeente. In samenspraak met buurtbewoners, verenigingen, waterschap en andere belanghebbenden wordt nagedacht over een herinvulling van deze accommodatie.

Toegankelijkheid Hamalandhal

Vanaf 2012 is Stichting de Hamalandhal Lichtenvoorde (SHL) verantwoordelijk voor de exploitatie van de Hamalandhal in Lichtenvoorde. Het gebouw is eigendom van de gemeente. Tijdens de bouw zijn de minimale eisen van toegankelijkheid toegepast. In de praktijk blijkt deze theorie weerbarstig. SHL heeft de wens om toegankelijk te zijn voor alle gebruikers en bezoekers. Op dit moment kunnen mensen met een rolstoel of rollator niet zelfstandig de kleedkamers en/of tribune bereiken.

Hogere bezettingsgraad overdag Hamalandhal

De Hamalandhal heeft twee zalen met in totaal zes zaaldelen. Met name in de avonduren zitten de zaaldelen vol en is er geen ruimte voor extra huurders of extra uren voor bestaande sportverenigingen. Overdag staan de zaaldelen veelal leeg en dit biedt kansen. Sportverenigingen werken voornamelijk met vrijwilligers en hierdoor is het niet altijd mogelijk om overdag trainingen te verzorgen. In navolging van landelijke ontwikkelingen zijn we aan het onderzoeken of de avondtrainingen kunnen worden omgezet naar middagtrainingen. Hierdoor creëren we ruimte in de avonduren en gaat de bezettingsgraad overdag omhoog.

Gezonde Leefomgeving

Iedereen wil fijn wonen en leven in zijn buurt. Daarom is het van belang dat we met plezier kunnen opgroeien, wonen, werken en gezond oud kunnen worden in onze leefomgeving. Een buurt is veel leuker en leefbaarder als er ruimte is voor spelen, bewegen en ontmoeten. Wij willen onze inwoners de mogelijkheid bieden om te spelen, bewegen en elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte. Op dit moment is onze openbare ruimte nog niet goed ingericht op de gezonde leefomgeving. We hebben veel speelplekken in onze gemeente en de meeste zijn verouderd. Deze visie op speelplekken wordt op dit moment geschreven en vanaf 2021 wordt er uitvoering aan gegeven. Hier zijn middelen voor nodig. Denk hierbij aan het ontwikkelen en aanleggen van speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken in de hele gemeente. Dit doen we in participatie met onze inwoners en in afstemming met onze speeltuinverenigingen.

Locaties twee nieuwe gymzalen primair onderwijs Groenlo

Met de realisatie van drie zaaldelen bij het Marianum dienen er in ieder geval nog twee zaaldelen beschikbaar te zijn voor het primair onderwijs. Op 7 juli 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met locatie Karel Doormanstraat en locatie Buitenschans als locaties waar nieuwe gymzalen voor het primair onderwijs gerealiseerd kunnen worden.

Oost Gelre heeft een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, spelen en ontmoeten

We willen dat er voldoende mogelijkheden zijn die uitnodigen om inwoners te laten spelen, bewegen en ontmoeten. Binnen de Omgevingswet is er aandacht voor spelen, bewegen en ontmoeten tussen jong en oud. Daarmee stimuleren we de gezondheid van onze inwoners.

Oost Gelre heeft een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, spelen en ontmoeten

Activiteiten

1. Onderzoek uitvoeren naar de behoeftes van inwoners als het gaat om spelen, bewegen en ontmoeten in de leefomgeving.
2. Samenwerking zoeken met inwoners om deze gezondheidsbevorderende inrichting te realiseren, die een toegevoegde waarde heeft voor de leefbaarheid van een buurt/wijk.
3. We realiseren een visie op de gezonde leefomgeving.

Versterken van sportnetwerken.

Met goede sport- en cultuurvoorzieningen is het makkelijker voor bedrijven om de juiste medewerkers naar onze gemeente te halen.

Activiteiten

1. We gaan samen met de verenigingen en vrijwilligers actief zoeken naar combinatiemogelijkheden van sportclubs (sportnetwerken).
2. We gaan op zoek naar combinaties tussen sport, cultuur, onderwijs en duurzaamheid.

Voor alle inwoners is er een passend sport- en beweegaanbod

Wij willen een vitale samenleving zijn waar bewoners gezond opgroeien. Bij een vitale bevolking zijn er voor elke doelgroep voldoende mogelijkheden om te kunnen bewegen, ongehinderd leeftijd, lichamelijke of geestelijke gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of sociale positie. Het ongeorganiseerd en ongebonden sporten neemt toe, maar de sportverenigingen zijn toch het hart van de sport. Veel inwoners zijn lid van een sportvereniging. De verenigingen hebben de kans om zich meer tot maatschappelijk partner te ontwikkelen met een breder aanbod (open club en vitaal sportparkgedachte). Hier is ook een rol weggelegd voor de sport- en cultuurcoaches. Wij zetten sport- en cultuurcoaches in om de verbinding te maken en om specifieke doelgroepen (waaronder ouderen en mensen met een beperking) te stimuleren om te bewegen. De huidige inzet van de sport- en cultuurcoaches is in mei 2018 geëvalueerd en in 2019 herijkt. Dit moet leiden tot een gerichtere inzet van de sport- en cultuurcoaches vanaf 2021. Waar mogelijk ontplooiën we de activiteiten op bestaande sportaccommodaties.

Activiteiten

1. Gerichtere inzet van sport- en cultuurcoaches.
2. Sportaccommodaties (meer) multifunctioneel inzetten (open club en vitale sportparken gedachte) en waar mogelijk de bezettingsgraad overdag verhogen.

We streven naar een vitale en sportieve samenleving, waarin sport en bewegen vooral bijdragen aan gezondheid, leefbaarheid en sociale cohesie van alle inwoners.

- Sport en bewegen zetten we in als middel voor participatie
- Wij werken mee aan het 'beweegvriendelijk' maken van de openbare ruimte. Hiermee dragen we bij aan het verlagen van de drempel om voldoende te bewegen en zo lang mogelijk fit en vitaal te blijven
- Vooruitlopend op de veranderende bevolkingssamenstelling is het van belang dat we in de sportvisie Oost Gelre concreet aandacht besteden aan de locatiekeuze, omvang en kwaliteit van de accommodaties. Multifunctionaliteit en samenwerking (binnen en buiten de sport en met name met het onderwijs) zijn daarin centrale begrippen.

Activiteiten

1. We zetten buurtsportcoaches in op de thema's gezondheid en sociale cohesie. We stimuleren een gezonde leefstijl.
2. We realiseren een nieuwe sportvoorziening voor binnensport en het voorgezet onderwijs in Groenlo bij het Marianum.

We streven naar een vitale en sportieve samenleving, waarin sport en bewegen vooral bijdragen aan gezondheid, leefbaarheid en sociale cohesie van alle inwoners.

3. We stellen een toekomstbestendig investering- en onderhoudsplan op voor de sportaccommodaties.

Vrijwilligerswerk, de onmisbare schakel!

Inleiding

Vrijwilligers, mensen die zich met hart en ziel inzetten voor een ander, vormen een onmisbare schakel in de binding en leefbaarheid van Oost Gelre. Het is belangrijk dat verenigingen en vrijwilligers dat kunnen blijven doen, zeker nu er op het gebied van jeugdhulp, zorg, Wmo en werk en inkomen taken bij zijn gekomen. Verenigingen, vrijwilligers en dorps- en wijkbelangenorganisaties weten wat daarvoor nodig is en zijn daarmee een belangrijke partner voor de gemeente. Zij maken mogelijk dat inwoners zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven meedoen en er ook aan kunnen blijven bijdragen. Maar dat vraagt nóg nadrukkelijker om behoud van professionaliteit, organisatiekracht en stabiliteit binnen verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Wij willen hen daarbij ondersteunen.

Ontwikkelingen

In 2020 is een verenigings- en vrijwilligerscoördinator aangesteld. Deze coördinator is voor vrijwilligers en verenigingen het eerst aanspreekpunt vanuit de gemeente. Doel is onder andere om kruisbestuiving tussen verenigingen aan te moedigen en te faciliteren en vrijwilligers hierin te ondersteunen.

Gekeken wordt hoe het offline en online aanbod voor verenigingen en vrijwilligers met elkaar geïntegreerd kan worden. Er wordt toegewerkt naar een platform waar vraag en aanbod van verenigingen en vrijwilligersorganisaties samen komt. De gemeente vervult hierin een verbindende rol. De ouderenadviseur blijft de vrijwillige ouderenadviseurs, woonconsulenten en -belastingadviseurs begeleiden.

Vrijwilligers ontvangen goede ondersteuning

Inwoners blijven zich inzetten als vrijwilliger op een manier die aansluit bij hun levensfase en mogelijkheden. Vrijwilligers(organisaties) ontvangen de ondersteuning die bij hun ondersteuningsvraag en de actuele ontwikkelingen op het gebied van vrijwillige inzet past. Naast de digitale ondersteuningsmogelijkheden (www.sameninoostgelre.nl) ontvangen zij ondersteuning van een vrijwilligersondersteuner. Op deze wijze versterken on- en offline elkaar.

Activiteiten

1. De Meedoengroep vanuit de SDOA krijgt extra begeleiding gericht op participatie.
2. Een vrijwilligersondersteuner vormt een fysiek aanspreekpunt. De vrijwilligersondersteuner geeft vorm aan de verdere invulling van de on- en offline ondersteuning en verbindt vraag en aanbod.
3. We betrekken het lokale bedrijfsleven actief bij de ondersteuning van de vrijwilligersorganisaties.
4. We continueren maatschappelijke stages.
5. We herijken de Algemene subsidieverordening Oost Gelre (ASV) en de Nadere regels welzijnssubsidies.
6. We stroomlijnen de ondersteuning van vrijwilligers / kenniscentrum.

Senioren, vrijwilligers(organisaties) en welzijnsorganisaties weten elkaar te vinden.

Op de site www.sameninoostgelre.nl publiceren wij het structurele aanbod. Incidentele activiteiten leveren organisatoren aan waarna het op deze site geplaatst wordt. Daarnaast worden activiteiten, die bijvoorbeeld in het kader van dementievriendelijke wijk, valpreventie, bewustwording alcoholgebruik etc. worden georganiseerd, vanuit de gemeente ook bekend gemaakt via de gemeentepagina.

Activiteiten

We blijven zorgen voor duidelijke informatie over de beschikbare voorzieningen.

(Jonge) mantelzorgers ondersteunen

Mantelzorgondersteuning en respijtzorg is beschikbaar voor alle inwoners

Activiteiten

1. Goede respijtzorgvoorzieningen, zoals het kunnen bezoeken van dagbesteding, zijn beschikbaar om mantelzorgers te ontlasten.
2. Het aanbieden van vernieuwde vormen van ondersteuning. De komende vier jaar is dat met name gericht op de ondersteuning van mantelzorgers van inwoners met (beginnende) dementie.
3. In gesprek met VIT-hulp bij mantelzorg om jonge mantelzorgers (nog) eerder in beeld te krijgen.
4. Mantelzorgers jaarlijks blijven bedanken voor hun inzet met een mantelzorgcompliment.
5. Meer bekendheid geven aan de mogelijkheden op het gebied van mantelzorgondersteuning en respijtzorg.
6. Ondersteuning en opsporing van jonge mantelzorgers.

Cultuur en verenigingen

Inleiding

Binnen onze gemeente is het behoud van cultuur en het verenigingsleven van groot belang. Daarom willen we samenwerking tussen vormen van cultuur en verenigingen bevorderen. De opgave voor de gemeente is om, samen met maatschappelijke organisaties en sportclubs, te zorgen voor een gezonde leefomgeving.

Ontwikkelingen

In 2020 starten we met de ontwikkeling van kunst- en cultuurbeleid. Dit beleid zal aansluiten op het beleid voor het sociaal domein om zo maximale interactie tussen de beleidsvelden te realiseren. Ook hebben we aandacht voor alle vormen van muziek en het promoten ervan.

Sociaal culturele centra, verenigingsgebouwen, sportgebouwen en velden waar mogelijk privatiseren.

Daar waar mogelijk privatiseren van sociaal culturele centra met het oog op kostenbeheersing en zelf verantwoordelijkheid dragen. Verenigingen stimuleren we om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor onderhoud van verenigingsgebouwen, sportgebouwen- en velden. Dit kan ook deels door de zelfwerkzaamheid te belonen.

Activiteiten

1. We inventariseren welke sociale culturele centra geprivatiseerd kunnen worden.
2. Inventariseren welke verenigingsgebouwen, sportgebouwen en –velden geprivatiseerd kunnen worden.
3. Na inventarisatie, start van eerste oriënterende bestuurlijke gesprekken met de betrokken centra.

Stijging in de beoefening van pop- en lichte muziek.

Doel is om kinderen van de basisschool op een enthousiaste en leuke manier intensief kennis te laten maken met lichte, oftewel popmuziek.

Activiteiten

We ondersteunen de muziekverenigingen bij het promoten van muziekonderwijs op basisscholen.

Versterking eigen identiteit en toegankelijkheid van de streekcultuur.

Het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL) richt zich op de streekcultuur en -historie van de Achterhoek én Liemers. Door middel van het organiseren van en participeren in activiteiten wil het Erfgoedcentrum de regionale identiteit, de eigenheid van de Achterhoek én Liemers helder in beeld te brengen en stimuleren, bij voorkeur in samenwerking met andere betrokken partijen/organisaties.

Activiteiten

Vanuit het C&E Pact (ECAL) moet de streekcultuur en erfgoedactiviteiten worden bevorderd.

Nieuwkomers zijn welkom!

Inleiding

Ook in Oost Gelre komen meer mensen met een andere culturele en/of nationale achtergrond. Wij willen dat deze nieuwkomers goed integreren in Oost Gelre en meedoen in onze samenleving. We willen voorkomen dat groepen zich afkeren van de Nederlandse samenleving. Een goede beheersing van de Nederlandse taal behoort tot de belangrijkste voorwaarden voor een succesvolle inburgering van nieuwkomers. Vergunninghouders moeten direct in aanraking gebracht worden met onderwijsmogelijkheden en vrijwilligerswerk (Taalcafé), zodat de stap naar betaald werk kleiner wordt. Wij ondersteunen de inzet van maatjes. Zij ondersteunen de nieuwkomers, helpen hen de weg te vinden in onze samenleving. Ook de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) speelt een belangrijk rol om hen voor te bereiden op meedoen en het vinden van werk.

Ontwikkelingen

We willen dat nieuwkomers zelfstandig functioneren en zich hier veilig en thuis voelen. Hiervoor schrijven wij geen uitvoerige beleidsnota's maar hebben we allerlei activiteiten ontwikkeld. In deze coalitieperiode vormen deze activiteiten de basis van ons integratiebeleid:

- We koppelen een lokaal maatje aan elke nieuwkomer.
- Extra aandacht voor traumaverwerking.
- Fietslessen, zwemlessen, kennismaken met verenigingsleven.
- We ondersteunen de taalcafés.
- We hebben een zomerschool.
- Participatiecursussen.
- Re-integratie: we hebben een klantmanager Statushouders die zorgt voor uitstroom naar activering en werk.
- We zetten trajecten voor moeilijk leerbaren (Z-route)

Verder treedt op 1 juli 2021 de nieuwe wet inburgering in werking. We zijn momenteel druk bezig met de voorbereidingen. We werken hierbij regionaal samen maar zullen ook lokale keuzes moeten maken

op het gebied van zelfredzaamheid, scholing en re-integratie. Hiervoor stellen we een uitvoeringsplan op.

Nieuwkomers dragen hun steentje bij in Oost Gelre
Wij willen dat nieuwkomers zelfstandig functioneren en zich hier veilig en thuis voelen. Integreren gaat makkelijker als mensen zich thuis voelen. Hierbij spelen ook de autochtone inwoners een belangrijke rol.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none">1. Wij zorgen ervoor dat alle nieuwkomers passend taalonderwijs volgen, van taalcafé tot het volgen van een passende (taal)opleiding.2. Elke nieuwkomer krijgt een maatje die hen helpt wegwijs te maken in onze samenleving en hun plek in Oost Gelre te vinden.3. Statushouders doen werk naar vermogen (vrijwilligerswerk of een betaalde baan).4. Verder uitvoering geven en actualiseren van het actieplan integratie statushouders.5. Voorbereiden van de uitvoering van de nieuwe wettelijke gemeentelijke taak m.b.t. de inburgering. We maken afspraken met aanbieders die de inburgeringscursus aanbieden.6. In de participatie-cursussen besteden we aandacht aan de Nederlandse man/vrouw-verhouding, culturele verschillen en financiële zaken, zoals budgetbeheer.7. Meer samenwerking met externe organisaties, zoals bijvoorbeeld de GGD op het gebied van het sneller signaleren van mogelijke problematiek en aandacht geven aan stressverlaging en traumaverwerking.8. Verdere inzet op re-integratie door middel van activiteiten en projecten.9. We bevorderen en dragen bij aan contacten tussen autochtone inwoners en nieuwkomers.10. Kennis en contactmogelijkheden uitbreiden, waarbij lokale kranten, workshops en presentaties een rol spelen.

Werk moet lonen

Inleiding

Werk is bij uitstek het middel om verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven en het gezin en om deel te nemen aan de samenleving. Werken moet lonen, zowel financieel als in perspectief. We spreken mensen daarbij nadrukkelijk aan op hun persoonlijke verantwoordelijkheden; rechten en plichten gaan hand in hand. Ons uitgangspunt is dan ook: je bent aan het werk of je levert een andere bijdrage. Een uitkeringsregeling is uitsluitend bedoeld voor mensen, die (al dan niet tijdelijk) geen toegang hebben tot betaald werk. Om die regeling ook in stand en betaalbaar te kunnen houden, vragen wij van mensen om zo snel mogelijk (weer) in hun eigen levensonderhoud te kunnen voorzien.

Ontwikkelingen

Vanuit de visie dat werk moet lonen, kennen wij de uitstroompremie waarbij inwoners een bedrag van € 500,- ontvangen als ze door werk geen gebruik meer hoeven te maken van een uitkering. Daarbovenop ontvangen ze nog eens € 1.000,- als men na zes maanden nog aan het werk is. Daarnaast gaan we de doorgaande lijn van arbeidsmatige dagbesteding tot betaald werk verder ontwikkelen. Inwoners kunnen hierdoor makkelijk opschalen maar ook weer afschalen zonder allerlei belemmeringen.

In dat kader worden de activiteiten Werkbaan Oost en de SDOA samengevoegd zodat er een werkleerbedrijf ontstaat.

Tenslotte vindt de intake voor werk en inkomen plaats bij het gemeentelijk sociaal team. Hierdoor bieden we integrale begeleiding. Niet de wet staat centraal maar de burger.

Iedereen draagt bij naar vermogen en krijgt een steuntje in de rug waar nodig

Inwoners kunnen op- en afschalen op de participatieladder van vrijwilligerswerk tot het zelfstandig verwerven van betaalde arbeid. Doel is dat iedereen, binnen zijn/haar mogelijkheden, een bijdrage levert aan de samenleving. Dat kan werk zijn, maar ook vrijwilligerswerk of arbeidsmatige werkzaamheden. Ontbrekende schakels zijn daartoe ingericht. Voor wettelijke grenzen zijn oplossingen gevonden om de op- en afschaling mogelijk te maken. Om deze groep optimaal te ondersteunen, moeten schotten wegvallen. Zo ontstaat een doorgaande lijn waarin onze inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zich maximaal kunnen ontwikkelen. Hierbij willen we aansluiten bij hun belevingswereld en waar mogelijk ruimte maken voor lokale initiatieven.

Activiteiten

1. We leiden toe naar werk. Wij zetten ons in voor betaald werk voor diegenen die dat kunnen.
2. We bevorderen de uitstroom naar betaald werk en we ondersteunen wie dat niet op eigen kracht kan.
3. We hebben een vrijwilligerssteunpunt waarbij we ons ook richten de bemiddeling van bijstandsgerechtigden naar vrijwilligerswerk te verbeteren. (ook door het meer promoten van www.sameninoostgelre.nl).
4. We zetten ons in om de werkloze jongeren en ook jongeren met een arbeidsbeperking onder de aandacht te brengen van lokale bedrijven.
5. De pilots met Werkbaan Oost en de Dorpskamer zetten wij voort.
6. We plegen extra inzet op de Meedoengroep: de groep inwoners die al langdurig een uitkering ontvangt van de SDOA. We activeren hen waar mogelijk naar perspectief en werk.
7. Met SDOA en Werkbaan Oost willen we een algemene voorziening ontwikkelen waar inwoners terecht kunnen voor dagbesteding, vrijwilligerswerk, werkervaringsplaatsen en beschermt werk. De ontbrekende schakel tussen het (vaak beschermt) werken en dagbesteding.

Misbruik uitkeringen tegengaan

We treden hard op tegen fraude.

Activiteiten

We gaan themacontroles houden en zijn 'streng aan de poort'.

Werken moet lonen

Werken moet daadwerkelijk lonen. Als inwoners vanuit een uitkering op grond van de Participatiewet aan het werk gaan, moeten ze ook een financieel voordeel voelen. Dit komt de motivatie ten goede en zorgt voor een stuk voldoening. Hierdoor verwachten we dat meer mensen structureel uitstromen uit een uitkerings situatie.

Activiteiten

1. We verstrekken uitkeringsgerechtigden die aan de slag gaan een werkaanvaardingspremie van € 500,- bij werkaanvaarding en € 1.000,- na zes maanden als men nog werk heeft.
2. Bij werkaanvaarding helpen we, indien nodig, de inwoner met het doorgeven van de gewijzigde financiële situatie aan de Belastingdienst. Hierdoor voorkomen we terugvorderingen van de Belastingdienst achteraf.
3. Als een kindregeling is toegekend, loopt deze nog door voor het lopende jaar.

Preventie en ondersteuning

Inleiding

Gezond leven, steeds blijven leren en jezelf ontwikkelen zijn onderdelen van actief deelnemen aan de samenleving. Niet zorgen voor, maar zorgen dat! Eigen kracht op de eerste plaats. Voorkomen is beter dan genezen. De gemeente stimuleert en ondersteunt dit ook. Door preventie kan het beroep op dure (vangnet)voorzieningen worden beperkt en zo kunnen de goede voorzieningen blijven voor mensen die het écht nodig hebben.

Ontwikkelingen

Het lokale preventieprogramma is in volle uitvoering. Daarnaast participeert Oost Gelre in projecten vanuit de thematafel De Gezondste Regio (zie beide ook onder Volksgezondheid). Na de inwerkingtreding van de Wet verplichte GGZ komen mensen met een grote zorgvraag eerder in beeld en ontvangen ondersteuning. Dit vraagt wel extra inzet van het Sociaal Team. In 2022 is de gemeente zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van beschermd wonen. De regionale voorbereidingen hiervoor zijn gestart. De toename van de vraag naar ondersteuning (met name daginvulling) maakt dat wij meer in het voorliggende veld daginvulling willen aanbieden. Dit doen wij in samenwerking met Werkbaan Oost en de Stadskamer.

Inwoners bieden we een zinvolle daginvulling

Dicht bij huis blijven er mogelijkheden om elkaar te ontmoeten en een zinvolle dagbesteding te hebben die aansluit bij de behoefte. Mensen ervaren geen drempel om van de (inloop)voorzieningen gebruik te maken. In elke kern is een mogelijkheid om elkaar te ontmoeten. Ervaringsdeskundigen spelen hierbij een belangrijke rol. Iedereen voelt zich welkom op de ontmoetingsplek.

Activiteiten

1. Ondersteunen van initiatieven op het gebied van inloopvoorzieningen. We geven extra aandacht aan het thema eenzaamheid.
2. Ondersteunen van de doorontwikkeling van de stads-/dorpskamer, zoals de stads-dorpskamer inzetten voor ondersteuning aan inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
3. Inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt begeleiden naar een zinvolle daginvulling.
4. In gesprek gaan met aanbieders en onze inwoners om het aanbod uit te breiden met activiteiten die meer gericht zijn op dienstverlenende activiteiten en om verbreding mogelijk te maken.
5. Deelname aan ontwikkeling van een vervoersapp voor inwoners in landelijke gebieden (NetMobiel).

Inwoners worden ondersteund bij hun participatie in de samenleving.

Inwoners die niet op eigen kracht of met ondersteuning van hun netwerk zelfstandig kunnen participeren, ontvangen ondersteuning.

Activiteiten

1. We leveren Wmo-maatwerkvoorzieningen.
2. We stimuleren cliënten (of inwoners) bij de doorstroom van dagbesteding naar beschermt werk.
3. We leveren groeps- en individuele begeleiding en kortdurend verblijf voor inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren in de samenleving.
4. We starten een pilot arbeidsmatige dagbesteding.

Kwetsbare inwoners een passende woonplek en begeleiding bieden

In 2021 zijn er Maatschappelijk opvang en vormen van beschermd wonen beschikbaar voor onze inwoners die daar door omstandigheden gebruik van moeten maken. De maatschappelijke opvang is

Kwetsbare inwoners een passende woonplek en begeleiding bieden

gericht op een zo snel mogelijke terugkeer naar een situatie waarbij de inwoner weer zelfstandig kan wonen en werken en, mogelijk met begeleiding, kan werken aan het oplossen van zijn/ haar problemen. Goede afspraken tussen gemeenten, woningcorporaties en zorginstellingen maken dat inwoners die dat kunnen, vanuit beschermd wonen kunnen doorstromen naar zelfstandige huisvesting. Regionaal en lokaal is eind 2020 de beleidsuitvoering gereed.

Activiteiten

1. We gaan in overleg met aanbieders van beschut wonen over de invulling van het onderdeel (beschut) wonen. We zetten zwaarder in op een grotere beschikbaarheid van deze woningen en maken hierover harde (prestatie)afspraken met woningbouwverenigingen.
2. De uitwerking van de regionale voorbereidingen van de veranderingen rond maatschappelijke opvang en beschermd wonen, geven wij vorm in een apart traject. Dit betreft de Regionale uitvoeringsagenda opvang en bescherming.

Kwetsbare inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig veilig wonen

Inwoners die beschermd wonen, kunnen doorstromen naar een woning in de wijk en kunnen binnen de afgesproken termijn van een jaar beschikken over een woning. Voor ouderen ondersteunen wij maatregelen om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen.

Activiteiten

1. Afspraken maken met woningcorporaties en zorgaanbieders om uitstroom uit beschermd wonen mogelijk te maken.
2. Prestatieafspraken maken met woningcorporaties.
3. We faciliteren het zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen door het ondersteunen van het nemen van fysieke maatregelen die dit bevorderen.
4. We verlenen subsidies voor het levensloopbestendig maken van woningen.

Verminderen van alcohol en drugsgebruik bij jongeren

Alcohol en drugs bespreekbaar maken binnen het gezin. We willen dat ouders voorbeeldgedrag laten zien en jongeren wijzen op de gevaren van alcohol en drugs, met als doel dat het gebruik onder jongeren afneemt.

Activiteiten

1. We informeren ouders en jongeren aan de hand van universele en geïndiceerde preventie-activiteiten via verschillende kanalen, zodat ouders en jongeren bewust bezig zijn met het thema.
2. Koppeling met andere beleidsterreinen zoals sport en wmo om een integrale aanpak rondom het thema alcohol en drugs te bewerkstelligen.
3. (Sport)verenigingen ondersteunen om vorm te geven aan het 'NIX 18-beleid' rondom alcohol- en drugsgebruik.
4. Continueren van de samenwerking tussen het jongerenwerk Mazzel en scholengemeenschap Marianum.
5. Uitbreiden en intensiveren van de samenwerking tussen jongerenwerk Mazzel en het primair basisonderwijs.
6. Vanuit het Preventie Platform Jeugd voor verschillende doelgroepen preventie-activiteiten organiseren.
7. We werken vanuit het Preventie Platform Jeugd samen met omliggende gemeenten rondom verschillende maatschappelijke thema's en dus ook het thema alcohol- en drugsgebruik.

Voorkomen van overgewicht bij jongeren

De werkgroep wil verder gaan in de afstemming rondom het thema overgewicht bij kinderen in de leeftijd 0-12 jaar. We willen de samenwerking met bovengenoemde partners intensiveren en vanuit

Voorkomen van overgewicht bij jongeren

gezamenlijkheid komen tot één visie en plan op het gebied van het voorkomen van overgewicht bij kinderen. Vervolgens willen we dit doorzetten naar de doelgroep jongeren 12-18 jaar.

Activiteiten

1. Samenwerking intensiveren met partners binnen de werkgroep "Voorkomen van overgewicht bij kinderen".
2. In gezamenlijkheid komen tot een preventieprogramma op gebied van overgewicht.

Dementievriendelijke samenleving

Wij werken aan een dementievriendelijke samenleving, zodat mensen met dementie zo lang mogelijk mee kunnen doen. Er is begeleiding op maat voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Zo vergroten we de kennis van dementie binnen organisaties en binnen de samenleving. De komende jaren zetten we ons samen in om een dementievriendelijke samenleving te worden. Dit houdt in dat we mensen met dementie niet alleen herkennen, maar ook dat we iets betekenen voor iemand met dementie of een mantelzorger.

Activiteiten

1. Communicatie rondom dementie: folder (wegwijzer dementie), artikelen en website.
2. Ondersteuningsaanbod verbreden voor inwoners met dementie en hun mantelzorgers (ontmoeting, dagbesteding en gespreksgroepen).
3. Training en voorlichting over dementie aan vrijwilligers, mantelzorgers en middenstand.
4. Uitvoering geven aan het plan van aanpak 'Dementievriendelijke samenleving'.

Armoedebestrijding

Inleiding

Ook in Oost Gelre is sprake van (verborgen) armoede. Vaak schamen mensen zich voor hun situatie, hetgeen het zoeken naar en aanbieden van oplossingen bemoeilijkt. In veel gevallen betekent dit dat ook kinderen in (relatieve) armoede opgroeien. Dat is voor ons niet acceptabel. Kinderen moeten de kans krijgen zich volledig te ontplooiën en volop mee te doen aan de maatschappij.

Ontwikkelingen

Armoede terugdringen is het meest succesvol als zoveel mogelijk inwoners deelnemen aan het arbeidsproces. Gelukkig gaat het met veruit het grootste deel van onze inwoners goed. Toch groeien er kinderen op in armoede, onze ondersteuning is dan ook met name gericht op deze kinderen. We zorgen ervoor dat deze kinderen geen belemmeringen hebben om mee te doen aan sport, zwemles en op school. Daarnaast kennen we een individuele inkomensvoet voor inwoners die langer dan drie jaar op een minimumniveau zitten. Deze regelingen zullen we de komende periode behouden en daarnaast kijken we of er nog specifieke ondersteuning nodig is voor kwetsbare groepen.

Het voorkomen van uitsluiting van inwoners vanwege lage inkomens.

Kinderen moeten mee kunnen doen en ook inwoners met een structureel laag inkomen moeten niet financieel belemmerd worden om deel te nemen aan het verenigingsleven. Voor de schuldenproblematiek zetten we extra in op preventie en vroeghulp.

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- we bestrijden armoede daar waar het kan en ondersteunen inwoners die moeite hebben hun financiële huishouden adequaat te regelen

Het voorkomen van uitsluiting van inwoners vanwege lage inkomens.

- met de inzet van cliëntondersteuners helpen we inwoners hun leven, met behoud van eigen kracht, op orde te krijgen.

Activiteiten

Kinderen:

1. Wij investeren (met buurgemeenten) in een gerichte aanpak om schoolverlating te voorkomen.
2. We maken bijles voor kinderen uit minima-gezinnen financieel mogelijk.
3. We willen zoveel mogelijk kinderen die recht hebben op de meedoen regeling ondersteunen. Daarom is de regeling toegankelijker gemaakt door middel van een meedoen-applicatie.
4. Alle kinderen in Oost Gelre moeten kunnen zwemmen. Voor gezinnen met lage inkomens is een vergoeding mogelijk van de kosten voor het behalen van zwemdiploma A.
5. We zijn in gesprek met het jeugd sport en cultuurfonds om zo een regeling te realiseren aanvullend op onze huidige kindpakket.
6. We gaan financiële voorlichting geven op scholen.

Volwassenen:

1. Inwoners met een structureel laag inkomen (langer dan drie jaar) kunnen jaarlijks een beroep doen op een individuele inkomens toeslag.
2. Inwoners met een uitkering op grond van de participatiewet die niet aan het werk kunnen, begeleiden we zoveel mogelijk naar vrijwilligerswerk. Zo voorkomen we een sociaal isolement.
3. We bieden budgetteringscursussen aan kwetsbare doelgroepen zoals uitkeringsgerechtigden.
4. We ondersteunen de vrijwillige schuldhulpmaatjes (SOM) financieel door subsidie en daarnaast faciliteren we waar dit nodig is.
5. We maken afspraken met zorgverzekeraars, woningbouwcorporaties en nutsbedrijven om zo vroegtijdig signalen te krijgen indien er achterstanden ontstaan. Om hoge schulden zoveel mogelijk te voorkomen doen we aan vroegsignalering (Vroeg erop af!).

Onze inwoners hebben grip op zorgkosten.

Inwoners met een laag inkomen een steuntje in de rug bieden door middel van een tegemoetkoming in de ziektekosten via de collectieve zorgverzekering. Door meer aandacht voor leefstijl en gezondheidspreventie in de collectieve verzekering draagt deze bij aan het bevorderen van een goede gezondheid.

Activiteiten

1. Wij behouden de komende vier jaar de mogelijkheid om gebruik te maken van de collectieve zorgverzekering van Menzis voor de huidige doelgroep.
2. Wij gaan met Menzis in gesprek om het preventieve aanbod in de collectieve zorgverzekering uit te breiden. Dit noemen we de Gemengde leefstijlinterventie.

Laaggeletterdheid/taalarm

Inleiding

Een ongekend hoog aantal inwoners van Nederland (ruim 2,5 miljoen) heeft moeite met lezen en schrijven en kan daardoor moeilijker meedoen in de samenleving. Heel veel (multi) problemen worden veroorzaakt door laaggeletterdheid, het is een serieuze handicap in een wereld van internet, e-mail en social media.

In 2015 is er o.a. met Oost Gelre een Convenant Bondgenootschap voor Laaggeletterdheid Regio Achterhoek afgesloten. Voor de gemeente Oost Gelre is in 2018 een taalakkoord ingediend gericht op het vinden van laaggeletterden, waarbij de focus ligt op de doelgroep NT1.

In de Achterhoek zetten zich diverse partijen in op het verminderen van laaggeletterdheid en het versterken van digitale vaardigheden in de regio (zie maatregelen genoemd in het Taalakkoord). Het Graafschap college als aanbieder van het formele aanbod, de Achterhoekse bibliotheken, welzijnsorganisaties, Stichting Lezen & Schrijven, sociale diensten, het UWV en diverse werkgevers, zijn essentiële partijen in het kader van laaggeletterdheid.

Ontwikkelingen

We ontwikkelen samen met de Achterhoekse gemeenten een regionaal actieplan voor een effectieve aanpak voor het verkrijgen van basisvaardigheden waarvan laaggeletterdheid een belangrijk onderdeel is. We streven naar een kwalitatief goed dekkend WEB-bekostigd (Wet educatie en beroepsonderwijs) educatieaanbod van formele en non-formele les- en leeractiviteiten in de arbeidsmarktregio Achterhoek. We voeren jaarlijks een eenduidige monitoring en evaluatie uit.

Bestuurlijke kaders

- Convenant Bondgenootschap voor Laaggeletterdheid Regio Achterhoek

Het tegengaan van laaggeletterdheid
We willen laaggeletterdheid herkennen en bespreekbaar maken, zodat we de doelgroep kunnen ondersteunen bij het bereiken van een hoger taalniveau.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none"> 1. Medewerkers van de sociale teams zijn geschoold in het herkennen van laaggeletterdheid en ondersteunen laaggeletterden om een hoger taalniveau te bereiken. 2. We begeleiden mensen naar taalondersteuning bij bestaande initiatieven, zoals het Taalhuis, Taalteam of de Taalcafés. 3. Voor de inburgeraars geldt, dat zij al een verplicht inburgeringstraject volgen. Indien zij dit voltooien, eindigen zij op A2-niveau. 4. Verplichte taaltoets bij een uitkering op grond van de Participatiewet.

Goede zorg voor senioren

Inleiding

Mensen worden steeds ouder, waardoor ook in Oost Gelre het aantal ouderen toeneemt. We willen als gemeente een seniorvriendelijke gemeente zijn, waar ouderen veilig en plezierig kunnen leven.

Ontwikkelingen

Wij ondersteunen senioren op diverse manieren om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. Dat doen wij onder andere door het aanbieden van subsidies om aanpassingen in huis te realiseren en door de inzet van woonconsulenten om hierbij advies te geven. Wij gaan in deze periode ook werken aan een nieuwe nota Zorg en wonen. Deze richt zich op zowel intramuraal als extramuraal wonen.

Op het gebied van kwetsbare ouderen zijn wij betrokken bij diverse netwerken en overlegstructuren. Lokaal bieden wij onder andere valpreventie aan. Daarnaast geven wij invulling aan dementievriendelijke gemeente. Hiervoor voeren wij diverse projecten uit. Voor beginnende dementerende is de pilot Stadskamer 2.0 gestart. Dit betreft een inloopvoorziening waar ontmoeting plaats kan vinden. Het faciliteren van ontmoeting blijft een belangrijk onderdeel van ons beleid. De toename van het aantal 80 plussers zal de komende jaren een druk op de Wmo-voorzieningen geven.

De ouderenadviseur blijft onze spin in het web die onder andere zorgt voor de begeleiding en inzet van vrijwillige woonconsulenten, vrijwillige ouderenadviseurs, vrijwilligers voor de maaltijdvoorziening thuis en belastingconsulenten. Wij blijven alle 65-plussers jaarlijks benaderen en wijzen op de ondersteuningsmogelijkheden van deze vrijwilligers.

Inwoners worden op een juiste wijze ondersteund
De keukentafelgesprekken moeten kwalitatief in orde zijn en zorgvuldig verlopen.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente regelt onafhankelijke cliëntondersteuning waarbij we zoveel mogelijk vrijwilligers van organisaties worden ingezet. 2. We nemen jaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek af.

Ouderen wonen langer zelfstandig thuis
Wij willen dat inwoners zo lang mogelijk, veilig en gezond, thuis kunnen wonen in hun eigen omgeving. Het is dan ook van belang dat het aantal val ongevallen afneemt en dat we de veiligheid van het thuiswonen vergroten. Oudere inwoners zijn op de hoogte van en maken gebruik van de mogelijkheden die wij bieden om zelf maatregelen te nemen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none"> 1. De komende vier jaar handhaven we de subsidie Opplussen woningen. 2. Het aanbieden van valpreventietrainingen. 3. In de prestatieafspraken met de woningcorporaties afspraken maken over het bevorderen van het langer zelfstandig blijven wonen. 4. Inwoners vanaf 65 jaar blijvend actief benaderen en uitnodigen om in gesprek te gaan met vrijwillige woonconsulenten. 5. Met een multidisciplinaire werkgroep (met onder andere fysiotherapeuten, POH, wijkverpleegkundigen en ouderen) een plan van aanpak opstellen om val preventie structureel in te bedden bij diverse organisaties. 6. Opplussen van bestaande woningen (middels woningaanpassingen die langer thuis wonen mogelijk maken). 7. Participeren in het regionale project 'Langer veilig thuis'. 8. We gaan aan de slag met een gecombineerde woon-zorgvisie; naast periodieke prestatieafspraken met woningcorporaties moeten we ook afspraken met zorginstellingen maken, zodat wonen en zorg gecombineerd in beeld zijn. 9. We zorgen voor voldoende veilige (sociaal en fysiek) levensloopbestendige woningen.

Voorkomen van vereenzaming onder ouderen.
In elke kern is minimaal een ontmoetingsmogelijkheid voor ouderen georganiseerd door inwoners.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none"> 1. We subsidiëren ondersteunende organisaties. 2. We subsidiëren het netwerk kwetsbare ouderen. 3. We ontwikkelen een gerichte aanpak om eenzaamheid onder ouderen te signaleren en tegen te gaan.

Jeugdzorg

Inleiding

Kinderen en jongeren moeten gezond en veilig kunnen opgroeien. Soms is daar wat hulp bij nodig. Dit varieert van preventie, inzet van het Ondersteuningsteam tot inzet van eerste- en tweedelijns.

Ontwikkelingen

We blijven ook de komende periode inzetten op de preventie en de toegang naar jeugdhulp. We beperken de inzet van tweedelijns waar mogelijk door fors in te zetten op de inzet van het Ondersteuningsteam en andere eerstelijnsvoorzieningen. Hierbij positioneren we het Ondersteuningsteam Jeugd voor in het proces met als doel het normaliseren van de vraag en bieden van handvatten zodat de jeugdige en het gezin weer verder kunnen. Als er wel gespecialiseerde jeugdhulp nodig is dan hebben we voldoende aanbod. We streven wel naar nauwere samenwerking met een beperkter aantal aanbieders maar ook keuzevrijheid blijft belangrijk en is er is ook ruimte voor lokale (kleine) aanbieders. Streng toezicht is hierbij een voorwaarde. Dit allemaal met als doel dat zoveel mogelijk jongeren in welzijn en veiligheid opgroeien tot zelfstandige volwassenen.

Jongeren en hun ouders ondersteunen en begeleiden

We willen dat onze jongeren en ouders makkelijker en sneller hulp kunnen vragen en hun problematiek bespreekbaar maken. Belangrijk is om hier ook ouders bij te betrekken, zodat zij ook weten wat ze kunnen doen indien de situatie dit vraagt. Normaliseren en handvatten bieden bij de opvoeding is hierbij het credo. Wij streven ernaar dat we alle kinderen van 0-23 jaar die extra ondersteuning nodig hebben in beeld hebben. Wij willen samenwerking en contacten met betrokken partijen stimuleren met als doel dat er een nauwere samenwerking ontstaat tussen partijen in de keten van jeugdhulp. InHuis-steungezinnen is een pilot voor de regio Achterhoek. De doelstelling van het project is het bieden van hulp en ondersteuning (in de vorm van een steungezin) aan gezinnen die overbelast zijn en een klein of overvraagd netwerk hebben. De ouders en kinderen (vraaggezin) kunnen letterlijk even op adem komen en de kinderen kunnen zich positief blijven ontwikkelen. Het doel is dat het gezin weer zelfredzaam wordt en opschalen naar hulpverlening wordt voorkomen. Een plan voor het hele gezin is een belangrijk uitgangspunt van de Jeugdwet. Wanneer we willen dat ouders in hun kracht blijven of opnieuw komen is het van belang dat hulpverleners ouders de gelegenheid geven een familiegroepsplan op te stellen. Ouders zijn dan direct betrokken en hebben regie over hun eigen familiegroepsplan en eigen dossier.

Activiteiten

1. Door meer in te zetten op laagdrempelige ondersteuning van jongeren bij hun mentaal welbevinden door ze in contact te brengen met het Huiskamerproject van het Marianum willen we dat onze jongeren makkelijker en sneller hulp vragen en het bespreekbaar maken.
2. Door middel van het Preventie Platform jeugd ouders handvatten bieden die problemen ervaren bij het opvoeden.
3. Jonge lotgenoten met elkaar in contact brengen, zodat zij ervaringen met elkaar kunnen delen, elkaar kunnen steunen en informatie en tips kunnen uitwisselen.
4. Yunio geeft uitvoering aan het project Inhuis-steungezinnen en heeft een coördinator aangesteld om de gezinnen te begeleiden.
5. De POH gefaseerd uitbreiden naar alle huisartsenpraktijken in Oost Gelre.
6. Door middel van het ondersteuningsteam ouders en jongeren handvatten bieden om de problemen op te lossen of leren ermee om te gaan.
7. Om ouders regie te kunnen geven over hun eigen dossier zullen de digitale systemen hiertoe ingericht worden.
8. De samenwerking met huisartsen verder intensiveren.
9. Voorkomen van onnodige en onjuiste doorverwijzingen door normalisatie.
10. Voortzetten van mantelzorgondersteuning vanuit GGNet voor jongeren.
11. Het ondersteuningsteam pakt een verbindende rol door partijen rondom jeugdhulp van 0 tot 23 jaar samen te brengen.
12. Door middel van cliënttevredenheidsonderzoek monitoren van de resultaten en inzicht houden in de behoeften van onze cliënten.

Veilig en gezond opgroeien voor alle jongeren in Oost Gelre

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- Wij blijven het ondersteuningsteam oost achterhoek voor onze jeugdigen steunen en blijven daarin samenwerken met Aalten en Winterswijk.
- Wachtlijsten in de jeugdzorg zijn voor ons niet aanvaardbaar
- We blijven samenwerken met buurgemeenten, maar wat lokaal kan, willen we lokaal blijven doen. Het directe en persoonlijke contact met jeugdigen en/of ouders is altijd lokaal met de eigen gemeente.
- De vraag van onze inwoners en niet de bekostiging van de te leveren zorg is leidend. Ontschotting van financiële middelen kan bijdragen aan zowel efficiëntie als kwaliteit.

Activiteiten

1. We nemen als gemeente het initiatief om met jeugdhulpinstellingen en onderwijs nauw samen te werken bij het ontwikkelen en uitvoeren van preventieprojecten (drugs, alcohol, etc.).
2. We zorgen voor een goede begeleiding als jongeren 18 worden en van de jeugdwet naar de Wmo/zorgverzekeringswet gaan.
3. Door meer in te zetten op laagdrempelige ondersteuning van jongeren bij hun mentaal welbevinden door het inzetten van structurele en universele preventie door onder andere het Preventie Platform Jeugd.
4. Ouders bereiken middels het Preventie Platform Jeugd.
5. Professionals bereiken middels het Preventie Platform Jeugd.
6. Blijvend in gesprek met de betrokken partners van het Preventie Platform Jeugd hoe samen vorm te geven aan de thema's die actueel zijn.

Volksgezondheid

Inleiding

Ons beleid is erop gericht om de gezondheid van onze inwoners te beschermen en te bevorderen. We hebben hier bij specifiek aandacht voor kwetsbare personen, zoals ouderen en kinderen. Hierbij werken wij nauw samen met onze partners in het Sociaal domein, zoals de GGD, zorginstellingen, Wmo-raad, ouderenorganisaties, etc.

Ontwikkelingen

Oost Gelre blijft inzetten op preventie en het mogelijk maken dat iedereen meedoet. Ook degene die een duwtje in de rug nodig heeft. Door preventie zetten we in op de veerkracht en eigen regie van onze inwoners, zodat zij langer mee kunnen doen.

Het preventiebudget wordt besteed aan de doelen die in het preventieprogramma en de nota Samen in Oost Gelre, Samen Doen zijn opgenomen. We werken aan thema's als meedoen, middelengebruik, gezond ouder worden, gezonde jeugd en mentaal welbevinden.

Ook de GGD speelt hierin een belangrijke rol. De bestuursagenda 2019-2023 van de GGD Noord- en Oost Gelderland gaat uit van vier prioriteiten:

1. NOG Gezondere jeugd
2. NOG gezondere leefomgeving
3. NOG gezonder oud worden
4. NOG gezondere leefstijl

Deze prioriteiten worden de komende tijd uitgewerkt in meer concrete acties. Ze sluiten goed aan bij onze preventieactiviteiten.

Vanuit de thematafel de Gezondste Regio is ook veel aandacht voor preventie en gezondheid.

Onlangs is het regionale preventieakkoord ondertekend. De thematafel richt zich op vernieuwing en verbetering binnen zorg en welzijn zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners toeneemt.

Het bevorderen en beschermen van de gezondheid van onze inwoners en vooral die van kwetsbare groepen.

In het lokaal preventieprogramma ligt de focus op de doelstelling van de beleidskaders Volksgezondheid. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Interventies zijn zoveel mogelijk bewezen effectief en anders dragen zij bij aan een vernieuwende aanpak.
- We sluiten aan bij wat inwoners belangrijk vinden en waar inwoners zich al bevinden (bijvoorbeeld jongeren op scholen)
- We sluiten aan bij andere domeinen zoals: wonen, werk en inkomen, welzijn, cultuur, onderwijs, recreatie en sport. Maar ook veiligheid, milieu en verkeer.
- We werken nauw samen met onze partners in het sociaal- en gezondheidsdomein zoals GGD, zorginstellingen, ouderenorganisaties, Wmo-raad etc.

Activiteiten

Uitvoering geven aan het lokaal actieprogramma Preventie.

Sluitende aanpak verwarde personen

Goede afstemming van zorg en ondersteuning maakt dat zo min mogelijk inwoners verward raken en opgenomen moeten worden en/of overlast veroorzaken. Een nauwe samenwerking tussen zorgaanbieders, woningcorporaties, gemeente en politie in het lokale zorgnetwerk is hierbij van groot belang.

Activiteiten

1. Onze procesregisseurs zorg en veiligheid zetten in op een preventieve aanpak om erger te voorkomen.
2. Door nauwe samenwerking tussen zorgaanbieders, politie en gemeente bieden wij tijdig passende ondersteuning. Dit netwerk zetten wij de komende jaren voort en bouwen dit waar nodig uit.
3. Met GGNet worden afspraken gemaakt om de ondersteuning aan inwoners, die tijdelijk zijn opgenomen en weer terug naar huis gaan na ontslag, beter te regelen.

Uitvoering Wet verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (WvGGZ)

De nieuwe taken die in de WvGGZ zijn beschreven voeren we vanaf 2020 uit. Hierbij werken wij nauw samen met de andere Achterhoekse gemeenten en sluiten we aan bij bestaande veiligheids- en zorgstructuren op het gebied van de ondersteuning aan mensen met psychische problemen.

Activiteiten

Uitvoeren onderzoeken met betrekking tot zorgmachtigingen.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeente grootte 25.000- 50.000 inw	Jaar
Onderwijs	Absoluut verzuim	aantal per 1.000 inwoners 5-18 jr	Igrado	0,00	1,20	2017
Onderwijs	Relatief verzuim	aantal per 1.000 inwoners 5-18 jr	Igrado	14	23	2018
Onderwijs	Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het vo en mbo-onderwijs	DUO	0,8%	1,4%	2017
Sport en recreatie	Niet sporters	%	RIVM	40,6%	49,3%	2016
Sociaal domein	Banen	aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	880,7	678,0	2018
Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	CBS	70,7%	68,3%	2018
Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 1.000 inwoners	CBS	17,7	26,5	2018
Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	31,8	25,3	2017
Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,3%	11,3%	2018
Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,4%	1,1%	2018
Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,2%	0,3%	2018
Sociaal domein	Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo	aantal per 1.000 inwoners	GMSD	44	60	2018
Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,2%	0,3%	2019

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeente grootte 25.000- 50.000 inw	Jaar
Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	3%	5%	2018
Sociaal domein	Werkloze jongeren	% van alle jongeren van 16 t/m 22 jaar	CBS	1%	2%	2018

Bron: waarstaatjegemeente.nl, cijfers worden regelmatig geactualiseerd en kunnen afwijken

Middelen: wat mag het kosten?

	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Lasten</i>					
Ongewijzigd beleid	-42.649.113	-43.199.912	-43.199.912	-43.199.912	-43.199.912
Structurele wijziging				128.378	128.378
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming lasten</i>	-42.649.113	-43.199.912	-43.199.912	-43.071.534	-43.071.534
<i>Baten</i>					
Ongewijzigd beleid	6.618.455	6.740.946	6.740.946	6.740.946	6.740.946
Structurele wijziging			-289.387	-1.136.116	-1.713.778
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming baten</i>	6.618.455	6.740.946	6.451.559	5.604.830	5.027.168
Saldo	-36.030.658	-36.458.966	-36.748.353	-37.466.704	-38.044.366
Voorstel nieuw beleid structureel		-304.050	-744.197	-775.697	-957.697
Voorstel nieuw beleid incidenteel		-1.442.784	-212.000	-212.000	-212.000
Dekking reserve		1.442.784	212.000	212.000	212.000
<i>Saldo nieuw beleid</i>		-304.050	-744.197	-775.697	-957.697
Totaal saldo programma 2	-36.030.658	-36.763.016	-37.492.550	-38.242.401	-39.002.063

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2021 op taakveldniveau

Taakveld	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.724.959	-	-1.724.959
4.3	Onderwijsbeleid en leerling zaken	-1.350.012	184.245	-1.165.767
5.1	Sportbeleid en activering	-426.609	-	-426.609
5.2	Sportaccommodaties	-1.407.265	178.018	-1.229.247
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-275.470	3.714	-271.756
5.4	Musea	-280.470	-	-280.470
5.6	Media	-583.936	58.605	-525.331
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.627.780	62.068	-1.565.712
6.2	Wijkteams	-1.785.044	10.306	-1.774.738
6.3	Inkomensvoorzieningen	-5.875.387	4.356.000	-1.519.387
6.4	Begeleide participatie	-8.910.870	1.376.000	-7.534.870
6.5	Arbeidsparticipatie	-878.289	-	-878.289
6.6	Maatwerkvoorzieningen Wmo	-581.692	-	-581.692
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-7.490.857	396.990	-7.093.867
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-8.661.665	-	-8.661.665
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-835.274	-	-835.274
7.1	VolksgEZondheid	-504.333	-	-504.333
0.10	Mutaties reserves	0	115.000	115.000
		-43.199.912	6.740.946	-36.458.966

Voorstellen van nieuw beleid voor het jaar 2021

Omschrijving	Investeringen	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Huisvesting basisonderwijs Lichtenvoorde (IEKC)	8.550.000	0	-277.875
Onderwijshuisvesting Karel Doormanstraat, Groenlo	1.500.000	0	0
Sloop, herinrichting en afwaardering Hamalandschool, van Ostadestraat t.b.v. IEKC	0	303.144	0
Sloop, herinrichting en afwaardering Pastoor van Ars, Oude Aaltenseweg t.b.v. IEKC	0	451.501	0
Sloop, herinrichting en afwaardering St. Jozefschool, Schatbergstraat t.b.v. IEKC	0	256.139	0
Binnensport Groenlo - sporthal Marianum	6.192.000	0	0
Langer zelfstandig thuis wonen; Incidentele bijdrage € 120.000	0	120.000	0
Preventie en gezondheid (exclusief POH en PPJ)	0	212.000	0
POH	0	0	-20.000
Initiatieven vanuit de samenleving	0	25.000	0
Samenwerkingsschool Lichtenvoorde (Fusie de Regenboog en het Hof)	0	75.000	0
Aanpassing Hamalandhal Lichtenvoorde	130.000	0	-6.175
Totaal	16.372.000	1.442.784	-304.050

Programma 3: Economie en werkgelegenheid

Wat willen we bereiken, wat stellen we ons ten doel en wat gaan we daarvoor doen?

Goed ondernemersklimaat

Inleiding

De gemeente maakt zich sterk voor een gemeente waar het prettig wonen en werken is. We willen meer banen en diversiteit van banen, goede voorzieningen, een goede bereikbaarheid en een prettige omgeving voor de bewoners en voldoende vestigingsmogelijkheden voor bedrijven. Dit alles bepaalt het vestigingsklimaat voor ondernemers waarvoor wij ons in samenwerking met het bedrijfsleven inzetten.

Ontwikkelingen

Januari 2020: de economie draait op volle toeren. Het centrum van Lichtenvoorde staat in de steigers, het evenementenplein, de laatste fase van de Nieuwmarkt en de herontwikkeling van de Dijkstraat zijn (bijna) in uitvoering. Ook de kavelverkoop op de bedrijventerreinen Laarberg en Lindebrook gaat voorspoedig. En dan bereikt het coronavirus Europa. De economische gevolgen zijn op moment van schrijven nog niet te overzien maar de verwachting van het CPB is dat de economie in een recessie zal raken. Dat betekent echter niet dat we onze doelstellingen aanpassen. We zullen in 2021 onverminderd blijven inzetten op infrastructurele voorzieningen, vitale kernen, geschikte werklocaties en de verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Voor 2021 wordt geschikte werklocaties, en dan specifiek in Lichtenvoorde, een speerpunt. Op het bestaande bedrijventerrein is geen ruimte en op het bedrijventerrein Lindebrook kunnen inmiddels niet of nauwelijks middelgrote bedrijven worden gefaciliteerd. Gaan we inzetten op nieuwe ontwikkelingen of kunnen er bedrijven worden verplaatst zodat er ruimte komt voor herontwikkeling? Hoe gaan we dit financieren? Hoe komen bedrijven uit de recessie?

Een visie op de toekomst van de bedrijventerreinen is Lichtenvoorde is noodzakelijk, hieraan zullen we in 2021 invulling gaan geven. En ook voor Groenlo ligt er een opgave waar het gaat om vestiging van kleinere bedrijven. Bezien moet worden welke locaties daar geschikt te maken zijn op bestaande bedrijventerreinen.

De lokale en regionale economie krijgt de ruimte om zich te ontwikkelen en te versterken.

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- Met de nieuwe Omgevingswet kunnen we ons nadrukkelijk richten op optimale economische kansen van Oost Gelre.
- Voor economische vitaliteit van onze centra zijn een goede bereikbaarheid en voldoende vrije parkeerfaciliteiten in de kernen van groot belang.
- We bieden maximaal ruimte aan bestaande en nieuwe bedrijvigheid en waar nodig en mogelijk nemen we belemmeringen weg door deregulering te overwegen.
- We streven ernaar de meest ondernemersvriendelijke gemeente te zijn.
- Ieder signaal dat vanuit het bedrijfsleven komt pakken we op.
- Bij kavelverkoop blijven we doorgaan met 'aftersales' bezoeken.
- We leggen bedrijfsbezoeken af om contact te houden met de plaatselijke bedrijven.
- We stimuleren de innovatieve duurzame maakindustrie.
- We dragen zorg voor huisvestigingsmogelijkheden en faciliteren de bedrijven vooral op de Laarberg en Lindebrook.

De lokale en regionale economie krijgt de ruimte om zich te ontwikkelen en te versterken.

Activiteiten

1. Nieuw gevestigde bedrijven waarbij gemeente een rol heeft gespeeld worden benaderd voor een bedrijfsbezoek.
2. We monitoren het Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek.
3. We zorgen voor geschikte kavels op Lindebrook.
4. Uitvoeren van een studie naar uitbreidingsmogelijkheden van bedrijfslocaties in Lichtenvoorde.

Grootschalige industriële bedrijvigheid rondom het thema bio-economie kan zich ontwikkelen op de Laarberg.

Op Regionaal bedrijvenpark De Laarberg bieden we vestigingsmogelijkheden aan grote bedrijven, ook in de zwaardere milieucategorieën. De Laarberg kan zich nog meer profileren als hotspot / broedplaats voor Green & Smart Industry.

Activiteiten

1. In samenwerking met de Laarberg en het bedrijfsleven zoeken we naar mogelijkheden om te vergroenen.
2. We nemen het aantrekken van nieuwe bedrijven actief ter hand.
3. We passen maatwerk toe voor de vestiging van bedrijven.

Het centrum van Lichtenvoord en Groenlo beschikt over een compact en vitaal winkelgebied.

- Uitgangspunten zijn vastgelegd in Programma Geef Lichtenvoorde Kleur en Programma Stad Groenlo.
- Handhaven ondernemersfonds, waarbij we de ondernemers faciliteren en stimuleren om de samenwerking op te zoeken.
- We handhaven organisatorische ondersteuning voor de ondernemers in Lichtenvoorde.
- We werken mee aan winkelverplaatsingen naar het centrum.

Activiteiten

We faciliteren geveleaanpassingen en verstrekken daarvoor subsidie in Groenlo.

Stimuleren innovatieve duurzame maakindustrie.

We dragen zorg voor huisvestigingsmogelijkheden en faciliteren de bedrijven vooral op de Laarberg en Lindebrook.

Activiteiten

1. Bestemmingsplan bedrijventerrein Lindebrook is nogal eens knellend gebleken. Denk aan milieucategorie, maximum kavelgrootte, bouwverplichting. We zetten de flexibiliteitsbepalingen in om maatwerk te leveren waar dat gewenst is.
2. We gaan het bestemmingsplan Lindebrook herzien om de kavel voor wonen-werken om te zetten in woonkavels en werkkavels.

Gezonde agrarische sector

Inleiding

De agrarische sector is een belangrijke pijler onder onze economie. De sector verschaft veel werkgelegenheid en draagt bovendien bij aan een aangenaam woon- en leefklimaat voor de inwoners en recreanten. Groen en economie zijn geen tegenstanders van elkaar, maar kunnen juist heel goed hand in hand gaan. De schoonheid van ons coulisselandschap, de bossen en andere natuurgebieden

in de Achterhoek zijn waardevol; ook in economische zin. Voor onze agrariërs, maar ook voor de belangrijke groeiende toeristische sector.

Ontwikkelingen

De gemeente richt zich nu en de komende periode op het ondersteunen van agrariërs. Op dit moment kunnen agrariërs die behoefte hebben aan coaching (die zich richt op de toekomst van hun onderneming) zich bij de gemeente melden. De raad heeft hiervoor € 20.000 beschikbaar gesteld.

Een ervencoach brengt de thema's van het erf in beeld en bepaalt in samenspraak met de ondernemer welke acties nodig zijn. Samen met de eigenaar wordt een stappenplan gemaakt voor een duurzame toekomst van het erf. De uitdagingen van alledag worden hierdoor behapbaar gemaakt voor de ondernemer en daardoor krijgt hij of zij weer ruimte om aan de slag te gaan met duurzaam(heidsmaatregelen) op het bedrijf.

De provincie heeft de notitie " Toekomst voor de Gelderse boer" vastgesteld. Met ondersteuning door de gemeente Oost Gelre heeft Stimulans in samenspraak met agrarische ondernemers de Agrarische Agenda Oost Gelre opgesteld.

Faciliteren van de transitie naar een toekomstbestendige agrarische sector
<p>Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none">• Wij vinden dat landbouwgrond ook landbouwgrond moet blijven, in de zin dat hernieuwbare energiebronnen agrarische activiteiten niet mogen verdringen• Ruim baan voor modernisering van agrarische bedrijven met behoud van inpassing in het landschap• Agrariërs moeten ruimte krijgen voor nevenactiviteiten ten bate van de levensvatbaarheid van de landbouw• We verlenen bestuurlijke medewerking aan ondernemers en particulieren bij uitbreidingen mits daar een kwaliteitsimpuls voor het landschap tegenover staat• Wij ondersteunen woningsplitsing/functieverandering bij agrarische bedrijven• Daar waar geen mogelijkheden zijn voor een nieuwe bestemming voor vrijkomende bebouwing/leegkomende stallen, dient sloop te worden gefaciliteerd• In het programma Energietransitie is een concreet uitvoeringsproject opgenomen dat de mogelijkheid biedt om vrijkomende agrarische erven om te schakelen naar "zonne-erven".• Wij betrekken agrariërs meer bij het beheer en behoud van landschap en zoeken daarbij de samenwerking met o.a. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Stichting Marke Vragenderveen en Groen Goed.• Wij geven uitvoering aan het beleid voor bedrijfsontwikkeling zoals dit is opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none">1. We subsidiëren particuliere grondeigenaren om (kleinschalige) landschap versterkende projecten uit te voeren.2. We verstrekken subsidie voor de coaching van agrarische ondernemers.3. Een Ervencoach gaat invulling geven aan de uitvoering van de agrarische agenda.4. We gaan participeren in het Provinciaal uitvoeringsprogramma "Toekomst voor de Gelderse Boer".

Bereikbaarheid & Mobiliteit

Inleiding

Bereikbaarheid en mobiliteit is in de Achterhoek van essentieel belang. Bereikbaarheid is voor ons niet alleen het verkeer en openbaar vervoer, digitale bereikbaarheid hoort daar ook zeker bij. Een goede bereikbaarheid is een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven, maar ook voor mensen die in de Achterhoek willen wonen maar elders werken. Ook zorgt het voor meer zelfstandigheid bij ouderen en hulpbehoevenden, omdat zorg op afstand een steeds belangrijkere plek inneemt.

Ontwikkelingen

Elektrisch rijden wordt steeds belangrijker en draagt bij aan de Nederlandse maar ook lokale klimaatdoelstellingen. Voor de komende periode willen we daarom inzetten op het verkrijgen van een dekkende laadinfrastructuur in de openbare ruimte voor het opladen van elektrische voertuigen. Daarnaast willen we blijven inzetten op goede fietsverbindingen door ons te richten op de bereikbaarheid, comfort en veiligheid van het (hoofd)fietsnetwerk.

Een ander belangrijk thema betreft de verdubbeling van de N18 (2x2 met 100 km/h) met goede dwarsverbindingen naar de A1, A15 en Duitsland. Dit pakken we op in regionaal verband samen met Achterhoek Ambassadeurs.

Er wordt al jaren gesproken over de noordtak van de Betuwelijn. Eén van de varianten gaat door de Achterhoek, parallel aan de N18.

In het kader van de aanleg van de nieuwe N18 gaan we ook in de komende periode verder met de maatregelen die nodig zijn op het onderliggend wegennet. Deels doen we dat in relatie tot de aanleg van Meer Veilig maatregelen van Rijkswaterstaat.

Onze gemeente is goed bereikbaar.

- We investeren in goede digitale én fysieke bereikbaarheid (goede/goed onderhouden wegen, openbaar vervoer).
- We zetten ons in voor de A18 (uitbreiden naar 2x2 baans) met goede dwarsverbindingen naar de A1, A15 en het Duitse achterland. Hiervoor zetten we o.a. de EUREGIO in.
- Als gevolg van de aanleg van de N18 zijn maatregelen nodig op het onderliggend wegennet, hiervoor maken we uitwerkingen.

Activiteiten

We voeren een onderzoek uit naar het nut en de noodzaak van een 2e fase van de N18, danwel doortrekking van de A18.

Versterken openbaar vervoer in en naar de Achterhoek.

- We zetten ons in om betrouwbare bus- en spoorverbindingen in de regio te behouden en te verbeteren (zowel Doetinchem-Arnhem als Winterswijk-Apeldoorn).
- Wij zetten ons in voor een efficiënt en fijnmazig lokaal openbaar vervoer, waarbij wij openstaan voor nieuwe initiatieven.

Activiteiten

3. We gaan exploitanten benaderen om hen te bewegen om de Achterhoek/Oost Gelre op te nemen in hun schema's voor (inter)nationale en andere lange-afstands-busverbindingen zoals bijvoorbeeld de Flixbus.
4. We geven uitvoering aan het regionaal project Basismobiliteit.

Verbeteren bereikbaarheid bedrijventerreinen.

We spannen ons in voor het verbinden van het bedrijvenpark de Laarberg en verbinding van de N18 Groenlo - Varsseveld met de A1 en A31.

Activiteiten

We voeren een onderzoek uit naar de mogelijkheden om de reistijd en reisafstand te verkorten tussen de A1 en RBT Laarberg.

Toerisme en evenementen

Inleiding

Oost Gelre is een aantrekkelijke evenementengemeente, waar het (economisch) belang van toerisme en recreatie nog steeds toeneemt. Toeristen, recreanten, maar ook de eigen inwoners zoeken naar ervaringen en beleving in Oost Gelre. Dit biedt voor winkeliers en horecabedrijven nieuwe mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van bijvoorbeeld arrangementen.

Ontwikkelingen

Het Corona-virus heeft een grote impact op de sectoren toerisme en evenementen. Na een slecht voorjaar was het hoogseizoen erg goed voor de verblijfsrecreatie en de horeca en de signalen zijn dat september er positiever uit ziet dan voorgaande jaren. Of het goede hoogseizoen het voorjaar goed zal maken is nog niet bekend. Opvallend is dat er verschuivingen zijn in de doelgroepen; er waren dit jaar veel meer gezinnen met een ruimer vakantiebudget in Oost Gelre op vakantie. Ook de activiteiten waren anders dan voorgaande jaren. Er is veel gefietst, gewandeld en ook de scooterverhuur deed het goed.

In het kader van toerisme wordt in navolging van het Internationale congres dat Oost Gelre heeft georganiseerd rondom de Slag om Grolle 2019 onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor het ontwikkelen van een Europese route rondom het thema 80-jarige oorlog.. Deze route wordt een langdurige samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Vestingsteden, EFFORTS en andere Europese samenwerkingsverbanden. Hierdoor zullen ook kansen ontstaan voor het nog beter weergeven van Vestingstad Groenlo met al zijn historische overblijfselen.

De culturele sector heeft helaas minder bezoekers mogen ontvangen en de evenementenbranche is nagenoeg stilgevallen. We leveren maatwerk waar dat kan om de ondernemers uit de evenementenbranche te ondersteunen. Het Openluchttheater in Lichtenvoorde is daarvan een voorbeeld.

Om Lichtenvoorde beter toeristisch te positioneren wordt met Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd gekeken of er een goede identiteit geformuleerd kan worden. Er ligt een uniek plan om op lange termijn een Corso Experience te ontwikkelen. Helaas is er op dit moment nog geen geschikte locatie. Daarom is nu gekozen om de Corso Experience op te knippen en elk jaar een specifiek onderdeel te ontwikkelen uit de Corso Experience en dit terug te laten komen in en om het centrum.

Bestuurlijke kaders

- Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030
- Uitvoeringsagenda vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2023
- Strategisch marketingplan
- Beleidsnota recreatie en toerisme
- Vaarbeleid Gracht Groenlo 2016

Stimuleren recreatie en toerisme.

De marketing en promotie van de parels van Oost Gelre dienen samen met onze ondernemers en de regio verder te worden geprofessionaliseerd en uitgebouwd.

Activiteiten

1. We nemen deel aan de Uitvoeringsagenda Vrijtijdsagenda Achterhoek 2020-2023
2. Via Programma Geef Lichtenvoorde Kleur projecten uitvoeren die zich richten op het stimuleren van recreatie en toerisme in Lichtenvoorde, zoals het realiseren van het Corso Experience, fiets- en wandelroutes (oa langs streetart), aantrekkelijker winkelcentrum.
3. We blijven recreatie en toerisme faciliteren en ondersteunen met het opwaarderen en uitbreiden van wandel- en fietsroutes, waaronder het MTB-routenetwerk in de Oost Achterhoek.
4. We participeren in de Stichting Achterhoek Toerisme ter bevordering van het regionaal toeristisch beleid.
5. We participeren in de ontwikkeling van de Spaanse weg.

Behouden en stimuleren van evenementen.

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- Organisaties en andere initiatiefnemers voelen zich door ons uitgenodigd evenementen en activiteiten te organiseren waarbij ze zoveel mogelijk administratief ontlast worden.
- We faciliteren (grote) evenementen als het bloemencorso in Lichtenvoorde, de 'Slag om Grolle' in Groenlo en de talloze andere evenementen die Oost Gelre zo aantrekkelijk maken.
- Veel verenigingen kunnen financieel het hoofd boven water houden door zelf een evenement te organiseren of door te helpen bij een (groot) evenement. Voor verenigingen is dit erg belangrijk en de gemeente ondersteunt daar waar mogelijk. We streven hierbij naar zo min mogelijk regeldruk.

Activiteiten

1. We verruimen het huidige evenementenbeleid.

Werkgelegenheid

Inleiding

Ons uitgangspunt is: je bent aan het werk of je levert een andere bijdrage die binnen jouw mogelijkheden ligt.

Ontwikkelingen

We hebben samen met Berkelland en Winterswijk de BV Slinge Werkt! opgericht om te borgen dat aan werknemers die een indicatie 'beschut' hebben ook een dienstverband aangeboden kan worden. Ook de komende jaren organiseren we het beschut werk samen met de andere SDOA-gemeenten. We proberen ook mensen met een indicatie 'beschut' zoveel mogelijk in het reguliere bedrijfsleven te plaatsen. De activiteiten van Werkbaan Oost zullen worden samengevoegd met de activiteiten van SDOA.

Voor inwoners met een arbeidshandicap zetten we loonkostensubsidie in. Deze groep heeft dan een normaal dienstverband. We verwachten dat deze groep sterk zal groeien de komende jaren omdat er relatief steeds meer inwoners met een arbeidshandicap een beroep doen op de Participatiewet.

Realiseren van goede beschutte werkplekken.

- Het creëren en beschikbaar houden van beschutte werkplekken moet maatschappelijk breed gedragen worden.
- Lokaal invulling geven aan beschut werk.

Realiseren van goede beschutte werkplekken.

- Betrekken van bedrijfsleven en aan gemeente verbonden partijen bij de opgave tot het beschikbaar houden van beschut werk.
- We zorgen voor lokale invulling van beschut werk, waarbij we de samenwerking zoeken met de gemeenten Berkelland en Winterswijk en het bedrijfsleven.

Activiteiten

We willen een organisatie creëren waarin inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een beschutte werkplek hebben maar waarbij andere werkzoekenden bijvoorbeeld een werkervaringsplek krijgen. Ontwikkeling van het individu is het uitgangspunt.

Creëren van banen voor mensen met een arbeidsbeperking.

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- Samen met het bedrijfsleven willen we voldoende banen creëren voor mensen met een beperking.
- Werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt nemen we op in het gemeentelijk aanbestedingsprotocol.

Activiteiten

Binnen de gemeentelijke organisatie creëren we banen voor mensen met een arbeidsbeperking.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeente grootte 25.000- 50.000 inw	Jaar
Economie	Functiemenging	%	LISA	58,0%	49,9%	2019
Economie	Vestigingen (van bedrijven)	aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	115,4	123,0	2019

Bron: waarstaatjegemeente.nl, cijfers worden regelmatig geactualiseerd en kunnen afwijken

Middelen: wat mag het kosten?

	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Lasten</i>					
Ongewijzigd beleid	-1.264.558	-1.116.526	-1.116.526	-1.116.526	-1.116.526
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming lasten</i>	-1.264.558	-1.116.526	-1.116.526	-1.116.526	-1.116.526
<i>Baten</i>					
Ongewijzigd beleid	1.209.407	1.351.887	1.351.887	1.351.887	1.351.887
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming baten</i>	1.209.407	1.351.887	1.351.887	1.351.887	1.351.887
Saldo	-55.151	235.361	235.361	235.361	235.361
Voorstel nieuw beleid structureel		-2.688	-2.688	-2.688	-2.688
Voorstel nieuw beleid incidenteel		-225.000	-135.000	-75.000	-75.000
Dekking reserve		225.000	135.000	75.000	75.000
<i>Saldo nieuw beleid</i>		-2.688	-2.688	-2.688	-2.688
Totaal saldo programma 3	-55.151	232.673	232.673	232.673	232.673

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2021 op taakveldniveau

Taakveld	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	-121.494	-	-121.494
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-222.740	407.977	185.237
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-138.997	18.692	-120.305
3.4	Economische promotie	-547.603	766.143	218.540
8.2	Grondexploitatie	-85.692	159.075	73.383
		-1.116.526	1.351.887	235.361

Voorstellen van nieuw beleid voor het jaar 2021

Omschrijving	Investerings	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Gevel aanpassing, winkelverplaatsing en burgerinitiatieven	0	75.000	0
Programma Lichtenvoorde exploitatiekosten	0	55.000	0
Gemeentelijke vertaling regionale planning werklocaties	10.000	10.000	0
Totaal	0	140.000	0

Programma 4: Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening

Wat willen we bereiken, wat stellen we ons ten doel en wat gaan we daarvoor doen?

Veiligheid

Inleiding

Veiligheid is een basisbehoefte in een sterke samenleving, waarin mensen zich thuis en geborgen voelen, vooral ook voor gezinnen met kinderen en ouderen.

Ontwikkelingen

In maart 2020 is de coronacrisis uitgebroken. Dit heeft voor een enorme impact gehad op onze inwoners, bedrijven, organisaties en verenigingen. De afgelopen maanden hebben we met veel energie en inzet gewerkt aan het bestrijden van de crisis waardoor minder tijd kon worden besteed aan een aantal andere onderwerpen op het gebied openbare orde en veiligheid. In 2021 zal de coronacrisis nog steeds de nodige aandacht vragen aangezien het onduidelijk is wanneer er een vaccin is en wanneer we terug kunnen naar het “nieuwe normaal”. Wat de coronacrisis exact van ons gaat vragen in 2021 is moeilijk in te schatten.

Aan de aanpak van ondermijning wordt in 2021 verder gewerkt. Er is een regionaal projectleider ondermijning Achterhoek die samen met de Achterhoekse gemeenten er voor gaat zorgen dat ondermijning geen voet aan de grond krijgt. Om dit te kunnen realiseren richten we ons op drie pijlers. De eerste pijler is een sterke informatiepositie: (beter dan nu) weten wat er in de Achterhoek speelt (o.a. beeld bedrijventerreinen en buitengebied). De tweede pijler is een sterk bewustzijn van de schadelijkheid van ondermijning (voor jeugd, ondernemers, inwoners en professionals) en de derde pijler is een sterk beleid en een sterke uitvoering.

Voor drugsgebruik- en handel hebben we specifieke aandacht. De afgelopen jaren hebben we een aantal hennepwekerijen opgerold en is er een cocaïnewasserij ontdekt. Hiervoor moeten we onze ogen niet sluiten en door intensief samen te werken met de politie, omgevingsdienst en andere partners, pakken we drugsgebruik- en handel zowel preventief als repressief aan. Daarnaast blijven we werken aan een veilige gemeente om in te wonen, werken en recreëren. Dit proberen we te realiseren door samen te werken met inwoners, bedrijven en verenigingen. Zo blijven we inzetten op buurtwhatsapp en organiseren we informatieavonden over veiligheid in de buurt. Het communiceren over veiligheid via de lokale kranten en op social media moet er ook voor zorgen dat de bewustwording wordt vergroot. Daadwerkelijke overlastsituaties pakken we aan met als doel de overlast zo snel mogelijk te doen stoppen.

Ten slotte zijn er een aantal ontwikkelingen in de relatie met onze verbonden partijen:

- Er zijn belangrijke keuzes gemaakt met betrekking tot de toekomst van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG). De Toekomstvisie van de VNOG is vastgesteld en vanaf 2020 wordt er gewerkt aan de implementatie hiervan. Met name de keuzes die gemaakt zijn in het beschikbare materieel zal consequenties hebben voor onze brandweerposten. De consequenties van de keuzes ten aanzien van het materieel- en spreidingsplan blijven we volgen.
- Per 2020 heeft de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) de taak beheer en onderhoud van de bluswatervoorziening overgedragen aan de gemeente. De gemeente is, samen met Vitens, verantwoordelijk voor de bluswatervoorzieningen (brandkranen, geboorde putten en open water). Het schouwen van de bluswatervoorzieningen is grotendeels bij de brandweervrijwilligers onder gebracht. In 2021 wordt deze werkwijze geëvalueerd en waar nodig worden de afspraken en/of werkwijze aangepast.

Bevorderen van de veiligheid in Oost Gelre.

- Een actieve houding en betrokkenheid van inwoners als basis voor een veilige en leefbare woonomgeving is essentieel en gaan we stimuleren.
- De burgemeester zal actief gebruik maken van haar bevoegdheden en alle mogelijkheden die tot haar beschikking staan inzetten.
- Vergunningen worden geweigerd of ingetrokken als deze misbruikt worden voor het faciliteren van criminele activiteiten (wet Bibob).
- We maken werk van het verhalen van de schade en kosten van handhaving op diegenen die dit veroorzaken.

Activiteiten

1. We geven uitvoering aan het integraal veiligheidsplan (IVP).
2. We handhaven de openbare orde en bestrijden overlast.

Terugdringen van het gebruik van softdrugs onder jongeren.

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- In Oost Gelre is geen plaats voor coffeeshops.
- De handel in en het gebruik van softdrugs pakken we aan in plaats van gedogen.
- We hebben oog voor de gevaren van de productie van drugs in leegstaande gebouwen.

Activiteiten

We pakken de illegale handel vanuit woonhuizen aan, vooral ook in de buurt van scholen.

Behouden van de vrijwillige brandweer binnen de Achterhoek.

Sinds de regionalisering van de brandweer (overgang brandweer naar de VNOG) is de verantwoordelijkheid voor het beschikken over voldoende vrijwilligers ook naar de VNOG gegaan. Indien nodig ondersteunen en faciliteren we de VNOG in het werven van vrijwilligers voor de regionale brandweer.

Activiteiten

Euregionale samenwerking Achterhoek

Inleiding

Oost Gelre is een grensgemeente. Een belangrijk deel van ons lokale inkomen wordt verdiend in Duitsland en/of doordat onze Duitse burens bij ons investeren en kopen. Grensoverschrijdende samenwerking met onze Duitse burens is in deze tijd dan ook vanzelfsprekend. De Euregio, het grensoverschrijdend samenwerkingsverband, speelt daarin een belangrijke rol. Ook het Grenzhoppersnetwerk is een waardevol netwerk waar de gemeente Oost Gelre een actieve rol in heeft.

Ontwikkelingen

Euregionale samenwerking biedt kansen voor Oost Gelre en ook voor de Achterhoek als regio. Samen met de Achterhoekse gemeenten wordt daarom ingezet op grensoverschrijdende projecten en om daar INTERREG-gelden voor te genereren.

Om grensoverschrijdend verder uit te dragen en ondernemers daarvoor te motiveren, is gestart met het aanbieden van Duitse cursussen aan ondernemers uit de Achterhoekse toeristische sector.

Euregionale samenwerking bevorderen

- We gaan meer gebruik maken van de mogelijkheden voor Europese steun bij regionale subsidies, innovatiesubsidies en ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf.
- Een ambtenaar die de weg weet in Europese, landelijke en provinciale regels en subsidies is noodzakelijk.
- We nemen een proactieve rol in de regionale samenwerking, maar zijn tegen gemeentelijke herindeling.
- We pakken onze rol in de nieuwe samenwerkingsvorm in de regio.

Activiteiten

1. We bevorderen experimenteergebieden in relatie tot Euregionale samenwerking.
2. We gaan onderzoeken of samenwerking met andere partijen (bijv. de regio) ons verder brengt dan solo functioneren.
3. We gaan onderzoeken of we aanbestedingen (meer) gezamenlijk met andere gemeenten kunnen doen.
4. We gaan onderzoeken of we op het gebied van informatiemanagement nog verder kunnen samenwerken.
5. We onderzoeken de mogelijkheid om aan te sluiten bij het internationaal netwerkbureau.
6. We participeren proactief in nationale en Europese programma's, zoals Interreg en Erasmus+.

Stimuleren van de Duitse taal onder de inwoners van Oost Gelre.

De ambitie is om de Grenzhoppers Business School ook in de gemeente Oost Gelre en de andere Achterhoekse gemeenten verder uit te rollen. In de gemeente Winterswijk is de Grenzhoppers Business School al zeer succesvol. In Winterswijk wordt samengewerkt met docenten van het Graafschapcollege, Duitse taaldocenten en een advocatenkantoor uit Kleef die gratis cursussen op het gebied van online marketing en juridische vraagstukken aanbieden. Naast de mogelijkheid om kennis te vergaren bieden de georganiseerde bijeenkomsten ondernemers de mogelijkheid hun grensoverschrijdend netwerk te vergroten.

Activiteiten

We gaan samen met de onderwijsinstellingen onderzoeken hoe de Duitse taal kan worden bevorderd.

Gemeentelijke organisatie

Inleiding

De gemeentelijke organisatie dient adequaat toegerust te zijn op haar (huidige en toekomstige) taken. Gemeenten hebben in de afgelopen jaren veel nieuwe taken gekregen die in het verleden door het rijk werden uitgevoerd. In het sociaal domein en ook bij de komende Omgevingswet. Van belang is een goede uitvoering, waarborgen voor democratische controle en samenwerking met andere bestuurlijke partners.

Ontwikkelingen

Onze strategienota "Samen aan de slag in de andere tijden" vindt haar doorvertaling in wat de Omgevingswet van ons vraagt. Initiatieven vanuit de samenleving worden beoordeeld vanuit het principe "Ja, mits" . Dit vraagt van ons allemaal een andere benadering van initiatieven vanuit de samenleving. We zijn in staat ons in te leven in de vraag en situatie en denken mee in oplossingen. Hierbij gaat het niet om ambtelijke vaardigheden (Ambtenaar 3.0) maar om de nieuwe gemeente Oost Gelre 3.0 waarbinnen college en raad ook hun nieuwe plek en rol vinden.

Weten wat de nieuwe Omgevingswet van ons vraagt, is slechts een deel van de ontwikkelingen die wij doormaken. Digitale veranderingen, demografische ontwikkelingen zijn slechts 2 voorbeelden die laten zien dat onze samenleving steeds verandert. Continu zijn er ontwikkelingen om ons heen die ons scherp moeten houden. Onze dienstverlening blijft ons uitgangspunt; we stemmen daarbij altijd af op dat wat de samenleving van ons vraagt. Daarvoor hebben we een nieuwe dienstverleningsvisie opgesteld die ons helpt bij onze organisatieontwikkeling en de overige ontwikkelingen die op ons afkomen. Deze wordt de komende periode verder uitgerold en uitgedragen.

De gemeente Oost Gelre geeft opdrachtgeverschap op een goede wijze vorm.

Wij besteden steeds vaker werkzaamheden uit aan andere gemeenten, externe partijen en nemen deel aan gemeenschappelijke regelingen. Goed opdrachtgeverschap is van groot belang om regie op de samenwerking te kunnen voeren. We maken daarom duidelijk wat de opdracht is, wat wordt uitgesloten, waarop kan worden gestuurd en waarover verantwoording afgelegd moet worden.

Belangrijke voorwaarden daarvoor zijn:

- Als gemeente beschikken we over voldoende kennis en kunde om andere partijen te kunnen sturen.
- Er is / blijft voldoende expertise in huis om niet alleen de opdracht te verlenen, maar ook te kunnen beoordelen of de opdracht volgens afspraak wordt uitgevoerd.

Activiteiten

1. We optimaliseren ons planning- en controlinstrumentarium.
2. De monitoring op de doelstellingen en (financiële) kaders binnen het sociaal domein wordt verder uitgebreid.
3. We geven opdrachtgeverschap in het sociaal domein vorm.
4. We geven opdrachtgeverschap naar onze verbonden partijen verder vorm.
5. Optimaliseren van de informatievoorziening inzake verbonden partijen.

De gemeente Oost Gelre wordt gezien als een betrouwbare en integere partner.

- We zijn een dienstbare overheid; wij zijn er voor de inwoners, bedrijven en instellingen en niet andersom.
- We handelen zonder vooroordelen en behandelen iedereen gelijk.
- We zijn en handelen als organisatie transparant.
- De ambtelijke organisatie werkt professioneel, servicegericht en heeft oog en oor voor wat er buiten leeft en werkt samen in de regio.
- Het zaakstelsel wordt ingericht vanuit het principe van transparantie, waarbij de privacyrichtlijnen worden gerespecteerd.

Activiteiten

We bevorderen het integriteitsbewustzijn en (moreel) verantwoord handelen van ambtenaren en bestuurders.

Burgerinitiatieven

Inleiding

Initiatieven van burgers, verenigingen, dorpsbelangenorganisaties (andere) vrijwilligersorganisaties vragen om een nieuwe rol van de gemeente en doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie. De gemeente dient vanuit een vaste visie en krachtige werkwijze dienstbaar te zijn aan genoemde initiatieven en burgerkracht. Dat wil niet zeggen 'U vraagt, wij draaien', maar dat vanuit de gemeentelijke organisatie met kennis en expertise en met oog voor het algemene belang wordt gezorgd dat goede initiatieven zich ook daadwerkelijk kunnen ontplooiën. Dat vraagt nog meer om een open en transparante houding met als credo: 'Ja, mits...' in plaats van: 'Nee, tenzij...!'

Ontwikkelingen

Initiatieven van burgers en ondernemers zijn vanaf de ingangsdatum van de Omgevingswet geborgd. De Omgevingswet bevordert participatie bij burgers en ondernemers doordat zij intensiever worden betrokken bij de ontwikkeling van onze (lokale) leefomgeving. Door meer bestuurlijke afwegingsruimte op lokaal niveau kunnen we meer faciliterend zijn en lokaal maatwerk leveren.

Integreren van burgerinitiatieven binnen de organisatie.
<ul style="list-style-type: none">• Wij faciliteren en omarmen burgerinitiatieven vanuit ons vertrouwen in de samenleving. Wij vinden het daarbij belangrijk dat initiatieven die publieke voorzieningen aanbieden en/of een beroep doen op gemeenschapsgeld, representatief zijn en passen in het algemeen belang.• Verwachtingsmanagement is essentieel voor het slagen van burgerparticipatie. We zijn transparant, duidelijk en eerlijk over de (on)mogelijkheden. Voor elk onderwerp of project moet vooraf duidelijk zijn hoe inwoners en gemeenteraad betrokken worden.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none">1. We faciliteren ondernemers daar waar het kan. We streven ernaar de meest ondernemersvriendelijke gemeente te zijn2. We stimuleren en sluiten aan bij initiatieven vanuit de samenleving3. We faciliteren burgerinitiatieven en brengen mensen met elkaar in contact.

Gemeentelijke dienstverlening

Inleiding

Een krachtige en vitale samenleving vraagt om een vraag gestuurde houding van de kant van de gemeente en een wervende maar ook transparante bestuursstijl met lef. Vanuit dit perspectief gaan we onze dienstverlening verder invullen en staan wij voor een overheid die zo dicht mogelijk op de samenleving zit, maar die diezelfde samenleving zo veel mogelijk ruimte geeft. Met een faciliterende houding die binnen de kaders van wet- en regelgeving de samenleving van Oost Gelre maximaal bedient.

Ontwikkelingen

Digitalisering is een ontwikkeling die al langere tijd ook invloed heeft op ons handelen en op de wijze waarop wij onze bedrijfsvoering hebben ingericht. Daarom gaan we de komende periode verder met digitale dienstverlening en het verder digitaliseren van de dienstverlening. Wel blijft het altijd mogelijk om het persoonlijke contact te zoeken. Samen met de organisatieontwikkeling en de ontwikkeling van de Omgevingswet, is dat vertaald naar een nieuw dienstverleningsvisie. Ook gaan we de komende jaren inzetten op informatiegestuurd werken. Meer en meer inzichtelijk maken en grip krijgen op onze producten, diensten en bedrijfsvoering is hier van wezenlijk belang.

Realiseren van een goede, doelmatige en doeltreffende dienstverlening.
Onze werkwijze blijft persoonlijk. Vooral in het sociaal domein is persoonlijk contact heel belangrijk.
Activiteiten
<ol style="list-style-type: none">1. De communicatie van de gemeente moet in heldere taal en voor iedereen begrijpelijk zijn (taalniveau B1). Dit doen we door een goede opleiding en borging van het taalgebruik B1.2. Doorontwikkeling innovatief dienstverleningsconcept. Hierbij omarmen wij naast de analoge kanalen ook de digitale kanalen.3. We actualiseren onze strategienota 'Samen aan de slag in ander tijden'.4. We optimaliseren dienstverlening door verdere digitalisering van de informatievoorziening en informatiebehoefte. We maken daarbij gebruik van de aanwezige data in onze informatiesystemen, waaronder ons zaaksysteem.

Financieel beleid

Inleiding

Het grootste deel van de gemeentebegroting komt van de Rijksoverheid en is een bijdrage uit het gemeentefonds. Slechts een beperkt (autonoom) aandeel komt uit lokale heffingen en belastingen. In beide gevallen is er sprake van belastinggeld. Uitgangspunten voor het financieel beleid zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en draagbare lokale lasten. We streven ernaar de lastenstijging te beperken tot maximaal het inflatieniveau. Slechts in uitzonderingsgevallen kan er een extra beroep gedaan worden op haar inwoners. In die gevallen waar dit speelt, zal dit helder worden uitgelegd en gecommuniceerd naar de inwoners van Oost Gelre.

Ontwikkelingen

We zijn transparant over de uitgaven en inkomsten van onze gemeente. Zowel voor bestuurders als voor onze inwoners, bedrijven, instellingen en verenigingen moet duidelijk zijn waar wij de gemeentelijke middelen aan besteden. Door gebruik te maken van bijvoorbeeld Pepperflow is online de voortgang van zowel de beleidsmatige als financiële ontwikkelingen te volgen.

We zijn terughoudend met de aankoop van grond en vastgoed. Aankoop vindt alleen uit strategische motieven plaats. Het beleid is voornamelijk gericht op het afstoten van grond en vastgoed.

Op lange termijn een financieel gezonde gemeente zijn en blijven.

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- We zijn transparant over de inkomsten en uitgaven van onze gemeente.
- We zijn terughoudend met de aankoop van grond en vastgoed.

Activiteiten

1. We zorgen voor voldoende weerstandsvermogen zodat financiering van investeringen in de toekomst gewaarborgd is.
2. We onderzoeken proactief subsidiemogelijkheden
3. Begroting, tussentijdse rapportages en de jaarrekening / jaarverslag zijn digitaal beschikbaar (begrotingsapp).

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeente grootte 25.000-50.000 inw	Jaar
Veiligheid	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	136	111	2018
Veiligheid	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,3	1,0	2018
Veiligheid	Gewelds- en seksuele misdrijven	aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,0	3,4	2018
Veiligheid	Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,5	2,0	2018
Veiligheid	Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde	aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,7	4,2	2018

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeente grootte 25.000- 50.000 inw	Jaar
Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	in euro's	COELO	495	678	2019
Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	in euro's	COELO	639	753	2019

Bron: waarstaatjegemeente.nl, cijfers worden regelmatig geactualiseerd en kunnen afwijken

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2021	Begroting 2020
Bestuur en ondersteuning	Formatie	fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,66	5,71
Bestuur en ondersteuning	Bezetting	fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,68	5,63
Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 515	€ 487
Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	0%	0,44% en € 51.383
Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	12,66%	12,54%

Middelen: wat mag het kosten?

	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Lasten</i>					
Ongewijzigd beleid	-5.552.533	-5.846.753	-5.846.753	-5.846.753	-5.846.753
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming lasten</i>	-5.552.533	-5.846.753	-5.846.753	-5.846.753	-5.846.753
<i>Baten</i>					
Ongewijzigd beleid	467.055	466.348	466.348	466.348	466.348
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming baten</i>	467.055	466.348	466.348	466.348	466.348
Saldo	-5.085.478	-5.380.405	-5.380.405	-5.380.405	-5.380.405

Voorstel nieuw beleid structureel		-53.013	-53.013	-58.013	-53.013
Voorstel nieuw beleid incidenteel		-140.000	-50.000	-50.000	0
Dekking reserve		140.000	50.000	50.000	0
<i>Saldo nieuw beleid</i>		<i>-53.013</i>	<i>-53.013</i>	<i>-58.013</i>	<i>-53.013</i>
Totaal saldo programma 4	-5.085.478	-5.433.418	-5.433.418	-5.438.418	-5.433.418

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2021 op taakveldniveau

Taakveld	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	-1.976.271	-	-1.976.271
0.2	Burgerzaken	-955.667	239.071	-716.596
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-324.688	162.981	-161.707
0.8	Overige baten en lasten	-	-	-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1.982.493	48.000	-1.934.493
1.2	Openbare orde en veiligheid	-605.888	16.296	-589.592
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-1.746	-	-1.746
		-5.846.753	466.348	-5.380.405

Voorstellen voor nieuw beleid voor het jaar 2021

Omschrijving	Investeringen	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Opleidingsbudget voor Houding en Gedrag (€ 500 per persoon)	0	100.000	0
Vervangen beeldschermen	135.000	0	-28.013
Vorbereidingskrediet serviceteam	0	40.000	0
Netwerkbudget evenementen	0	0	-25.000
Totaal	135.000	140.000	-53.013

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing VPB en onvoorzien

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente bevat de volgende onderdelen: treasury, belastingen OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het bedrag voor treasury bestaat uit dividenden, ontvangen en bespaarde rente. Bij de overige belastingen zijn toeristenbelasting, hondenbelasting en precariobelasting opgenomen. In cijfers komen wij tot de volgende begrote algemene dekkingsmiddelen:

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2021	Begroting 2020
Treasury	1.073.031	1.601.690
Ozb woningen	3.737.049	3.327.912
Ozb niet-woningen	2.179.470	2.083.925
Belastingen overig	814.826	812.572
Algemene uitkering	41.232.663	38.875.011
Integratie-uitkering sociaal domein	9.970.920	9.897.215
Totaal algemene dekkingsmiddelen	59.007.959	56.598.325

Overhead, ondersteuning en organisatie (taakveld 0.4)

Overhead zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Onderstaand overzicht geeft u meer inzicht in deze kosten.

Omschrijving	Directe kosten en opbrengsten	Loonkosten	Kapitaallasten	Totale kosten
Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch)	0	1.006.929	0	1.006.929
Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie	0	696.316	0	696.316
P&O/HRM	1.118.695	294.890	0	1.413.585
Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement)	0	90.702	0	90.702
Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie	38.557	355.751	0	394.308
Juridische zaken	9.378	290.557	0	299.955
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	0	93.155	0	93.155
Informatievoorziening en automatisering (ICT)	1.263.108	1.167.125	162.762	2.592.995
Facilitaire zaken en huisvesting	729.413	413.962	528.654	1.672.029
DIV	3.718	389.490	0	393.208

Managementondersteuning primair proces	0	244.597	0	244.597
Dienstverlening en projectenbureau	8.191	546.865	0	555.056
Totaal	3.171.060	5.590.339	691.416	9.452.835

Heffing VPB

Voor de heffing van de vennootschapsbelasting hebben wij geen stelpost geraamd. Wij hebben onderzocht dat we in 2020 een verlies verwachten, waardoor we in 2021 de mogelijkheid hebben tot verliesverrekening. Wij stellen de geprognostiseerde berekeningen jaarlijks bij om zo goed mogelijk de belastingdruk in te kunnen schatten.

Bedrag onvoorzien

Als structureel onvoorzien hanteren wij jaarlijks € 2,25 per inwoner. Op basis van 29.700 inwoners is dit € 66.825. Het bedrag voor incidenteel onvoorzien fluctueert omdat het afhankelijk is van de reservepositie van de bestemmingsreserves. Het verschil tussen de toegevoegde rente en de onttrekking van de rente van de bestemmingsreserves is € 41.901 en nemen we op als incidenteel voorzien. Voor de begroting 2021 is het totale bedrag voor onvoorzien € 108.726.

5. Paragrafen

De voorschriften (Besluit begroting en verantwoording) stellen een aantal paragrafen verplicht, die we zowel in de begroting als in het jaarverslag moeten opnemen.

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Verbonden partijen
3. Bedrijfsvoering
4. Financiering
5. Onderhoud kapitaalgoederen
6. Grondbeleid
7. Lokale heffingen

Paragraaf 1: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wij leggen een relatie tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Dat geeft inzicht in de robuustheid van onze rekening. Het weerstandsvermogen is de verhouding van de beschikbare weerstandscapaciteit en alle gekwantificeerde risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover wij kunnen beschikken om niet-begrote kosten op te vangen.

Beleid weerstandsvermogen

Het beleid over integraal risicomanagement en het aan te houden weerstandsvermogen hebben wij uitgewerkt in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen. Op basis van informatie uit de risico-inventarisatie, zie pagina 70, doen we met behulp van een risicosimulatie een uitspraak over de financiële gevolgen van de gedefinieerde risico's. De kans en impact van alle individuele en gezamenlijke risico's is hiermee bepaald. Met behulp van dit model kunnen we een uitspraak doen over de gemiddelde en maximaal te verwachten schadelast.

De gewenste omvang van het weerstandsvermogen ontstaat op basis van inzicht in de risico's, de financiële consequenties en de mogelijkheden om deze risico's te beheersen of af te dekken. Het is noodzakelijk om risico's te onderkennen maar niet mogelijk om alle financiële risico's volledig af te dekken, want dat zou betekenen dat alle financiële mogelijkheden worden verbruikt. De financiële risico's komen ook nooit in één keer samen, maar fasegewijs.

Beschikbare weerstandscapaciteit (incidenteel en structureel)

Incidentele weerstandscapaciteit	
Rekeningresultaat	€ 614.826
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 1.808.179
Onvoorzien incidentele uitgaven	€ 66.825
Totaal	€ 2.489.830

Tabel 2.1 incidentele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit	
Onbenutte belastingcapaciteit voor gemeentelijke belastingen en heffingen	€ 1.300.691
Rentebaten algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 29.207
Totaal	€ 1.329.898

Tabel 2.2 structurele weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit volgens risico simulatie

De benodigde weerstandscapaciteit berekenen we jaarlijks bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening op basis van de op dat moment gewaardeerde risico's.

Op basis van ons risicoprofiel hebben wij een berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. We hebben ruim 30 risico's (zie bijlage op pagina xx) beschreven en gekwantificeerd.

De berekende gemiddelde schadelast bedraagt € 1.657.500 en de maximale schadelast is becijferd op € 2.540.000. De uiteindelijke beoordeling van het weerstandsvermogen wordt via een ratio berekend:

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit

De ratio van het weerstandsvermogen geeft aan hoe het weerstandsvermogen gewaardeerd wordt. Bij het bepalen van de ratio's gaan we uit van de gemiddelde schadelast. Dit resulteert in de weerstandsratio in tabel 2.3.

Weerstandsratio	Ratio	Waardering
Totaal weerstandsvermogen	2,3	Uitstekend

Tabel 2.3 Weerstandsratio

Wij streven een waardering na die minimaal als voldoende wordt omschreven. Dit komt erop neer dat sprake is van voldoende weerstandsvermogen als de beschikbare weerstandscapaciteit hoger of gelijk is dan de benodigde weerstandscapaciteit (dus $\geq 1,0$). Uiteindelijk kunnen we concluderen dat onze weerstandscapaciteit uitstekend is.

Risico-inventarisatie gemeente Oost Gelre

De risico's die voor ons relevant zijn hebben we verzameld in een risico-inventarisatie.

Voor elk risico:

- zijn oorzaak en gevolg in beeld gebracht;
- zijn de beheersmaatregelen ter voorkoming en ter beheersing benoemd;
- is het risico gewaardeerd (kans en financieel gevolg ingeschat).

Verkorte beschrijving van de belangrijkste financiële risico's

De belangrijkste financiële risico's lichten we kort toe:

Projecten en Investerings	
Bouwgrondexploitatie	Bij de grondexploitaties gaat het om prognoses van opbrengsten en kosten. De feitelijke kosten en opbrengsten kunnen bij realisatie afwijken van wat gepland is. Maatregel: Dekking van eventuele verliezen door aanwending van de reserve bouwgrondexploitatie. Jaarlijkse herziening en beoordeling van de Grex om tijdig te kunnen bijsturen.
Regionaal bedrijventerrein De Laarberg	Bij de exploitatie van bedrijventerreinen gaat het om prognoses van opbrengsten en kosten. De feitelijke kosten en opbrengsten kunnen bij realisatie afwijken van wat gepland is. Maatregel: Jaarlijkse herziening en beoordeling van de Grex om tijdig te kunnen bijsturen.
Gemeentelijk vastgoed	Mogelijke afwaardering van boekwaarde gemeentelijk vastgoed. Maatregel: Herbestemming van gemeentelijk onroerend goed.
Onderwijshuisvesting	Verzoek om bijdrage in de bekostiging van nieuwbouw en/of renovatie van schoolgebouwen. Maatregel: Opstellen van een (meerjaren) onderwijshuisvestingsplan (nieuwbouw en vervangende nieuwbouw).
Openeinderegelingen	
Leerlingenvervoer	Overschrijding budget door groter beroep op deze voorziening. Maatregel: Sturen op schoolkeuze (school in woonplaats).
Wmo	Structureel onvoldoende budget om de taken op grond van de Wmo te kunnen bekostigen. Maatregel: Contract- en leveranciersmanagement (CLM) - w.o. monitoring.
Jeugdwet	Structureel onvoldoende budget om de taken op grond van de Jeugdwet te kunnen bekostigen Maatregel: Contract- en leveranciersmanagement (CLM) - w.o. monitoring. Risico op tekorten binnen samenwerkingsverband acht Achterhoekse gemeenten.
Participatiewet	Structureel onvoldoende budget om de taken op grond van de Participatiewet te kunnen bekostigen. Maatregel: N.v.t.
Minimabeleid	Overschrijding budget minimabeleid. Maatregel: N.v.t. (openeinderegeling)
Aansprakelijkheid	
Inkoop- en contractmanagement	Risico op schadeclaims en / of mislopen aanbestedingsvoordelen. Maatregel:

	Inrichten van een contractmanagementsysteem en betrekken van inkoopadviseur bij aanbestedingstrajecten.
Vergunningverlening, handhaving en toezicht	Aansprakelijkheid van gemeente voor schade tijdens een evenement als gevolg van toezicht falen. Aansprakelijkheid van gemeente voor schade na afgifte van een bouwvergunning. Maatregel: Risicoaansprakelijkheidsverzekering.

Ketenbeheer	
Gesubsidieerde instellingen	Misbruik en / of oneigenlijk gebruik van subsidies, niet voldoen aan prestatieafspraken. Maatregel: Periodiek contact tussen beleidsmedewerker en gesubsidieerde instelling.
Discontinuïteit zorg aan inwoners	Risico dat zorgaanbieders zich terugtrekken uit de markt of failliet gaan en de zorg duurder moet worden ingekocht. Maatregel: Periodiek contact tussen CLM en zorgaanbieder.
Verbonden partijen en deelnemingen	
SDOA	De inkomsten uit detachering van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is lager dan geraamd. Maatregel: Focus op governance, actief managen van risico's, monitoren ontwikkelingen.
BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)	Dividend is lager dan verwacht. Maatregel: N.v.t.
VNOG	Financieel tekort kan niet worden opgevangen binnen eigen begroting of weerstandsvermogen. Maatregel: Focus op governance, actief managen van risico's, monitoren ontwikkelingen.
Garantstellingen en gewaarborgde geldleningen	Risico dat door de gemeente verstrekte geldleningen niet (volledig) worden terugbetaald en / of aangesproken wordt op afgegeven garantstellingen. Maatregel: Leningen en garanties worden enkel verstrekt aan door de gemeenteraad goedgekeurde derde partijen met uitzodering van de achtervang overeenkomst met WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw)

Middelenmanagement	
Bouwleges	Risico op lagere inkomsten uit bouwleges dan geraamd. Maatregel: N.v.t.
Taakstellende bezuinigingen	Niet realiseren taakstellende bezuinigingen. Maatregel: Bewaking voortgang realisatie via reguliere tussentijdse rapportages.

Middelenmanagement	
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	<p>Risico is dat de inkomsten uit het Gemeentefonds afwijken van wat in de begroting geraamd is door: Ontwikkelingen in het accres (ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven); ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven (bijvoorbeeld aantal inwoners/woonruimten); effecten van taakmutaties (bijvoorbeeld bij nieuwe taken voor gemeenten); effecten van onder- en overschrijdingen van het plafond van het btw-compensatiefonds; de mogelijkheid van een eenzijdige korting door een nieuw kabinet.</p> <p>Maatregel: Op de voet volgen van ontwikkelingen en tijdig vertalen van de circulaire naar de begroting.</p>
Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG)	<p>Bij een tekort op de bekostiging van de 3D's kan aanspraak worden gedaan op de vangnetregeling. Een eventueel tekort wordt aangevuld onder aftrek van een eigen risico.</p> <p>Maatregel: Op de voet volgen van ontwikkelingen en tijdig vertalen naar de begroting.</p>

Middelenmanagement	
Financiering en renterisico	<p>De rente op geld- en kapitaalmarkt in Europa zal in 2021 naar verwachting op een laag niveau blijven. De ECB zal de rente op de geldmarkt rond het nulpunt houden, de depositorente negatief houden en op de kapitaalmarkt zal de rente op een laag niveau blijven door de opkoopacties van obligaties door de ECB. Om de impact op de financiële crisis door het coronavirus te verzachten is het opkoopprogramma voor obligaties verruimd en is in de eerste helft van 2020 tot twee keer toe een extra opkoopprogramma aangekondigd.</p> <p>Maatregel: Door een spreiding in de looptijden van de leningenportefeuille aan te brengen beheersen we het renterisico op de vaste schuld. Door onze langlopende financiering te realiseren binnen de kaders van de renterisiconorm wordt het renterisico van de langlopende schuld op verantwoorde wijze beheerst.</p>
Bedrijfsvoering	
Werving en ontslag van personeel.	<p>Toename wachtgeld- en / of pensioenverplichtingen door (politieke) ontwikkelingen.</p> <p>Maatregel: N.v.t. Tekort aan gekwalificeerd personeel</p> <p>Maatregel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overdragen van kennis van oudere naar jongere collega's, • We werken aan goede (secundaire) arbeidsvoorwaarden om daarmee een aantrekkelijke werkgever te blijven.
Beschikbaarheid gekwalificeerd personeel	<p>Verschuif tussen aanwezige en gewenste competenties (ontwikkeling ambtenaar 3.0).</p> <p>Maatregel: We zetten het instrument strategische personeelsplanning in. We brengen in beeld welke formatie nu en in de toekomst nodig is. Daarnaast stellen we vast over welke competenties onze medewerkers moeten beschikken.</p>

Cybersecurity en privacy	
Informatiebeveiliging	Gemeenten zijn voor steeds meer beleidsterreinen verantwoordelijk en maken daarbij gebruik van de mogelijkheden van informatie-uitwisseling. Bij de uitwisseling van informatie kunnen beveiligings- en privacy risico's voordoen die een groot impact kunnen hebben (financieel en imago). Maatregel: Vanaf 1 januari 2020 hanteren we de Baseline Informatiebeveiliging Overheden als norm voor de informatieveiligheid in onze gemeente. De BIO is een doorontwikkeling van de BIG en is meer gericht op managen van de risico's. We voeren een baseline toets BIO uit en jaarlijks een audit uit conform de ENSIA systematiek. De mogelijkheid tot het verzekeren van schade a.g.v. security incidenten wordt onderzocht.
Wet- en regelgeving	
Fiscale regels	Niet voldoen aan fiscale bepalingen met naheffing en boetes tot gevolg. Maatregel: Permanente educatie medewerkers financiën en periodieke scholing van budgethouders. Overleg met Belastingdienst en indien noodzakelijk inschakelen van een fiscalist.
Omgevingswet	Om de financiële impact van de invoering van de Omgevingswet te kunnen bepalen zou er naast het Dialoogmodel ook een landelijk Effectenmodel verschijnen om de financiële effecten in de exploitatiefase in beeld te kunnen brengen. Dit model komt er niet, maar wel een zogenaamde Werkwijze structurele effecten Omgevingswet. Maatregel: Een risicoanalyse uitvoeren mede aan de hand van het Dialoogmodel en de Werkwijze structurele effecten Omgevingswet om de financiële impact na invoeringsdatum in beeld te brengen.

Coronavirus (COVID-19)

In het voorjaar van 2020 zijn we geconfronteerd met het corona virus. Dat heeft onder andere gevolgen voor de ontwikkeling van onze financiële positie in 2020 en mogelijk voor de volgende jaren. We kunnen al wel aangeven dat de risico's een negatief effect zullen hebben op de netto schuldquote, de solvabiliteit en het weerstandsvermogen.

We zien onder meer onzekerheden en potentiële (financiële) risico's op de volgende terreinen:

- zorgverlening aan onze inwoners
- maatregelen in het kader van de gezondheid
- uitkeringen aan onze inwoners
- subsidieverlening aan verenigingen en andere instellingen
- ontwikkelingen in de grondexploitaties
- bedrijfsvoering van onze organisatie
- lopende en nieuw te starten projecten
- financiering en bekostiging van onze activiteiten
- heffing en invordering van lokale heffingen

Wij monitoren voortdurend de ontwikkelingen en de hieraan verbonden risico's en gevolgen voor onze begrotingspositie. Waar mogelijk nemen we maatregelen om deze risico's te beheersen en/of de gevolgen hiervan te beperken.

Btw-compensatiefonds

Het btw-compensatiefonds (BCF) heeft vanaf 2015 een maximum. Bij overschrijding van dit maximum worden provincie en gemeente gekort op hun uitkering uit het Provincie- en Gemeentefonds. Voor de komende jaren wordt een daling van de ruimte onder het plafond verwacht. Dit wordt veroorzaakt doordat gemeenten en provincies meer zijn gaan declareren bij het btw-compensatiefonds. Daardoor gaan de uitgaven van het fonds omhoog en de ruimte onder het plafond omlaag. Ook voor de jaren 2020 tot en met 2023 is sprake van een afname van de ruimte onder het plafond. Voor het jaar 2020 komt dit pas tot uitdrukking bij de septembercirculaire.

Ontwikkeling van de algemene uitkering

Het rijk heeft de ontwikkeling van de algemene uitkering voor het jaar 2022 en volgende jaren bevroren. Dit heeft geleid tot een verslechtering van de financiële positie van € 1,1 miljoen ten opzichte van de kadernota voor de periode tot en met 2024. Het kabinet laat het aan de volgende coalitie over om verdere invulling te geven aan de ontwikkeling van de algemene uitkering.

Er zijn een aantal belangrijke onderzoeken in opdracht van het rijk gaande welke zullen leiden tot aanpassingen van de algemene uitkering. De herijking van het gemeentefonds heeft wellicht de meeste impact. Op basis van de eerste onderzoeksresultaten is sprake van een verschuiving van Oost naar West en van Platteland naar Stad. De herijking zal per 2022 gaan plaatsvinden. In de ramingen voor de programmabegroting 2021 en volgende jaren is geen rekening gehouden met eventuele effecten van de herijking. Daarvoor is de uitkomst nog te ongewis.

Naar aanleiding van de eerste onderzoeksresultaten gaan gemeenten tot 30.000 inwoners er gemiddeld € 33,- per inwoner op achteruit. Voor Oost Gelre zou dit leiden tot een verlaging van de algemene uitkering van € 980.000.

Er vindt onderzoek plaats naar het effect van de invoering van het abonnementstarief WMO waarbij de toename van de kosten veel hoger zijn dan in de compensatie middels de algemene uitkering rekening mee is gehouden.

Verder is nog onduidelijk, en neemt het kabinet er geen besluit over, of de extra toegekende rijksmiddelen voor jeugdhulp tot en met 2021 structureel worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Tot slot zij opgemerkt dat over het woonplaatsbeginsel nog steeds niet definitief besluit is genomen. Hiermee blijft Oost Gelre een (incidenteel) financieel risico lopen aangezien de compensatie eerst 2 jaar na dato plaatsvindt.

Wat het effect van de Coronacrisis is, kunnen we op dit moment nog niet bepalen. Door het rijk is compensatie op diverse onderdelen toegezegd. Middels de algemene uitkering is (d.d. 1-8-2020) een bedrag van € 805.000 beschikbaar gesteld en voor de TOZO regeling € 5 miljoen.

Wel is door het Rijk aangegeven dat veel van de extra maatregelen die het kabinet heeft getroffen om de crisis te bestrijden, niet leiden tot een hoger accres. Dit omdat ze buiten de zogenaamde financiële kaders worden opgevangen en daarmee niet bijdragen aan de hoogte van het gemeentefonds, volgens de begrotingssystematiek.

Openeinderegelingen

Minimabeleid, schuldhulpverlening en leerlingenvervoer zijn zogenoemde openeinderegelingen waarbij vooral de afgelopen jaren het beroep op de schuldhulpverlening aanzienlijk is toegenomen. Ook binnen de regeling leerlingenvervoer kunnen door omstandigheden de kosten aanzienlijk oplopen.

Wmo

Vanaf 2018 zien we de vraag naar professionele ondersteuning stijgen. Wat we al verwachtten, gebeurt: als mensen (vaak 75+) nu professionele ondersteuning nodig hebben, nadat ze eerst van het

voorzienende veld gebruik hebben gemaakt, is er sprake van een zwaardere en complexere ondersteuningsvraag. Het is ook deze groep die, zoals het Rijk wilde, nu langer zelfstandig blijft wonen. Wij betalen daarvoor de rekening (o.a. door woningaanpassingen en hulp bij het huishouden). Naast de toename van de hulpvraag hebben we ook te maken met de gevolgen van het rijksbeleid. In het bijzonder de maatregel van de verlaging van de eigen bijdrage Wmo. Inwoners betalen sinds 1 januari 2019 een eigen bijdrage van ten hoogste € 17,50 per 4 weken. Een andere maatregel vanuit het rijksbeleid is de uitvoering van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijs Wmo. Deze maatregel stelt regels voor een goede verhouding tussen prijs en kwaliteit van een voorziening. De AMvB Reële prijs Wmo 2015 regelt hoe een reële kostprijs moet worden vastgesteld. Vanaf medio 2019 zijn tarieven gehanteerd op basis van deze AMvB. Deze wijziging heeft geleid tot een forse verhoging van de uitgaven.

Beide maatregelen hebben geleid tot een stijging van de uitgaven met meer dan € 1 miljoen.

Jeugdzorg

Ook uit het meest recent gehouden cliënttevredenheidsonderzoek over 2019 blijkt dat onze inwoners tevreden zijn over de manier waarop we de jeugdzorg hebben ingericht. Inwoners weten waar ze terecht kunnen met hun vraag, voelen zich serieus genomen en worden snel geholpen. Er valt geen jeugdige tussen wal en schip, we kennen nauwelijks wachtlijsten en geen cliëntenstop. De invloed op de verwijzingen binnen de Jeugdzorg neemt steeds verder toe door bekendheid van ons loket en Ondersteuningsteam (OT). Het merendeel (ongeveer 60%) van de verwijzingen naar 2e lijns zorg wordt inmiddels geïndiceerd door de gemeente.

We zetten vol in op preventie en verdere samenwerking met de huisartsen (middels de Praktijkondersteuners Huisartsen). Inmiddels hebben we een dekkingspercentage van 76%. Dit betekent dat 76% van onze inwoners aangesloten is bij een huisartsenpraktijk waar een POH jeugd binnen de praktijk werkzaam is. Doel is om te normaliseren en dure verwijzing naar 2e lijns zorg te voorkomen.

Op een ander deel van de jeugdhulp hebben we geen invloed. Jeugdhulp kan immers ook ingezet worden door de rechter en de Gecertificeerde instellingen (GI's). Op deze verwijzingen hebben wij geen invloed. Het gaat hier om zeer intensieve vormen van jeugdhulp die ook zeer kostbaar zijn, zoals Jeugdzorg Plus. Jeugdhulpaanbieder Horizon in Harreveld biedt deze vorm van jeugdhulp aan. Dat brengt voor ons een groot financieel risico met zich mee. Want volgens het woonplaatsbeginsel is het zo dat de gemeente waar de jeugdige verblijft, financieel verantwoordelijk is als de ouders het gezag niet meer hebben. We worden hiervoor wel extra gecompenseerd door het Rijk, maar deze compensatie loopt twee jaar achter. We zien vanaf 2015 alleen maar een stijging van de kosten voor deze vorm van zorg. Een structurele oplossing voor deze problematiek is in de maak. Inmiddels is duidelijk dat er een wetswijziging (2022) op komst is waardoor de gemeenten van herkomst altijd verantwoordelijk zijn voor de zorg, ook als er sprake is van voogdij. Voorlopig blijven we echter financieel verantwoordelijk met alle risico's voor het lopende begrotingsjaar.

Participatiewet

We willen bereiken dat zoveel mogelijk mensen deelnemen aan het arbeidsproces en in de samenleving. Dit gaan we bereiken door integratie van de taken in het sociaal domein. Niet de wet staat centraal maar de vraag van onze inwoners. Hiervoor hebben we 1 verordening voor het sociaal domein vastgesteld en zijn we bezig met de implementatie van de bestuursopdracht 'Samen aan het Stuur'.

Wij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Deze uitvoering (zoals het verstrekken van uitkeringen en het zoveel mogelijk regulier aan het werk helpen van werkzoekenden) hebben wij bij de (GR) SDOA belegd. Wij dragen echter de financiële risico's. De huidige crisis veroorzaakt door de maatregelen om Corona te beteugelen hebben impact op onze economie en

zorgen ook voor een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. Onzeker is of de bijdrage van het rijk (BUIG) ook zal stijgen.

Gebundelde uitkering (BUIG)

Wij ontvangen een gebundelde uitkering (de BUIG) om daarmee de uitkeringen in het kader van de Participatiewet te bekostigen. De Participatiewet kent een budgettering systematiek. Dit is een financieringssysteem die zo is ingericht dat het gemeenten moet prikkelen om zoveel mogelijk mensen uit de uitkering en aan het werk te helpen en te houden. De gebundelde uitkering is een ongeoormerkt budget. Wij mogen een overschot op het budget vrij besteden, maar moeten een tekort op het budget in beginsel zelf opvangen.

Gemeenten die tekorten hebben op hun budget op grond van de Wwb/PW moeten deze tekorten in beginsel opvangen uit eigen middelen. Gemeenten die een omvangrijk tekort hebben, kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget, de zogenaamde vangnetregeling. We hebben meermalen een beroep gedaan op deze vangnetregeling. Op basis van de huidige gegevens zullen we ook over 2020 en 2021 een beroep moeten doen op de vangnetuitkering.

Uitvoering Wsw

De wijze van uitvoering van de Wsw is belegd bij de SDOA en WBO. Deze organisaties zullen worden samengevoegd tot 1 uitvoeringsorganisatie voor alle activiteiten van arbeidsmatige dagbesteding tot begeleiding naar regulier werk. De beschut binnen populatie wordt begeleid vanuit een werklocatie in Lichtenvoorde. De werknemers in detachering worden begeleid door SDOA. Wel zijn er zorgen over het subsidieresultaat binnen de Wsw. Het subsidieresultaat is de som van de loonkosten enerzijds en de Wsw-subsidie anderzijds. Voor iedere sw-medewerker kan het subsidieresultaat worden vastgesteld. Bij het invoeren van de participatiewet is uitgegaan van een daling met ongeveer € 500,00 per SE per jaar. Voor 2020 zou de bijdrage € 22.700,00 per SE bedragen. De bijdrage wordt, indien het rijk daartoe besluit, gecorrigeerd voor loon- en prijsstijgingen. Als gevolg hiervan bedraagt de bijdrage voor 2020 € 27.016 per SE.

Statushouders

Een steeds groter deel van ons uitkeringsbestand bestaat uit statushouders. Deze groep heeft vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt vanwege allerlei oorzaken (taal, relevante opleiding, trauma etc.). Uiteraard bieden we deze inwoners taal en integratietrajecten aan. Desondanks lopen we het risico dat deze groep langdurig een beroep moet doen op een uitkering. Hierdoor kan er een tekort ontstaan op het BUIG budget.

Inwoners met een arbeidsbeperking

We verwachten nog niet dat de hele groep inwoners met een arbeidsmarktbeperking die onder de participatiewet valt snel zal uitstromen richting regulier werk. Voor deze groep inwoners hebben we loonkostensubsidie beschikbaar om de beperkte loonwaarde te compenseren. En daarnaast kunnen we een voorziening beschut werk toekennen. Een steeds grotere groep slaagt er op deze manier in om werk te vinden. De loonkostensubsidie en de kosten voor beschut werk moeten echter wel gefinancierd worden uit het BUIG budget. Dus ook succesvolle plaatsingen met loonkostensubsidie houden een financieel risico in voor de gemeente.

Bouwgrondexploitatie

Vanuit strategisch en financieel oogpunt is het noodzakelijk om minimaal 1 keer per jaar de ontwikkeling en verkoop van woningen en bedrijventerreinen herzien.

De afgelopen periode zijn in hoog tempo bouw kavels en bedrijfs kavels verkocht. Inmiddels is de visie kleine kernen vastgesteld. De financiële gevolgen brengen we bij vaststelling van bestemmingsplannen met bijbehorende exploitatieopzetten in beeld. Ook houden we al bij nieuwe bestemmingsplannen rekening met de uitspraak van de Raad van State over stikstof.

De nota grondbeleid is door u vastgesteld. Uitgangspunt voor bouwgrondexploitatie blijft een sluitende exploitatieopzet. Jaarlijks actualiseren we de exploitatieopzetten. Als hieruit blijkt dat een tekort ontstaat, verwerken we het verlies in de jaarrekening. Wij verwachten dat de exploitatie van zowel woningbouw als bedrijventerreinen minimaal kostendekkend is. In de nota grondbeleid gaan we nader in op de exploitaties en de maatregelen die nodig zijn om financiële risico's te beheersen. Bij de waardering van de gronden houden we rekening met invoering van de vennootschapsbelastingplicht en kiezen we voor de fiscaal meest gunstige optie.

Regionaal bedrijvenpark Laarberg

In de huidige economische situatie zijn er financiële risico's verbonden aan de bouwgrondexploitatie van Laarberg. De risico's en onzekerheden kunnen we moeilijk inschatten. De financiële risico's hebben we verdisconteerd in het benodigde weerstandsvermogen. Hierbij hebben we rekening gehouden met de lange looptijd van de exploitatie en het te verwachten exploitatieresultaat bij verschillende scenario's. Er is een nieuw bestemmingplan in procedure gebracht.

Planschadevergoeding

Bij bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen met projectafwijking sluiten we een afwentelingsovereenkomst planschade af. Zo vergoedt de initiatiefnemer eventuele planschadekosten.

Een tegemoetkoming in planschade als gevolg van de toekomstige ontwikkeling van bouwgrond bekostigen we binnen de exploitatieopzet van het plan.

Fiscale risico's

Per 1 januari 2016 zijn overheidsbedrijven belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Hierdoor worden wij, voor die activiteiten waar wij optreden als ondernemer, vennootschapsbelastingplichtig. Dit heeft organisatorische, administratieve en financiële gevolgen. Maar dit kan ook gevolgen hebben voor gelieerde partijen als verenigingen/stichtingen en gemeenschappelijke regelingen. Wij hebben geïnventariseerd welke activiteiten belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting en de fiscale openingsbalans is opgesteld. De vennootschapsbelasting kan ook een last in de begroting met zich meebrengen, over de fiscale winst moeten we vennootschapsbelasting betalen. De prognose is dat wij verliezen kunnen verrekenen zodat er geen vennootschapsbelasting verschuldigd is.

Het boekenonderzoek naar de verbouwing van het Marianum door de Belastingdienst is afgerond. Deze door meer gemeenten toegepaste fiscale constructie zogenoemde "schoolmodel" wordt door de Belastingdienst bestreden. In verband met de coronacrisis is de voortgang (zoals ons inzage recht in de bewijsvoering van de belastingrecht) in het proces uitgesteld.

Verzekeringsrisico's

Voor zowel materiële (gebouwen / kunstvoorwerpen e.d.) als immateriële zaken (aansprakelijkheid, fraudeverzekering en bestuurdersaansprakelijkheid e.d.) hebben we met verzekeringspolissen de risico's afgedekt. Jaarlijks heroverwegen we de verzekeringspolissen. In regionaal verband besteden we de diverse verzekeringen aan.

Vastgoed

De financiële risico's maken we door middel van een jaarlijkse update van het kwaliteitsniveau van de gebouwen en de financiële vertaling daarvan zowel op het niveau van groot onderhoud als op niveau

van klachtenonderhoud inzichtelijk. De omvang van de bestemmingsreserve groot onderhoud gebouwen is op dit moment ruim voldoende.

Een belangrijk financieel risico betreft de mogelijke waardedaling van het gemeentelijk vastgoed. Het gaat hierbij om vastgoed waarbij de gemeente voornemens is wijzigingen door te voeren zoals een bestemmingsplanwijziging, verkoop of sloop. Jaarlijks kijken we of er sprake is van een wijziging bij een van de gemeentelijke gebouwen. Als sprake is van een waardedaling corrigeren we dat bij de jaarrekening. Het financieel effect hiervan kan van redelijk grote omvang zijn en een fors negatief effect hebben op het rekeningresultaat en daarmee op de vrij besteedbare reserve.

Gelet op de ontwikkelingen en de vastgoedportefeuille sluiten we niet uit dat de komende jaren een afwaardering, conform BBV-voorschriften, moet plaatsvinden.

In de berekening van het weerstandsvermogen houden we hier rekening mee.

Toereikende bestemmingsreserves voor onderhoudsvoorzieningen

Op basis van de beschikbare beheerprogramma's zijn de bestemmingsreserves op niveau. Onvoorzien omstandigheden daargelaten zijn de financiële risico's voldoende afgedekt.

Financiële kengetallen

Onderstaande kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte onze gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen afdekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Kengetallen	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	71%	89%	94%	< 90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	57%	77%	82%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	38%	33%	29%	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie (waarde van de grond t.o.v. geraamde baten)	6%	4%	2%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	-5,65%	0,29%	0,83%	Begr. en MJR >0%	Begr. of MJR >0%	Begr. en MJR <0%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	74%	77%	78%	<95%	95-105%	>105%
Weerstandsvermogen	230%	242%	152%	>100%	80-100%	<80%

Tabel 2.5 Financiële kengetallen

Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol.

Kengetallen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Categorie A	Categorie b	Categorie c
Netto schuldquote	100%	95%	97%	< 90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	88%	83%	86%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	28%	30%	30%	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie (waarde van de grond t.o.v. geraamde baten)	2%	2%	2%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	0,64%	0,94%	0,76%	Begr. en MJR >0%	Begr. of MJR >0%	Begr. en MJR <0%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	79%	79%	80%	<95%	95-105%	>105%
Weerstandsvermogen	153%	165%	176%	>100%	80-100%	<80%

Tabel 2.5 Financiële kengetallen meerjarenbegroting

Paragraaf 2: Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarmee Oost Gelre een bestuurlijke en financiële band heeft, zoals deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen. Het is niet onze bedoeling te rapporteren over alle partijen waarmee een verbintenis bestaat. We beperken ons tot de partijen waarin wij een bestuurlijk en/of financieel belang hebben.

Wat voor ons de verbonden partijen vaak ingewikkeld maakt, is dat we zowel bestuurder als klant zijn. Bovendien zijn er vaak meerdere deelnemers aan de verbonden partij. Wij zijn dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant en moeten dus onze bestuurlijke doelen en 'klantwensen' afstemmen met die van andere deelnemers. Dit alles maakt de aansturing van verbonden partijen complex. Centraal staat daarom de vraag hoe wij meer grip krijgen op het beleid, de financiën en het product van onze Wet gemeenschappelijke regelingen verbanden (Wgr).

De sturing op en verantwoording van verbonden partijen versterken we door:

- de planning- en control-cyclus van gemeenten en WGR-verband beter op elkaar af te stemmen; het gaat daarbij om afstemmen van de onderlinge informatievoorziening via begroting, tussentijdse rapportages en jaarrekening;
- de overlegstructuren tussen gemeenten en WGR-verband verder te optimaliseren;
- meer invloed uit te oefenen aan de voorkant van het beleidsproces; meedenken over visie, ambities en de vertaling daarvan naar kaders is effectiever dan achteraf uitkomsten toetsen;
- de begrotingsrichtlijnen tussen deelnemende gemeenten onderling af te stemmen en eenduidig te communiceren naar de verbonden partijen.

In de zienswijze van de raad op de begroting van verbonden partijen passen we een vereenvoudigde variant van de "Achterhoekse indexering normering" toe. Deze norm gaat uit van de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product BBP. Deze prijsontwikkeling wordt ook gebruikt bij de basisindexering van het gemeentefonds.

Verbonden partijen met bijzondere ontwikkelingen

De volgende verbonden partijen kennen ontwikkelingen die belangrijk zijn.

Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

De VNOG bestaat uit 22 gemeenten. Het bestuur van de VNOG, het Algemeen Bestuur, bestaat uit de 22 burgemeesters van de gemeenten. In totaal zijn er 56 brandweerposten in de regio aanwezig, waaronder Lichtenvoorde en Groenlo. Er werken 1500 brandweervrijwilligers en 300 beroepskrachten in onze regio. Naast de brandweer en de 22 gemeenten maakt ook de Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) onderdeel uit van de VNOG. Deze partners bereiden zich gezamenlijk voor op rampen en calamiteiten.

Op 15 januari 2020 heeft het algemeen bestuur van de VNOG een Toekomstvisie vastgesteld, inclusief Opdrachten die in de periode 2020-2026 moeten worden uitgevoerd om de Toekomstvisie te realiseren. De Toekomstvisie beschrijft wat voor soort veiligheidsregio de VNOG op termijn dient te zijn en wat er nodig is om de organisatie toekomstbestendig te maken. De implementatie van de Toekomstvisie-Opdrachten is in 2020 gestart en zal in 2026 worden afgerond. De Toekomstvisie bestaat uit 20 punten, met als kern:

1. De Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) is dé organisatie in de regio voor samenwerking aan veiligheid. Het is een operationele organisatie, die bij een crisissituatie of ramp nu en in de toekomst garant staat voor professionele hulpverlening aan de inwoners en bezoekers van de regio.

2. De VNOG is een regio waar veilig en gezond gewoond, gewerkt en gerecreëerd kan worden. De VNOG speelt in op demografische en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op hedendaagse en toekomstige veiligheidsrisico's. De VNOG is een toekomstbestendige veiligheidsregio.

3. Daarbij is het, gelet op het beperkte budget van de VNOG, duidelijk waar de VNOG zich op richt, namelijk: zelf- en samenredzaamheid en preventie crisiscommunicatie), compacte en slagvaardige posten met goed getrainde vrijwilligers vanuit een versterkte informatiepositie. Er is een gezonde financiële basis. Dit alles moet leiden tot een solide veiligheidsregio voor de lange termijn.

Op basis van de Toekomstvisie zijn de volgende opgaven voor de VNOG bepaald:

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises (maatschappelijke opdracht)

1. Zelfredzaam en risicobewust

2. Vakbekwaam en deskundig

3. Sterke informatiepositie

4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers (randvoorwaarde)

In het regionaal Beleidsplan 2021-2024 is de ambitie per opgave nader uitgewerkt.

Risico's

- Repressieve huisvesting (brandweerkazernes): de brandweerkazernes zijn in eigendom van ons als gemeente. Op dit moment is het onduidelijkheid voor wiens rekening kosten voor (aanpassing van) de repressieve huisvesting komen. Dit kan leiden tot onvoorziene kosten.

Tot slot is een overzicht van alle risico's opgenomen in de programmabegroting 2021 - 2024 van de VNOG.

Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA)

De gemeentelijke dienstverlening binnen ons sociale team zal worden aangevuld met dienstverlening op grond van de Participatiewet. Medewerkers van de SDOA worden zo onderdeel van het sociale team. Hierdoor vindt begeleiding lokaal plaats, zeker van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Een multidisciplinaire aanpak is hier vereist, waarbij we ook brede ondersteuning vanuit de Wmo aanbieden. Het gemeentelijk minimabeleid en schuldhelpverlening worden vanaf 2021 weer gemeentelijke taken die we integreren binnen het sociaal team. De regionale sociale dienst zal veel meer het karakter krijgen van een 2e lijns- uitvoeringsorganisatie gericht op re-integratie en inkomen. Dit is uitkomst van het rapport 'Samen aan het Stuur' van Radar advies. We zijn nu samen met onze collega-gemeenten druk bezig met de implementatie van 'Samen aan het Stuur' De activiteiten van SDOA en WBO zullen hierbij in ieder geval worden samengevoegd.

Werkbaan Oost (WBO)

Inwoners die een arbeidsbeperking hebben werken indien mogelijk gewoon binnen een regulier bedrijf. Dit kan op grond van de Wet sociale werkvoorziening zijn maar ook met loonkostensubsidie vanuit de Participatiewet. Voor wie dit niet mogelijk is, hebben we beschutte werkplekken bij Werkbaan Oost. Met de komst van de Participatiewet is de Wsw gesloten voor nieuwe gevallen. Wel hebben gemeenten de plicht om jaarlijks aan een vastgesteld aantal personen een zogenaamde voorziening Beschut werk aan te bieden. Bij het plaatsen van de doelgroep nieuw beschut kijken we eerst of men een plek kan krijgen in het reguliere bedrijfsleven. Dit moet wel een beschutte plek zijn met voldoende begeleiding. Lukt dit niet dan plaatsen we bij WBO.

Werkbaan Oost richt zich op werk en ontwikkeling van mensen die aangewezen zijn op beschut werk. In het kader van 'Samen aan het Stuur' worden de activiteiten van de SDOA en WBO samengevoegd waardoor er 1 organisatie ontstaat voor alle activiteiten van arbeidsmatige dagbesteding tot aan de begeleiding naar regulier werk (doorgaande ontwikkellijn).

Stadsbank Oost Nederland (SON)

De SON is een samenwerkingsverband van 22 gemeenten in de Achterhoek en Twente. De SON beschikt over kennis en ervaring als financieel schulddienstverlener en verstrekker van sociale kredieten. In samenwerking met de ketenpartners werkt SON aan een oorzaakgerichte oplossing. Met oog voor het geheel en het besef dat schulden nooit alleen komen.

SON werkt interdisciplinair en is geografisch ingedeeld in een vijftal gebiedsteams (waaronder Gebiedsteam Achterhoek). Elk gebiedsteam bestaat uit een klantmanager, budgetconsulent, schuldregelaar, allround consulent en een administratief ondersteuner. Doel: de klanten maximaal faciliteren door middel van een integrale aanpak, discipline overstijgend.

Het gebiedsteam Achterhoek is aangesloten op zowel de SDOA als onze gemeente. Mensen kunnen zelf de weg vinden naar de Stadsbank, of via verwijzing door het Sociaal Team of een andere organisatie. De consulenten van SON zijn voor onze inwoners van maandag tot en met vrijdag telefonisch bereikbaar tussen 9.00 uur en 16.00 uur. Leningen kunnen digitaal worden aangevraagd en aanmelding voor schulddienstverlening kan eveneens digitaal gedaan worden. Een persoonlijk gesprek met de consulenten kan op afspraak en vindt plaats in ons gemeentehuis.

Regio Achterhoek

De zeven gemeenten in de Achterhoek werken intensief samen in de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek om gezamenlijk regionale opgaven te realiseren. De gemeenten werken daarbij in toenemende mate samen met andere partijen omdat de opgaven verder strekken dan de invloedssfeer van gemeenten alleen. De regio werkt volgens het triple helix model om de regio te versterken en aantrekkelijker te maken voor inwoners en ondernemers. Onder regievoering van Regio Achterhoek hebben de zogenoemde 3 O's - overheden, ondernemers en (overige maatschappelijke) organisaties - zich verenigd in Achterhoek Ambassadeurs. Alle partijen nemen daarin deel aan plan- en beleidsvorming via zes Achterhoek Thematafels en een Achterhoek Board. De controlerende en visievormende taak wordt uitgevoerd door de Achterhoek Raad waarin gemeenteraadsleden uit de deelnemende gemeenten breed vertegenwoordigd zijn. Regio Achterhoek voert de regie op de algehele samenwerking en heeft vooral een faciliterende rol. Regio Achterhoek adviseert de Achterhoek Board, de Achterhoek Thematafels en de Achterhoek Raad daarnaast vooral over de regionale lobby en subsidies en levert hiervoor ook capaciteit. Ook 2021 zal daar primair op gericht zijn.

Inhoudelijk richten Regio Achterhoek en Achterhoek Ambassadeurs zich op de Achterhoek Visie 2030, die de Achterhoek Raad in 2019 heeft vastgesteld. Deze visie heeft als motto 'Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit' en verwoordt de ambitie om in 2030 te excelleren als gezonde, schone, leefbare, gekwalificeerde, productieve en bereikbare regio. Via de Achterhoek Visie 2030 beoogt Regio Achterhoek de regio op verschillende terreinen te versterken. Uitgangspunten daarbij zijn de 'Smart Economy', gericht op (het behouden en versterken van) een productieve, gekwalificeerde en bereikbare regio, 'Smart Living', gericht op een leefbare, schone en gezonde regio, en 'Smart Governance', gericht op de nieuw ingezette structuur en (versterking van de) 3O-samenwerking. Daarmee draagt de visie integraal, beleidsterrein- en gemeentegrensoverstijgend bij aan de beleidsdoelstellingen van Oost Gelre. 2021 en de jaren daarna zullen in het teken staan van deze strategische agenda voor de gehele Achterhoek.

De Achterhoek Visie 2030 heeft verder input gevormd voor de Regio Deal Achterhoek, die de regio in 2019 gesloten heeft met het Rijk. Met deze overeenkomst, die een looptijd heeft van 2019 tot en met 2022, kan de regio € 20 miljoen van het Rijk tegemoetzien voor programma's en projecten, onder voorwaarde van cofinanciering door de regionale partijen. Het doel van de regio deal betreft het realiseren van ambities en opgaven op het gebied van demografie, economie, duurzaamheid en ruimte. De regio deal is opgesteld vanuit de gedeelde overtuiging dat substantiële investeringen een

krachtige economie met extra werkgelegenheid oplevert en daarmee een aantrekkelijke regio voor (nieuwe) arbeidskrachten. Het is het vliegwiel om nieuwe investeringen en handelingsperspectieven te creëren voor de korte en (middel)lange termijn. Op de langere termijn wordt daarmee ook extra maatschappelijk en financieel rendement verwacht, onder meer doordat het nieuwe investeringen (door partijen van zowel binnen als buiten de regio) stimuleert. Er zijn reeds vele projecten gestart die bijdragen aan de Achterhoek Visie 2030, voor een belangrijk deel binnen de kaders van de Regio Deal Achterhoek, en ook in 2021 zal sterk worden ingezet op de initiatie en implementatie van projecten met het oog op onze regionale opgaven en benutting van de bijdrage van het Rijk daarvoor.

NV Rova

De ROVA heeft samen met de deelnemende gemeenten de strategische doelstellingen voor de komende jaren bepaald. Voor het onderdeel afval & grondstoffen zal zij zich richten op de volgende punten: minder verspilling van natuurlijke grondstoffen, betere verwaarding van ingezamelde afvalstoffen, optimalisatie van de inzamelsystemen, een hogere klanttevredenheid en een duurzame bedrijfsvoering. Met het project Terugwinnaars wordt een betere scheiding van afval aan de bron en dus verspilling van grondstoffen teruggedrongen.

De ROVA voert vanaf 1 januari 2020 het Beheer Buitenruimte namens de gemeente uit. Daarbij is een taakstelling opgelegd van 300.000 euro waarbij het behoud van kwaliteit en een veilige buitenruimte voorop moeten blijven staan. De ROVA biedt goede werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)

Voor de ODA zijn er belangrijke beleidswijzigingen en nieuwe taken die van invloed zijn op de dienstverlening voor de gemeente. Zo zal er voor de invoering van de Omgevingswet veel beroep worden gedaan op de expertise van de ODA. Samenhangend met de invoering moet er een doorontwikkeling van het GIS (Geografisch Informatie Systeem) plaatsvinden. Ook worden met de komst van de Omgevingswet een groot deel van de bodemtaken van de provincie overgedragen aan de gemeente. Deze zal de ODA namens de gemeente oppakken. Bij toezicht en handhaving wordt het risico- en naleefgericht toezicht op bedrijven geïntensiveerd en mogelijke wijzigingen afgestemd op de Omgevingswet. Voor het voorkomen en bestrijden van ondermijning heeft de ODA een oog en oorfunctie en heeft zij nauwe contacten met de politie en de gemeenten.

Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM)

De Agem levert aan diverse duurzame energie opwek projecten een belangrijke bijdrage. Daarvoor bundelen zij kennis en kracht om 100% duurzame energie lokaal op te wekken. Het kan daarbij gaan om energie uit zon en wind, maar ook waterkracht, mest of snoeiafval. De Agem verbindt daarvoor initiatiefnemers, afnemers, deelnemers en beleidsmakers met elkaar. Voor de besparingsdoelstellingen heeft de Agem het Agem Energieloket ingericht. Deze verleent diverse diensten om inwoners te adviseren en te begeleiden bij het treffen van energiebesparingsmaatregelen. Op regionaal niveau organiseert zij o.a. diverse grote besparingsacties.

Dimpact

Dimpact is de Coöperatieve vereniging van, voor en door gemeenten. Dimpact helpt ons om de digitale dienstverlening verder te ontwikkelen. De leden zijn de eigenaar van de coöperatie en sturen de ontwikkelingen aan. Samen staan we voor dezelfde uitdagingen en ambities, maar vaak met gebrek aan middelen. Daarom ligt samen organiseren voor de hand. Sinds 2006 zijn wij lid van de vereniging Dimpact. Ook is Dimpact de partij die voor ons (30 gemeenten) landelijke ontwikkelingen

probeert te vertalen naar een stuk digitale informatievoorziening en bedrijfsvoering. Verder vertegenwoordigt Dimpact ons in overleggen (bijv. VNG en VNG Realisatie), waarin landelijke afspraken gemaakt worden over het realiseren en invoeren van ontwikkelingen. Te denken valt hierbij aan de informatiehuishouding rond de Omgevingswet, invoering zaakgericht werken, informatiebeveiliging. Ook organiseren zij de samenwerkingsprocessen voor collectieve vraagbundeling, collectieve aanbesteding en collectief contractmanagement t.b.v. doorontwikkeling en beheer van ICT-diensten. Dit resulteert voor de leden in een gezamenlijk verworven portfolio.

Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers (ECAL)

Het ECAL beheert, maakt archiveren toegankelijk en stelt archieven beschikbaar van de deelnemende overheidslichamen overeenkomstig de Archiefwet. Daarnaast zorgt het ECAL voor het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord. Sinds 2019 gebeurt dit ook voor digitale archiefbescheiden middels het e-Depot.

GGD

De GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten, die de gezondheid van alle inwoners bewaakt, beschermt en bevordert. Alle deelnemende gemeenten aan deze gemeenschappelijke regeling nemen de basisproducten van de GGD af die betrekking hebben op de Publieke gezondheid. Deze taken liggen vast en worden omschreven in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Met uitzondering van de gemeente Apeldoorn nemen de overige 21 gemeente ook de taken af die betrekking hebben op de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 4-18 jaar. De gemeenten bekostigen de basisproducten op basis van bijdragen per inwoner aan de GGD voor de publieke gezondheidszorg en voor de JGZ. Daarnaast biedt de GGD aan diverse partijen op contractbasis andere producten aan.

De Bestuursagenda 2019 - 2023 is bedoeld als kader voor de komende jaren en gaat uit van de volgende vier prioriteiten:

1. NOG Gezondere jeugd
2. NOG Gezondere leefomgeving
3. NOG Gezonder oud worden
4. NOG Gezondere leefstijl

In 2019 is er een start gemaakt met een uitwerking van de Bestuursagenda. De uitwerking vindt op subregionaal niveau plaats.

Covid-19 (Coronavirus)

De GGD Noord- en Oost Gelderland is op dit moment druk met de bestrijding van het coronavirus. Denk hierbij aan testen, bron- en contactonderzoek, advisering, bestrijding verspreiding risico's etc. Op dit moment is het nog onmogelijk om te bepalen hoe groot de financiële impact zal zijn voor de GGD. De GGD monitort de financiële gevolgen van de crisis. De GGD heeft aangegeven dat de organisatie geen risico loopt voor de continuïteit. De liquiditeitspositie wordt goed bewaakt en er worden zo nodig maatregelen genomen om de taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. Er is op dit moment nog geen zicht op hoe hoog de financiële compensatie vanuit de Rijksoverheid zal zijn.

Laarberg

In ontwikkeling is een volgende fase van het terrein. Het beschikbare areaal is vrijwel volledig verkocht of in optie gegeven. Een bestemmingsplanprocedure is in voorbereiding. Door de stikstofproblematiek is de bestemmingsplanprocedure voorlopig "on hold" gezet. Bij nieuwe bedrijfsvestigingen zal nu

steeds maatwerk geleverd gaan worden om te voorkomen dat bedrijven op slot gaan. Het opstellen van het Regionale Programma Werklocaties (RPW) is afgerond.

Voor de nadere uitwerking van de paragraaf verbonden partijen verwijzen wij u naar de bijlage.

Paragraaf 3: Bedrijfsvoering

Inleiding

Met bedrijfsvoering bedoelen we de manier waarop processen in onze organisatie zijn georganiseerd en worden aangestuurd en de wijze waarop de verschillende bedrijfsmiddelen worden ingezet. De kwaliteit van de bedrijfsvoering bepaalt in belangrijke mate of we de doelstellingen, benoemd in de programma's van de voorliggende begroting, succesvol kunnen realiseren.

De paragraaf Bedrijfsvoering heeft een expliciete relatie met het programma Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening. De scheiding die we hier trekken is dat het programma zich inhoudelijk richt op de relatie tussen de burger en de gemeente. Deze paragraaf richt zich vooral op de reguliere operationele kaders en doelstellingen met betrekking tot onze bedrijfsvoering. De eisen die burger- en overheidsparticipatie stellen aan onze bedrijfsvoering worden ook belicht.

De operationele kaders hebben betrekking op het beleid ten aanzien van communicatie, personeel, integriteit, informatisering en automatisering en planning & control. In deze paragraaf gaan we in op de ontwikkelingen die aan de orde zijn binnen de bedrijfsvoering.

Communicatie in het hart van beleid

In 2019 hebben we veel energie gestoken in de begeleiding van initiatieven vanuit een houding die aansluit bij de geest van de Omgevingswet. Werkend aan de invoering van de Omgevingswet hebben we gemerkt dat er een grote overlap is tussen de werkwijze die de Omgevingswet voorstaat en onze eigen dienstverlening. Een dienstverlening waarin we nadrukkelijk werken vanuit onze kernwaarden eerlijk, aandachtig en uitnodigend. Zo zetten we onverminderd in op de inzet van social media in de interactie met onze inwoners en ondernemers. Inwoners en ondernemers vragen via verschillende kanalen aandacht, van whatsapp, facebook en twitter tot mail, internet, brieven en bezoek aan de balie. We zijn via diverse kanalen bereikbaar, maar sturen wel op gebruik van digitale manieren. We merken dat door de coronacrisis veel mensen handiger worden met digitale middelen, ook ouderen.

We proberen onze webcare steeds te verbeteren. Webcare betreft de afhandeling van vragen aan de gemeente door inwoners en ondernemers. We zijn steeds beter in staat hier adequaat op de reageren. In februari 2020 is de nieuwe visie op Dienstverlening vastgesteld. Vanuit de implementatiekalender gaan we de dienstverlening verder aanscherpen, waarin een nadrukkelijke koppeling is gelegd met de Omgevingswet én met de Organisatieontwikkeling.

Personeelsbeleid

Wet Normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra)

In 2019 lag onze focus op de inwerkingtreding van de Wet Normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra). De Wnra geldt per 1 januari 2020. De belangrijkste gevolgen zijn dat de arbeidsrechtelijke rechtspositie van ambtenaren gelijk is getrokken aan de rechtspositie van werknemers in het private bedrijfsleven. De (gewijzigde) Ambtenarenwet is van toepassing. Het is een grote verandering, het dagelijkse werk van onze collega's is er echter niet door veranderd. Het team P&O is hiermee aan de slag gegaan en dat heeft ertoe geleid dat iedere medewerker een arbeidsovereenkomst aangeboden heeft gekregen. Deze overeenkomsten hebben we inmiddels allemaal getekend retour gekregen en zijn verwerkt. We zijn nu bezig met het aanpassen van onze schriftelijke communicatie zodat deze voldoet aan de nieuwe wettelijke bepalingen uit de Wnra en wijzigingen uit de CAO.

Aanvraagformulieren zijn gereed voor gebruik, zo ook het addendum. Dit is een aanvulling op een arbeidsovereenkomst waarin nieuwe en/of gewijzigde afspraken staan. Brieven bekijken we op dit moment. Als deze gereed zijn, gaan we stapsgewijs in 2020 en mogelijk 2021 aan de slag met het aanpassen van onze lokale regelingen in het personeelshandboek, vanzelfsprekend in overleg met de medezeggenschap.

Organisatieontwikkeling

In 2018 is de organisatiestructuur gewijzigd. Dit kwam voort uit het organisatieplan geschreven in 2017. Daaruit bleek dat de rol van onze gemeentelijke organisatie sterk aan het veranderen is. De overheid sluit meer en meer aan bij wat er in de samenleving speelt, denkt mee, faciliteert en ondersteunt initiatieven. Het thema overheidsparticipatie is al enige jaren een belangrijk thema en dit zal onze aandacht blijven vragen. We hebben doorgewerkt aan de resultaten van de drie ontwikkelteams 'houding en gedrag', 'interne samenwerking' (integraal werken) en 'externe samenwerking' (o.a. overheidsparticipatie). Zo hebben alle medewerkers een workshop vaardigheden gevolgd. Hierdoor brachten we in beeld welke vaardigheden nog (verder) ontwikkeld mogen worden om te voldoen aan wat de toekomst van ons vraagt. Dit wordt in 2020 omgezet naar een aanbod van trainingen. Hier zoeken we nadrukkelijk de verbinding met twee andere belangrijke pijlers in onze organisatie, de 'dienstverleningsvisie' en de 'invoering van de Omgevingswet'.

We hebben hier tot nu toe minder grote stappen gezet dan gehoopt en verwacht omdat de huidige financiële situatie van onze gemeente veel aandacht heeft gevraagd van directie en management. Daarnaast heeft binnen het grote geheel van organisatieontwikkeling, het onderdeel Omgevingswet in 2019 en ook op dit moment, vanzelfsprekend veel van onze aandacht gevraagd. Vanuit bedrijfsvoering wordt hier een structurele bijdrage aangeleverd door deelname in de projectgroep Kennis en Vaardigheden. Deze projectgroep heeft in beeld gebracht wat nodig is enerzijds en wat de leerbehoefte is anderzijds. Op basis van deze gegevens zijn opleidingsaanbieders benaderd en is een opleidingstraject opgesteld. Hier zullen nog zaken aan toegevoegd worden, maar voor nu zijn de eerste digitale trainingen aangeschaft en deelnemerslijsten worden opgesteld. De voorbereidingen zijn dus in volle gang en daar blijven we mee doorgaan. Vanwege de uitbraak van COVID-19 is eerder dit jaar besloten tot uitstel van invoering van de Omgevingswet. Ondanks de beperkingen die in deze tijd spelen zijn we in 2020 gestart met het eerste deel van het opleidingstraject.

Vanzelfsprekend blijven we hier de verbinding zoeken met de twee pijlers Organisatieontwikkeling en Dienstverlening, bijvoorbeeld door participatie ook een onderdeel uit te laten maken van ons programma Omgevingswet.

Als laatste is er een wisseling van directeur geweest. Nu deze vacature is ingevuld, kan er in 2020 en verder ook vanuit deze functie gestuurd worden op verdere organisatieontwikkeling.

In- door- en uitstroom

8 medewerkers zijn ingestroomd of stromen in, in de periode 1 januari tot en met 1 juli 2020.

Daarnaast zijn (peildatum 20 mei 2020) 7 medewerkers uitgestroomd:

- 4 medewerkers gingen op eigen initiatief (o.a. andere baan).
- 1 medewerker bereikte de AOW-gerechtigde leeftijd.
- 2 medewerkers door een andere reden.

Op dit moment bieden we aan 10 studenten een stage- of afstudeerplek in het kader van hun Mbo of Hbo-opleiding.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim over 2019 is 2,52% (exclusief zwangerschapsverlof) / 2,81% (inclusief zwangerschapsverlof). In 2018 was het ziekteverzuim 3,00% (exclusief zwangerschapsverlof), in 2019 is ons ziekteverzuim opnieuw gedaald. Wij zitten ver onder het landelijk gemiddelde. In het derde kwartaal van 2019 lag het landelijke gemiddelde hoog in de 4% .

Integriteit

We willen als gemeente een betrouwbare en integere partner zijn en daarom is het belangrijk om voortdurend aandacht te besteden aan integriteit. Ambtenaren moeten integriteit kwesies herkennen en er naar handelen. In 2019 heeft P&O in samenwerking met de integriteitscoördinator, de interne vertrouwenspersonen en de OR voor alle medewerkers bijeenkomsten integriteit georganiseerd. Gezien het belang van dit onderwerp waren het verplichte bijeenkomsten. In samenwerking met BING bereikten we een mooie bewustwording bij onze collega's over dit onderwerp en werkten we aan een sfeer waarin open gesproken wordt over dit onderwerp. In 2020 blijven we aandacht houden voor dit onderwerp. Daarnaast vinden jaarlijks evaluatiegesprekken plaats met de drie (2 intern, 1 extern) vertrouwenspersonen. Deze gesprekken blijven we voeren om mogelijke aandachtspunten op het gebied van integriteit mee te kunnen nemen.

Ontwikkelingen 2021 in relatie tot formatie

Wat opviel in 2019 is dat de werkelijke structurele bezetting lager was dan de begrote formatie. We zagen in 2019 een stijging van aantal medewerkers die op eigen initiatief onze organisatie verliet, er was immers sprake van een krappe arbeidsmarkt wat kansen bood aan onze medewerkers elders. Het was lastiger om personeel te vinden voor deze vacatures. Wij zijn hierin niet afwijkend, ook andere gemeenten hebben hiermee te maken. De arbeidsmarkt ziet er op dit moment wat anders uit, vanwege COVID-19. Echter blijft het voor ons, bij meerdere functies, een uitdaging hiervoor een geschikte medewerker te vinden. In 2020 zijn tot nu toe vacatures voor een tweede keer opengesteld vanwege een gebrek aan geschikte kandidaten. Dit gebeurde bij de functie van directeur maar dit speelde ook bij functies in het sociale domein. Onze positie op de arbeidsmarkt en het versterken daarvan blijft dan ook een belangrijk aandachtspunt.

Het versterken van onze positie kunnen we bereiken door een aantrekkelijk werkgever te zijn en te blijven. Hiervoor willen we ons in 2020 en verder richten op zaken die aantrekkelijk werkgeverschap ondersteunen. Dit is bijvoorbeeld een reiskostenvergoeding woon-/werkverkeer voor de medewerkers. Wij kennen geen reiskostenvergoeding en zijn daarmee in deze regio één van de weinigen die dit niet verstrekken. Ontwikkeling van vitaliteitsbeleid/vitaliteitsmanagement is ook een ontwikkeling die we graag inzetten als instrument tegen krapte op de arbeidsmarkt maar ook vanwege de vergrijzing van het personeelsbestand, en werkdruk hebben we een belang bij fitte, weerbare, gezonde medewerkers. Vitale medewerkers zijn vaak veerkrachtiger, energiever, maar ook meer gemotiveerd en creatiever. bijvoorbeeld weerbaar en flexibel. Tenslotte ligt ook focus ook bij de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers en opleiding en training. Onze omgeving verandert constant. Duurzame inzetbaarheid en opleiding en training zijn instrumenten die ervoor kunnen zorgen dat wij kunnen blijven voldoen aan hetgeen de omgeving van ons vraagt. Zoals geschreven is de insteek de komende jaren een focus op ontwikkeling, maar wij zullen daar onze weg in moeten zoeken. Het is hierbij van belang om de ambities af te stemmen op de capaciteit van de ambtelijke organisatie.

Inzet mensen met een bijzondere aanleg

Bij ons zijn momenteel (mei 2020) 5 mensen met een bijzondere aanleg werkzaam via detachering vanuit SDOA. Het gaat om de volgende uren:

Medewerker 1:	36	uur per week
Medewerker 2:	28,8	uur per week
Medewerker 3:	16	uur per week
Medewerker 4:	20	uur per week
Medewerker 5:	32	uur per week
Totaal	132,8	uur per week

Het gaat om 5 mensen vanuit de doelgroep in een organisatie waar ongeveer 190 mensen werkzaam zijn. Afgezet in fte is dat 3,69 fte van de 168,98 fte (peildatum mei 2020) in totaal. Jaarlijks evalueren wij de bevindingen met de mensen uit deze doelgroep. Wij kregen in 2019 terug dat zij het erg naar hun zin hebben in onze organisatie. Ze ervaren dat ze er bij horen en voelen zich thuis in onze organisatie. Wij blijven ons inzetten om in 2020 weer zo'n mooie evaluatie te krijgen van deze medewerkers.

Voor zover nu bekend, wordt de quotumheffing tot uiterlijk 2022 uitgesteld. Via de monitor voor de quotumregeling wordt wel periodiek vastgesteld of de werkgevers voldoen aan het opgelegde quotumpercentage. Of zij uit de sector overheid of de markt komen, is overigens niet meer van belang (besluit van juli 2019). Vanwege het los laten van de scheiding markt/overheid, kunnen we (in overleg met Hacron Schoon) de momenteel zeven medewerkers van Hacron Schoon die dagelijks werkzaamheden bij ons verrichten, ook bij ons mee laten tellen. Wij zien onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om iedereen een kans te geven deel te nemen aan de arbeidsmarkt en zelf invulling hieraan te geven als werkgever. Wij blijven ons dan ook inzetten om mensen uit de doelgroep bij ons werkzaamheden te laten verrichten.

Integriteit en ondermijning

Bestuurlijke en ambtelijke integriteit

Om als gemeente een betrouwbare en integere partner te zijn, besteden we aan dit onderwerp blijvend aandacht. We willen dat zowel bestuurders als ambtenaren integriteitstekwesties herkennen en ernaar handelen. Daarom bevorderen we een sfeer waarin we hier open over spreken. Dat geldt voor raadsleden, collegeleden en de ambtelijke organisatie.

Het is van belang dat ambtenaren, wethouders en raadsleden alert zijn op mogelijke onverenigbaarheid van nevenfuncties en handelingen die ze verrichten. We werken transparant doordat ambtenaren hun nevenfuncties melden bij hun leidinggevende. Vanuit het oogpunt van bestuurlijke transparantie publiceren we de nevenfuncties van de politieke ambtsdragers op onze website. Ook de declaraties van bestuurders zijn opvraagbaar en op de gemeentelijke website in te zien.

Gedragcodes

Er zijn naast het wettelijk kader (Gemeentewet) ook gemeentelijke gedragcodes van toepassing. Eén code voor de integriteit van collegeleden / raadsleden (door de gemeenteraad op 6 maart 2018 opnieuw vastgesteld) en één voor medewerkers. Zij vormen een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies. De kernwaarden participatie, behoorlijke contacten met burgers, doelgerichtheid en doelmatigheid, legitimiteit, lerend en zelfreinigend vermogen en verantwoording klinken in verschillende mate door in deze gedragcodes.

We beschikken over een integriteitSCOÖrdinator die adviseert over integriteitstekwesties.

Daarnaast zijn er vertrouwenspersonen (extern en intern) aan wie meldingen kunnen worden gedaan. Dat gebeurt op basis van de Gedragcode voor medewerkers of in het kader van de zogenaamde klokkenluidersregeling. Dit geldt ook voor integriteitstekwesties.

Ambtseed – belofte / Verklaring Omtrent Gedrag / bijeenkomsten-trainingen

Onze nieuwe medewerkers leggen een ambtseed of –belofte af. Dit geldt op vergelijkbare wijze voor tijdelijke krachten (uitzendkrachten, gedetacheerden, payrollers etc.). Zij hebben een schriftelijke verklaring afgelegd die vergelijkbaar is met de ambtseed.

Verder vragen we voor elke medewerker die nieuw in dienst komt een Verklaring Omtrent Gedrag aan.

Daarnaast zijn er in overleg met het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten in 2019 bijeenkomsten/trainingen voor medewerkers rondom integriteit/ongewenst gedrag georganiseerd.

Daarbij zijn praktijksituaties in beeld gebracht en is aan de hand daarvan het gesprek gevoerd over deze onderwerpen. Alle medewerkers hebben daaraan deelgenomen.

Geschenkenregister

De gemeente houdt een register bij van de relatiegeschenken die de leden van het college ontvangen. Alleen geschenken die een waarde hoger dan € 50 hebben worden daarin opgenomen.

Bedrijfsbezoeken en lobby

Het college bezoekt jaarlijks een aantal bedrijven en woont lobby-evenementen bij, al dan niet in regionaal verband.

Internationale reizen

Om vorm en sturing te geven aan beleid en uitvoering wordt bij gelegenheid ook deelgenomen aan (internationale) studiereizen. Dit kan dienen ter inhoudelijke inspiratie en anderzijds om de onderlinge verhoudingen en samenwerking te versterken.

Ondermijning

We hebben als gemeente het RIEC (het Regionaal Informatie en Expertise Centrum) convenant ondertekend. Dat geeft ons met betrekking tot de aanpak van ondermijning de mogelijkheid om informatie uit te wisselen met belangrijke partners zoals de politie, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst.

Specifiek met betrekking tot het onderwerp ondermijning werken we samen met het RIEC aan bewustwording rond dit onderwerp waarbij ook de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) aandacht krijgt. Samen met het RIEC hebben we een ondermijningsbeeld opgesteld voor Oost Gelre dat het uitgangspunt vormt voor de effectieve inzet van preventie en interventiecapaciteit en het fundament onder (nieuw) beleid.

Met betrekking tot de aanpak van ondermijning werken we samen met de andere Achterhoekse gemeenten. Er is een regionaal projectleider ondermijning Achterhoek die vanaf juni 2019 werkzaam is. De burgemeester van Oost Gelre is daarvoor de bestuurlijk opdrachtgever en de gemeentesecretaris van Oost Gelre de ambtelijk opdrachtgever.

Informatiemanagement

De inspanningen op het terrein van Informatiemanagement worden gevoed vanuit de Digitale Agenda, Samen Organiseren en de Gemeentelijke Gezamenlijke Infrastructuur (GGI). In de Digitale Agenda zijn de ambities van gemeenten vastgelegd om als gemeente klaar te zijn voor de informatie gestuurde overheid en zijn vertaald in het informatiebeleid. De gemeente Oost Gelre streeft naar een moderne en voorspelbare dienstverlening en bedrijfsvoering. Daarbij wil ze de kracht van de samenleving en de initiatieven die hieruit voortkomen benutten. (burger- en overheidsparticipatie). Naast de interne veranderopgave, moet de gemeente Oost Gelre zich continu aanpassen aan haar omgeving. Er staan nieuwe wettelijke verplichtingen voor de deur met een grote impact op de inrichting en het gebruik van de informatievoorziening, zoals de Wet Digitale Overheid, de Wet Open Overheid, de Omgevingswet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming. De lat binnen de informatiesamenleving ligt hoog. Inwoners en bedrijven stellen hoge eisen aan dienstverlening, omdat ze dit vergelijken met de dienstverlening van commerciële dienstverleners. Al deze ontwikkelingen vragen om veel flexibiliteit op het vlak van processen, systemen en mensen.

Dit betekent voor ons investeren op informatietechniek, processen en ambtelijke capaciteit.

Investering in de informatietechniek is nodig om de nieuwe digitale mogelijkheden bij de dienstverlening te kunnen toepassen. Waar informatiesystemen tot nu toe vooral ten dienste stonden van de eigen medewerkers, worden deze gaandeweg uitgebreid en opengesteld voor burgers en

bedrijven. Zij kunnen daardoor zelf hun aanvragen indienen en uiteindelijk zelf ook hun dossiers inzien, bijvoorbeeld via MijnOverheid.nl.

Naast “directe” investeringen blijven investering op aanverwante gebieden noodzakelijk. Allereerst voor privacy en informatiebeveiliging. Betrouwbaarheid in dienstverlening is essentieel. Door alle nieuwe mogelijkheden nemen de risico's en bedreigingen voor de dienstverlening toe. Investeren is nodig omdat medewerkers gebruik moeten kunnen maken van nieuwe technologieën. Behalve die nieuwe vaardigheden worden van hen ook, meer dan voorheen, brede vaardigheden verlangd in het omgaan met burgers, bedrijven en instellingen. Tenslotte vraagt de digitale transformatie en digitalisering van de dienstverlening andere manieren van samenwerken. Wij willen de digitale transformatie aangrijpen als kans om de dienstverlening verder te versterken en toekomstbestendig te maken.

Het effect van investeren in dienstverlening is dat de gemeente blijft bij de nieuwe eisen die gesteld worden, met name voor wat betreft de digitale dienstverlening.

Indicatoren zijn:

- Tenminste gelijk blijven van de klanttevredenheid gebruikers (inwoners, bedrijven);
 - Toename van het aantal digitaal toegankelijke producten;
 - Een stijgend aandeel van het digitale kanaal t.o.v. telefoon, post/mail en balie in het klantcontact.
- Binnen de werkprocessen kunnen efficiëntievoordelen bereikt worden. Daar staat tegenover dat de kosten voor beheer en ICT toenemen.

Informatiebeveiliging

Wij zijn verantwoordelijk voor het op orde hebben van onze informatiebeveiliging. Deze verantwoordelijkheid gaat verder dan onze eigen organisatie en geldt voor de hele gemeentelijke keten. Inwoners en bedrijven, maar ook de ketenpartners, verwachten dat hun gegevens bij ons in veilige handen zijn en wij verwachten dit ook van hen. Met ingang van 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) ingevoerd. Wij als gemeente willen voldoen aan en handelen conform deze wet.

De gemeentelijke doelstellingen van het Informatiebeveiligingsbeleid bestaan uit:

- Het doorvoeren van de basisset aan maatregelen uit de BIO
- Management is verantwoordelijk voor het informatiebeveiligingsbeleid
- Voldoen aan de eisen die de BIO stelt
- Betrouwbare en continue dienstverlening
- Voldoen aan de overige relevante wet- en regelgeving waaronder de AVG
- Beheersing van de risico's (Governance, Risk en Compliance)
- Nakomen van en voldoen aan de afspraken over de ENSIA verantwoording.

AVG

Per 25 mei 2018 geldt de Algemene Verordening Gegevensbescherming. De AVG vervangt de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Door de komst van de AVG is er binnen Europa één wet op het gebied van privacy. Binnen Europa gelden nu dezelfde regels. Privacy geldt voor iedereen. Dus niet alleen voor onze inwoners, maar ook voor onze personeelsleden. Wij gaan zorgvuldig en vertrouwelijk om met alle persoonsgegevens.

Zo worden persoonsgegevens alleen verwerkt op grond van een van de grondslagen zoals genoemd in de AVG. Daarnaast verwerken wij niet meer persoonsgegevens dan noodzakelijk is. Bewaren wij deze niet langer dan noodzakelijk is. Ook de toegang tot persoonsgegevens is beperkt tot enkel de personen die vanuit hun functie deze persoonsgegevens nodig hebben. Wij beschermen de persoonsgegevens door het nemen van alle passende technische en organisatorische maatregelen

die hiervoor nodig zijn. De transparantie is belangrijk onder de AVG. Het moet voor de betrokkene duidelijk zijn welke persoonsgegevens wij hebben, wat wij er mee doen, waarom en waarvoor. Inwoners hebben onder de AVG meer rechten gekregen. Zo kunnen zij bijvoorbeeld naast een verzoek tot inzage, verzoeken om hun gegevens te laten verwijderen of digitaal aan een andere partij over te dragen.

Een groot verschil tussen de AVG en de Wbp is de nu geldende verantwoordingsplicht. Organisaties en bedrijven moeten nu kunnen aantonen dat zij zich aan de privacywet houden. Je eraan houden is niet voldoende, je moet dit kunnen laten zien. Hiervoor legt de AVG verschillende verplichtingen op. Denk aan het hebben van een datalekregister.

ENSIA

ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit en betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit. Gemeenten moeten door middel van ENSIA elk jaar over de kwaliteit van de informatieveiligheid van diverse informatiesystemen verantwoording afleggen gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Vanaf 2020 wordt dit normenkader vervangen door de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Met ENSIA is ook de verantwoordingssystematiek over de Basisregistratie Personen (BRP), paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten (PNIK), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en Inkomen (SUWInet) samengevoegd en gestroomlijnd. Uitgangspunt is het horizontale verantwoordingsproces aan de gemeenteraad. Dit vormt de basis voor het verticale verantwoordingsproces aan de nationale partijen die een rol hebben in het toezicht op informatieveiligheid.

Op hoofdlijnen ziet het ENSIA-verantwoordingsproces er als volgt uit:

- jaarlijks wordt een zelfevaluatie informatieveiligheid uitgevoerd,
- het college stelt hierover een collegeverklaring op,
- een IT-auditor controleert de collegeverklaring en stelt een assurance rapport op,
- het college rapporteert in het jaarverslag over de informatieveiligheid,
- de gemeenteraad wordt vertrouwelijk geïnformeerd via een separate rapportage informatieveiligheid,
- de gemeenteraad controleert de informatieveiligheid van de gemeente en stelt de jaarstukken vast.

Participatie

We onderkennen dat de kernkwaliteiten van Oost Gelre voortkomen uit onze inwoners. Wij ondersteunen vrijwilligers daar waar mogelijk. Het grote aantal vrijwilligers, de organisatiekracht, de zorg en aandacht voor elkaar, de innovatieve bedrijvigheid, het mooie landschap. Het benadrukt het belang om initiatieven vanuit de samenleving te enthousiasmeren, ondersteunen en faciliteren, het belang van overheidsparticipatie. Onze dienstverlening was daar ook in 2020 op gericht. Nog meer vanzelfsprekend wordt dat met de invoering van de Omgevingswet. Daarin is participatie een belangrijk onderwerp, zoals ook de 2e kamer in een motie van 11 februari 2020 nadrukkelijk heeft betoond. We hebben in het kader van de invoering van de Omgevingswet een aparte projectgroep participatie in het leven geroepen. Los van de invoeringsdatum willen wij daar wel stappen in zetten, omdat participatie een belangrijk onderdeel is van onze dienstverlening. En we bij heel veel projecten al in de geest van de Omgevingswet proberen te werken. Maar het wel gewenst is om daarin wat meer handvatten en kaders te hebben. Kaders die uit gaan van de ruimte die we bieden, het 'ja mits' principe.

Financiën, planning & control

De financiële en planning en control functie voorziet het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie van actuele, volledige en relevante informatie ter ondersteuning van de gemeentelijke beleidsontwikkeling en –uitvoering.

Planning en control (P&C), of sturing en beheersing, gaat over de instrumenten waarmee we onze kaders en doelstellingen vastleggen waarmee we monitoren wat daarvan terecht is gekomen en vervolgens verantwoording afleggen. Wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat gaat het kosten? Op welke punten kan en hoe moet er worden bijgestuurd? Hebben we bereikt wat we voor ogen hadden? Dit zijn de vragen die onder 'planning en control' vallen en waarop achtereenvolgens de begroting, de bestuursrapportages en de jaarrekening antwoord geven. De P&C-cyclus biedt een instrumentarium dat college, raad en ambtelijke organisatie helpt om succesvol te kunnen opereren.

Begrotingsapp

Publicaties van de financiële producten vindt plaats via Pepperflow. Nadat in 2019 is gestart met de begroting 2020 en de bestuursrapportages via de begrotingsapp is het jaarverslag 2019 medio 2020 ook digitaal gepubliceerd. In 2019 en 2020 zijn stappen gezet om de leesbaarheid van de P&C-instrumentarium verder te vergroten en de inhoud nog beter af te stemmen op de eisen van de gebruiker. We beschrijven de doelen (wat willen we bereiken) zo helder mogelijk en geven aan wat we gaan doen om deze te bereiken.

Beleidsindicatoren

beleidsindicatoren. Daarmee wordt het mogelijk om gemeenten onderling beter en makkelijker met elkaar te vergelijken (benchmarken). De voorgeschreven indicatoren zijn opgenomen in dit jaarverslag. Via de website www.waarstaatjegemeente.nl is het mogelijk onze gemeente te vergelijken met bijvoorbeeld een buurgemeente of alle gemeente in Gelderland. De informatiewaarde van deze beleidsindicatoren zullen wij verder versterken door in de begroting, tussentijdse rapportage en de jaarrekening historische waarden op te nemen. Zo wordt het bijvoorbeeld mogelijk om (trendmatige) ontwikkelingen en effecten van beleid.

Interne beheersing

Wij willen een organisatie zijn waar de uit beheersingsoogpunt relevante bedrijfsprocessen continu (en zichtbaar) financieel 'in control' zijn. Het 'in control' zijn houdt in dat we zowel de opzet, bestaan als (goede) werking van de beheersmaatregelen vaststellen. De noodzakelijke (verbijzonderde) interne controle is afgestemd op de beschreven risico's en getroffen beheersmaatregelen. De bevindingen, conclusies en aanbevelingen worden vastgelegd in een rapportage die voor aanvang van de interim controle die de accountant in de maand oktober uitvoert beschikbaar is. De bevindingen en aanbeveling n.a.v. deze controle worden door de accountant vastgelegd in een managementletter die net als het rapport van bevindingen bij de jaarrekeningcontrole in het auditcommittee wordt besproken.

Juridische kwaliteitszorg

Een klein team juristen ondersteunt de organisatie bij vragen van juridische aard. Ook het college krijgt gevraagd en ongevraagd advies. Hierdoor adviseren we in een vroeg stadium vanuit juridisch oogpunt, maar ook met een praktijkgerichte blik over beleid, procedures en andere zaken.

Mediation

Het is belangrijk dat wij goed contact hebben met bewoners, bedrijven en anderen. Het liefst kiezen we voor mediation boven oplossingen die via bezwarenprocedures, klachtenprocedures of de juridische weg tot stand komen. Daarom is het mooi dat we over een eigen registermediator beschikken. Zij is in staat om gesprekken te leiden tussen diverse partijen en om belangen helder te krijgen. Daarnaast werken wij samen in de Mediators Groep Achterhoek +. Binnen deze groep kunnen mediators voor elkaars gemeente ingezet worden.

Bezwarencommissie

Wij hebben een onafhankelijke bezwarencommissie. De bezwarencommissie adviseert het college over bezwaren die binnenkomen. We nodigen bezwaarden uit om eerst in gesprek te gaan. Samen met de bezwaarmaker onderzoeken we dan of er naast een bezwarenprocedure nog andere wegen zijn die tot een oplossing kunnen leiden. Als bezwaarschriften tijdens het informele traject niet worden opgelost, dan worden deze behandeld tijdens een hoorzitting. De adviescommissie voor bezwaarschriften houdt gemiddeld genomen 10 hoorzittingen per jaar.

Ombudsman

We hebben sinds 2012 een onafhankelijke gemeentelijke ombudsman die klachten behandelt als de interne klachtenbehandeling tot onvoldoende resultaat leidt. De ombudsman doet elk jaar verslag van zijn werkzaamheden in ons jaarverslag.

Programma Omgevingswet

In 2017 is een Programmaplan vastgesteld op basis waarvan we de noodzakelijke voorbereidingen treffen op de komst van de Omgevingswet. Medio 2020 wordt volop gewerkt aan een update van dat Programmaplan als gevolg van een aantal belangrijke ontwikkelingen. In mei 2020 werd duidelijk dat het Kabinet van plan is om de invoering van de Omgevingswet uit te stellen met een jaar tot 1 januari 2022. Dit voorstel zal in de tweede helft van 2020 aan beide Kamers worden voorgelegd. Er zijn verschillende oorzaken te benoemen voor dit uitstel, maar de belangrijkste twee redenen zijn COVID-19 en het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Daar komt nog bij dat in februari 2020 de Eerste Kamer de motie-Nooren heeft aangenomen. In deze motie wordt de regering verzocht te komen tot een verplichting voor gemeenten, provincies en waterschappen om participatiebeleid op te stellen waarin vastgelegd wordt hoe participatie wordt vormgegeven en welke eisen daarbij gelden. Participatie heeft daarmee een grotere rol bij de invoering van de Omgevingswet. Mede daarom is er een project participatie toegevoegd aan het programma en verder zijn de projecten Kennis en Instrumenten en Ambtelijke Vaardigheden samengevoegd in het project 'Kennis en Vaardigheden' dat de focus legt op het opleiden van medewerkers, zowel op het gebied van kennis, als op het gebied van vaardigheden (houding en gedrag).

Binnen onze organisatie blijft sprake van een nauwe onderlinge afstemming van verdere organisatieontwikkeling, de nieuwe dienstverleningsvisie en de komst van de Omgevingswet. Doelstelling van het Programma Omgevingswet blijft het voldoen aan wettelijke eisen, het waarborgen van tenminste het dienstverleningsniveau maar ook om optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die de Omgevingswet ons allen biedt.

Binnen het Programma wordt nu gewerkt aan de volgende projecten:

- Omgevingsvisie
- Participatie
- Omgevingsplan
- Kennis en vaardigheden
- Digitalisering, werkprocessen en dienstverlening

Paragraaf 4: Financiering

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) stelt regels aan de financieringsfunctie van gemeenten en biedt een kader voor de beheersing van de risico's die uit deze functie voortvloeien. Op lokaal niveau is deze regelgeving vertaald in een treasurywet dat door de gemeenteraad is vastgesteld. De doelstellingen van de treasuryfunctie zijn:

- Het continu zorgen voor voldoende liquiditeit;
- Het minimaliseren van de rentekosten binnen het vastgestelde risicoprofiel;
- Het maximaliseren van de renteopbrengsten binnen het vastgestelde risicoprofiel.

Onder risico's verstaan we renterisico's (vaste schuld en vlottende schuld), kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Bij ons zijn alleen de twee eerstgenoemde risico's van toepassing.

Ontwikkeling rentepercentage

De financiering van onze activa vindt plaats met interne middelen (reserves en voorzieningen) en met extern aangetrokken geldleningen. De rentelasten van de financieringsmiddelen belasten we intern door aan de diverse producten door middel van de renteomslag. Voor de begroting 2021 houden we 1% rente aan, waarbij we rekening houden met een voordelig financieringsresultaat van € 267.890. De komende verwachte financieringsresultaten zijn verwerkt in het meerjarenperspectief.

Kasgeldlimiet (renterisico op korte schuld)

In de Wet Fido is een begrenzing opgenomen van de kortlopende middelen die gemeenten mogen opnemen; de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet voor 2021 is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal van € 73.811.869, ofwel € 6.274.009. Bij overschrijding moeten wij weer binnen de norm voor het kort geld (< 1 jaar) komen door het aantrekken van lang geld (> 1 jaar). Wij streven ernaar om - binnen de wettelijke grenzen van de kasgeldlimiet - optimaal gebruik te maken van deze financieringsbehoefte, tenzij we een rentestijging op de kapitaalmarkt (lang geld) voorzien. De voordelen hiervan zijn lagere rentekosten en maximale flexibiliteit in de leningenportefeuille.

Renterisiconorm (renterisico op lange schuld)

De renterisiconorm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherzieningen op de vaste schuld. Het percentage voor de risiconorm is volgens een ministeriële regeling vastgesteld op 20%. Maximaal 20% van het begrotingstotaal mag dus worden vernieuwd (herfinanciering en/of renteherziening). Doel is dat we onze vaste leningenportefeuille zodanig spreiden dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren zijn gespreid.

Renterisiconorm	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Renteherzieningen	€ 0	€ 0	€ 0
Aflossingen	€ 8.086.854	€ 8.087.949	€ 8.016.181
Renterisico	€ 8.086.854	€ 8.087.949	€ 8.016.181
Vastgestelde renterisiconorm	20%	20%	20%
Renterisiconorm	€ 14.762.374	€ 14.933.200	€ 14.830.000

Toets renterisiconorm	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Renterisico	€ 8.086.854	€ 8.087.949	€ 8.016.181
Renterisiconorm	€ 14.762.374	€ 14.933.200	€ 14.830.000
Ruimte	€ 6.675.520	€ 6.845.251	€ 6.813.819

Tabel 2.6 Renterisiconorm

Uit de tabel blijkt dat wij voor de komende jaren ruim binnen de gestelde normen blijven.

Kredietrisico

Kredietrisico's ontstaan door het verstrekken van leningen en gemeentegaranties. Het treasurystatuut bepaalt dat uitgezette gelden en garanties alleen tot stand mogen komen als zij een publieke taak dienen. Het uitzetten van gelden wanneer overtollige middelen aanwezig zijn, is toegestaan als zij een prudent karakter hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door overmatig risico aan te gaan.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de samenstelling van de verstrekte geldleningen en gemeentegaranties per ultimo 2020, onderverdeeld naar risicogroep:

Risicogroep	Hypothecaire zekerheid	Restant schuld
1. Woningcorporaties en particuliere woningen	Ja	€ 33.514.999
2. Instellingen ouderenzorg	Ja	€ 1.183.649
3. Nutsbedrijven		€ 167.089
4. Sport en culturele instellingen		€ 294.857
5. Ambtenaren	Ja	€ 2.471.553
6. Stg. Careaz		€ 1.844.416
7. Gebiedsonderneming Laarberg		€ 12.100.000
8. SvN		€ 3.100.000
9. Stadsverwarmingsnet		€ 466.667
10. Toekomstbestendig wonen		€ 2.000.000

Tabel 2.7 Verstrekte geldleningen ingedeeld per risicogroep

In tabel 2.7 zijn geldleningen en garanties verstrekt voor het verrichten van de publieke taak. De onder 4 verstrekte gelden ondersteunen drie instellingen met een sportief of sociaal-cultureel doel. De geldleningen aan ambtenaren zijn verstrekt op grond van de destijds bestaande hypotheekregelingen.

Leningenportefeuille

De leningenportefeuille vermeldt de omvang, het verloop en de gemiddelde rente van de opgenomen geldleningen voor de financiering van gemeentelijke taken.

Leningenportefeuille (inclusief mutaties)	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2021	€ 53.184.884	1,63%
Reguliere aflossingen in 2021	€ 8.086.854	
Stand per 31 december 2021	€ 45.198.030	1,35%

Tabel 2.8 Leningenportefeuille

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat lagere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen hun geld niet meer kunnen onderbrengen bij reguliere banken, maar verplicht zijn dit bij het Rijk dan wel medeoverheid te doen. Dit geldt vanaf 2013. Het tijdelijk uitzetten van geld bij derden is verleden tijd.

Alle overtollige middelen in de schatkist moeten we aanhouden. Er zijn vier uitzonderingen: nazorgfondsen zoals die zijn ingesteld op basis van de wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempelbedrag. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag voor onze omvang is 0,75% (dit percentage wordt gehanteerd bij een begrotingstotaal lager dan € 500 miljoen) van het begrotingstotaal (€ 73.811.869), € 553.589.

Rentelasten 2021

In deze Programmabegroting voor 2021 gaan we voor zowel de rente over de eigen financieringsmiddelen als over de eventueel nog aan te trekken externe financieringsmiddelen uit van een rentepercentage van 0,75%. De ontwikkeling van de rente is moeilijk te voorspellen. De verwachting is dat de lage rentestand voorlopig in stand blijft.

Het financieringsresultaat hebben wij verantwoord als negatieve last bij het taakveld treasury.

Externe rentelasten*	€	398.116
Rente over eigen vermogen	€	316.352
De aan de producten toe te rekenen rente	€	714.468
De werkelijk toegerekende rente (investeringen)	€	930.022
Financieringsresultaat**	€	-/- 215.554

* Externe rentelast betreft de rente over aangetrokken geldleningen.

** Financieringsresultaat vloeit voort uit de extreem lage rentestand waar tegenover staat dat aan bepaalde investeringen een vast rentepercentage wordt toegerekend welke hoger is dan de marktrente.

Paragraaf 5: Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Wij hebben ongeveer 620 ha. aan openbare ruimte en 37 gebouwen in beheer. Een belangrijk onderdeel van onze begroting richt zich op het onderhoud van de openbare ruimte en de gebouwen. Om deze kapitaalgoederen op een acceptabel niveau te houden, is goed beheer noodzakelijk. Gelet op de omvang van de te beheren kapitaalgoederen legt deze continue taak een substantieel beslag op de budgettaire middelen.

Overzicht beheerplannen voor het begrotingsjaar 2021

Beheer-/beleidsplannen	Door de raad vastgesteld	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
Wegen	2016	2027	Ja	Nee
Riolering	2016	2021	Ja	Nee
Groen	2007	2019	Ja	Nee
Openbare verlichting	2008	2012	Ja	Nee

Wegen

In het wegenbeleidsplan 2017-2027 is het onderhoudsniveau voor asfalt en elementen (tegels, klinkers) opgenomen. Het niveau voor asfalt is beeldkwaliteitsniveau B (voldoende) en voor elementen het lagere niveau C (matig). Met behulp van de jaarlijkse visuele wegininspectie, de vastgestelde onderhoudsniveaus en het beheerprogramma stellen we jaarlijks het onderhoudsprogramma op. Hierbij vindt afstemming plaats met andere disciplines zoals riolering, groen en ruimtelijke ontwikkelingen om kapitaalvernietiging te voorkomen. Daarnaast zijn er wegen die vervangen (rehabilitatie/reconstructie) moeten worden.

Areaal:

Verhardingstype	Oppervlak in m ²	% van totaal
Verhard: asfalt	1.270.406 m ²	55%
Verhard: elementen	1.055.296 m ²	45%
Totaal	2.325.702 m²	100%

In de afgelopen jaren zijn er geen wijzigingen in het beheerprogramma doorgevoerd. Een nieuw beheerprogramma wordt geïmplementeerd.

Kwaliteit wegennet

In het najaar 2019 is de laatste visuele inspectie uitgevoerd. Uit deze laatste inspectie is gebleken dat het kwaliteitsniveau van het wegenareaal gelijk is gebleven.

Financiën

De boekwaarde van wegen bedraagt per 31 december 2019 € 17,1 miljoen, wat resulteert in een bedrag van € 1,4 miljoen aan kapitaallasten. In 2019 hebben we voor regulier onderhoud wegen een bedrag van € 629.380 besteed.

Riolering

De basis voor het rioolbeheer vormen het beheerpakket, de voortdurende inspecties en het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2017-2021). Het GRP beschrijft de noodzakelijke activiteiten om de riolering op een acceptabel niveau te houden en aan de wettelijke eisen te laten voldoen. Ook beschrijft het de kosten die hiermee gepaard gaan en de consequenties voor de rioolheffing. De kosten van riolering bestaan uit jaarlijkse onderhoudsuitgaven, kapitaalslasten uit investeringen (nieuw beleid). Tot 2021 ligt hier de basis om verder te werken aan het beschermen van onze volksgezondheid, het behouden van droge voeten en het bereiken van een goede waterkwaliteit. Dit alles blijven we doen in goed overleg en afstemming met onze collega's van Groen, Wegen en Verkeer en in samenwerking met het waterschap Rijn en IJssel en Achterhoekse (buur)gemeenten. Het contract - via een "traditioneel" bestek- voor beheer en onderhoud van de mechanische riolering (drukrioleringen en gemalen) loopt eind 2020 af. We blijven zoeken naar een andere innovatieve wijze om het beheer en onderhoud aan onze mechanische riolering langjarig aan een marktpartij te kunnen toevertrouwen.

Op 8 december 2016 is het afvalwaterakkoord Wintlicht een samenwerking in de afvalwaterketen tussen de gemeente Winterswijk, Oost Gelre en het waterschap Rijn en IJssel, ondertekend. De daarin overeengekomen 3 onderzoeksprojecten, Drukriolering Waterketenanalyse zuivering Winterswijk en Risico gestuurd Rioolbeheer zijn afgerond. Vanaf 2020 trekken we samen op binnen de opgave uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). De gemeente Aalten is daarbij ook aangesloten. Daarin werken we samen aan de de stresstesten voor wateroverlast, droogte en hitte en mogelijk later aan de risicodialoog en de uitvoeringsagenda.

De boekwaarde van rioleringswerken bedraagt per 31 december 2019 € 22,7 miljoen, met aan kapitaallasten € 1,3 miljoen. Het jaarlijks onderhoud heeft een omvang van € 373.007, de inkomsten voor rioolrecht waren € 2.559.999. De voorziening bedraagt per 31 december 2019 € 7,4 miljoen; dit bedrag is nodig om toekomstige investeringen vanuit het GRP te financieren.

Kengetallen:

Omschrijving	2019
Vrijvalriolering	218 km
Inspectieputten	5.600 stuks
Kolken	13.362 stuks
Drainageleiding	3.700 m1
Lijngoten	2.542 m1
Drukunits	724 stuks
Drukunitsleiding	177 km
Gemaalunits	29 stuks
Gemaalunitpersleiding	6.000 m1
Bergbezinkvoorzieningen	6 stuks
IBA's	28 stuks

Aansluitingen (woning en bedrijf) 13.982 stuks*

*Hiervan zijn 359 aansluitingen van agrarisch bedrijven

In de afgelopen jaren zijn er geen wijzigingen in het beheerprogramma doorgevoerd. Een nieuw beheerprogramma wordt geïmplementeerd.

Openbaar groen en water

Het beleidskader met betrekking tot openbaar groen en water staat in het “groenbeleid Oost Gelre”. In dit beleid zijn afspraken gemaakt over de kwaliteit van het groen en de financiële kaders van beheer. In het bijbehorende beeldenboek hebben we de kwaliteitsopgave voor het openbaar groen vastgelegd. Dit kwaliteitsniveau is concreet vertaald in het groenbeheerpakket. Dit beheerpakket vormt de basis voor de uitvoering van het jaarlijkse onderhoud. In 2020 hebben we met Rova een nieuwe samenwerkingspartner gecontracteerd. De uitgangspunten met betrekking tot kwaliteit zijn ongewijzigd. De ambitie is verruimd naar een integrale aanpak van het beheer openbare ruimte en het verduurzamen van de openbare ruimte. Met betrekking tot de financiën is een taakstellende bezuiniging afgesproken voor de komende jaren.

Openbare verlichting

Bij vervanging van masten en armaturen maken wij een duurzame en energiebewuste keuze. In 2020 wordt een nieuw beleidsplan aan de raad voorgelegd. Eind 2018 heeft de raad extra budget beschikbaar gesteld voor het versneld vervangen door LED-verlichting.

Civieltechnische kunstwerken

Voor het onderhoud van civieltechnische kunstwerken (zoals bruggen en complexe duikers) hebben wij een beheerplan uit 2015 met een doorkijk voor 10 jaar. In dit beheersplan is een onderhoudsregime opgenomen. Daarbij maken we verschil tussen jaarlijkse onderhoudskosten en de uitgaven voor groot onderhoud en vervangingen. Om een actueel beheerplan te behouden, is in de meerjarenbegroting voor 2022 voorgesteld om het beheerplan te actualiseren.

Speelvoorzieningen

Jaarlijks wordt een onafhankelijke veiligheidsinspectie uitgevoerd naar de speeltoestellen en de directe omgeving. Maandelijks vinden omwille van veiligheid en functionaliteit inspecties van de speelvoorzieningen plaats. De geconstateerde gebreken worden direct hersteld zodat de toestellen aan het Attractiebesluit voldoen. In de (concept) visie: ‘Gezonde Leefomgeving’ worden voorstellen gedaan over de uitgangspunten voor toekomstige speelplekken. We verwachten dat die visie in 2020 wordt vastgesteld.

Water

Het meeste oppervlaktewater in het bebouwde gebied is in 2009 in eigendom overgedragen aan het waterschap Rijn en IJssel.

In 2010 heeft het waterschap in overleg met ons functies en eindbeelden van het oppervlaktewater bepaald. In de praktijk en voor het beheer van de oevers maakt het oppervlaktewater deel uit van de openbare ruimte en streven we naar integraal onderhoud. Dit heeft geresulteerd in praktische keuzes ten aanzien van het beheer; wie doet wat en waar. Momenteel onderzoeken we de mogelijkheid om het visrecht over een aantal vijvers over te dragen aan LHV De Rietvoorn. Mocht dat lukken dan kunnen ook afspraken worden gemaakt over het beheer van de oevers in de geest van ‘voor wat hoort wat’. In 2020 worden onderzoek en proces afgerond.

Gemeentelijke gebouwen

Om deze kapitaalgoederen op een acceptabel niveau te houden, is ook hier goed beheer noodzakelijk. Deze 37 gebouwen (en 4 kunstwerken) kunnen grofweg onderverdeeld worden in gebouwen voor eigen gebruik en gebouwen verhuurd aan derden. We beheren deze gebouwen volgens een meerjaren-onderhoudsplanung, als zodanig grotendeels verankerd in de meerjarenbegroting. Het kwaliteitsniveau dat we hanteren is functioneel, sober en duurzaam

(kwaliteitsniveau 3 NEN 2767). Verder hanteren we de regierol en wordt de uitvoering van het beheer door derden gedaan.

Voor zover bekend zijn er geen financiële consequenties t.a.v. het beleidskader. De benodigde budgetten zijn in de begroting opgenomen. Voor een paar gebouwen is het onduidelijk wat er in de toekomst mee gaat gebeuren. Hierdoor stellen we uit oogpunt van beheer gewenste vervangingen uit. Een paar gebouwen zullen hoogstwaarschijnlijk gesloopt gaan worden. Het verduurzamen (o.a. in het kader van Europese wetgeving EED) van gemeentelijke gebouwen zal de komende jaren extra aandacht krijgen. Er is een inventarisatie gemaakt van te verwachten maatregelen. Er wordt bezien of deze werkzaamheden zo veel mogelijk in combinatie met reeds gepland onderhoud uitgevoerd kunnen worden. Extra middelen voor verduurzaming zullen verankerd moeten worden in de begroting. De beheerplannen zijn door NIBAG begin 2020 geactualiseerd en geïndexeerd. De financiële uitwerking is de grondslag voor de onderhoudsbudgetten.

Financiële uitwerking: aan onderhoud gebouwen is voor 2019 een bedrag uitgegeven van € 1.182.407. De reserve groot onderhoud gebouwen bedraagt per 31 december 2019 € 2.217.487.

Kengetallen

De kengetallen voor gemeentelijke gebouwen zoals opgenomen in de meerjarenonderhoudsplanning betreffen 37 gebouwen (locaties) met een totaal BVO van 30.534 m² in onderhoud, bestaande uit:

- 4 gebouwen voor eigen personeel (inclusief serviceteam en villa RABO)
- 2 brandweerkazernes
- 4 gebouwen voor sport (verenigingen)
- 3 gebouwen voor recreatie (hertenkampen etc.)
- 1 bibliotheek
- 4 gebouwen voor multifunctioneel gebruik
- 2 kinderdagopvang/peuterspeelzaal
- 4 woningen
- 2 muziekkoepeles
- 1 muziekschool
- 4 overige (monumentale) gebouwen (stadstoren, stadsboerderij, Vion gebouwtjes en dodenhuisje alg. begraafplaats)
- 3 slooppanden
- 1 school (tijdelijk)
- 2 gebouwen voor cultureel gebruik
- 4 kunstwerken + overig

Afschrijvingen

Wij hanteren voor de vervangingsinvesteringen de nota afschrijvingenbeleid.

Paragraaf 6: Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf geeft de visie op het grondbeleid om de doelstellingen uit de programma's te kunnen realiseren. Transparantie van het grondbeleid is om meerdere redenen belangrijk. Niet alleen door het grote financiële belang en de risico's, maar ook in relatie tot de te halen doelstelling. Via het grondbeleid kunnen we beleidsvoornemens invullen. Deze paragraaf geeft inzicht in de wijze van uitvoering van het grondbeleid en de actuele situatie van de totale grondexploitatie.

Grondbeleid

Grondbeleid is een sturingsinstrument. Geen doel op zichzelf, maar gereedschap om andere doelen te bereiken. Dit kunnen doelen zijn op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting of economie. In de nota grondbeleid is vastgelegd hoe wij het grondbeleid vormgeven. Kernbegrippen zijn: regie voeren, ten dienste van gemeentelijk beleid en verantwoorde risico's.

Actuele stand van zaken

In het begrotingsjaar 2021 zijn de volgende complexen onderhanden:

Groenlo

- Complex Brouwhuizen: bij dit complex is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met private partijen. Bestemmingsplan is in 2009 vastgesteld. Ons aandeel is in kwantitatieve zin beperkt van omvang evenals de daaruit voortvloeiende financiële risico's. Op basis van een aangepast en vastgesteld stedenbouwkundig plan is de overeenkomst aangepast. De financiële gevolgen daarvan zijn al in het jaarverslag verwerkt. Na gereedkomen van de laatste woningen kan dit complex worden afgewikkeld. Naar verwachting in 2025. Verwacht resultaat € 956.210 negatief.
- Complex De Woerd: bestemmingsplan is vastgesteld in 2010. Het geplande aantal woningen bedraagt 34. Kavelverkoop is gestart eind 2010. Alle kavels zijn verkocht. Na afronding werkzaamheden woonrijp maken wordt het complex naar verwachting in 2023 afgewikkeld. Er wordt een verlies verwacht van € 257.265.
- Lichtenvoordseweg/Lievelderstraat: Voor plan De Gracht zijn 3 woonkavels beschikbaar, waarvan 2 door de gemeente worden uitgegeven. Beide kavels zijn verkocht. Verwacht verlies € 101.505. Complex wordt in 2021 afgewikkeld.

Lichtenvoorde

- Complex Flierbeek fase II: de uitgifte van de kavels verloopt goed. Van de 42 kavels zijn er 40 verkocht en nog 2 in optie. Het segment rijenwoning loopt goed. De vraag naar 2de kap woningen in middel en duur segment begint te lopen. Dit betreft woningen die worden ontwikkeld door projectontwikkelaars. De oplevering van dit complex wordt verwacht in 2023. Het nog te verwachten resultaat bedraagt € 656.322 positief.
- Bedrijventerrein Lindenbrook: gezien het tempo van uitgifte wordt oplevering niet eerder verwacht dan 2025. De financiële risico's zijn desondanks gering. Verwacht positief resultaat van € 1.982.134.

Lievelde

- Complex Engelse Schans: bestemmingsplan vastgesteld in 2009. Verwachte oplevering in 2020. En een verwacht positief resultaat van € 1.495.
- Naast de gemeentelijke kavels (14) die allemaal verkocht zijn, zijn er nog 4 kavels in particulier bezit, waarvan er nog 2 te koop zijn.

Vragender

- Complex Eschrand: Bouwrijp maken is gestart in februari 2013. Alle kavels zijn verkocht. De oplevering wordt verwacht in 2021 met een verwacht verlies van € 541.422.

Harreveld

- Complex Looweg: er is nog één kavel te koop. Verwacht resultaat nihil. Oplevering verwacht in 2022.
- Complex Looweg Harreveld 2: De grond is in mei 2020 aangekocht. De benodigde vooronderzoeken voor het wijzigen van de bestemming zullen vervolgens worden uitgevoerd. Daarna zullen de wijziging van de bestemming samen met de grondexploitatie naar verwachting in het derde kwartaal 2020 worden voorgelegd aan college en raad. Verwachte oplevering eind 2022 met een negatief resultaat van € 52.430.

Mariënvelde

- Complex de Boog: er is nog één kavel van circa 600m2 te koop, verwachte oplevering in 2022.
- Complex Hof aan de Boog: Betreft een inbreidingslocatie voor woningbouw. Naar verwachting zal, na goedkeuring van de gemeenteraad, in het laatste kwartaal 2020 gestart worden met het bouwrijp maken van de grond. Verwachte oplevering eind 2023 met een positief resultaat van € 512.000.

Zieuwent

Complex Zieuwent: Bestemmingsplan is vastgesteld in 2019. Het verwachte resultaat bedraagt negatief € 376.824. De oplevering wordt verwacht in 2021.

Naast de 3 gemeentelijke kavels, waarvan er twee in optie zijn en één te koop, zijn er nog 5 kavels in particulier bezit. Deze zijn alle 5 nog te koop.

Reserveringen voor risico's grondexploitatie

Voor de complexen waarbij een verlies wordt verwacht is een voorziening gevormd. De voorziening bedraagt per 1 januari 2020 € 2.383.225. Het betreft de complexen Brouwhuizen, Lichtenvoordseweg/Lievelderstraat, Eschrand Vragender, De Woerd en Zieuwent.

Afsluiting complexen

We ronden projectfasen gefaseerd af. Nadat deelfases in een complex gereed zijn volgt meteen de administratieve afhandeling, waardoor winstnemering mogelijk is conform de nota grondbeleid. Vanaf 1 januari 2017 moet de winst van grondexploitaties naar rato van de gerealiseerde kosten genomen.

De verwachte resultaten van de grondexploitatie zijn weergegeven in tabel 2.9:

Omschrijving grondexploitatie	Boekwaarde in €	Genomen resultaat/verlies in €	Nog te verwachten resultaat in €	Verlies voorziening in €	Verw. Oplevering
Brouwhuizen	1.430.048	500.000	956.210	956.210	2025
De Woerd	64.805	200.000	257.265	257.265	2023
Lichtenvoordseweg/Lievelderstr.	277.450	0	101.505	101.505	2021
Flierbeek fase II	-/- 810.353	-/- 2.756.709	-/- 656.322	0	2023
Lindebrook**	2.173.765	-/- 1.505.377	-/- 1.982.134	0	2025
Eschrand Vragender	368.560	0	541.422	541.422	2021
Looweg Harreveld	120.303	0	0	0	2022
De Boog Mariënvelde	72.201	-/- 26.527	-/- 22.255	0	2022
Engelse Schans	-/-18.839	-/- 46.548	-/- 1.495	0	2020
Zieuwent	375.345	0	376.824	526.823	2021
Totaal	4.053.285	-/- 3.635.161	-/- 428.980	2.383.225	

Tabel 2.9 Prognose grondexploitatie

-/- = winst

**Hierin heeft de gemeente Oost Gelre een aandeel van 30%.

Gronden gepresenteerd onder materiële vaste activa

Met de nieuwe BBV-voorschriften mogen niet-actieve grondexploitatiecomplexen per 1 januari 2016 niet meer onder de grondexploitaties geboekt worden, maar moeten gepresenteerd worden onder de materiële vaste activa.

Het betreft de volgende complexen:

- Complex Flierbeek fase III: Deze grond wordt (voorlopig) niet uitgegeven. De grond is gewaardeerd op landbouwgrond (€ 6 per m²). De boekwaarde bedraagt per 31 december 2019 € 220.350.
- Richterspoort (voormalig gezondheidscentrum): op dit terrein heeft de Welkoop uit Zieuwent in 2016 een winkel gebouwd. De grond is in erfpacht uitgegeven. De boekwaarde per 31 december 2019 bedraagt € 197.836.
- Lichtenvoorde Centrum Oost: De visie "Hof aan de Dijkstraat" is op 17 december 2017 door de Raad vastgesteld. Het plan gaat uit van een kwalitatief goede invulling van het openbaar gebied in combinatie met 15 tot maximaal 20 huur- en/of goedkope huur- en koopwoningen (geen appartementen), met eventueel werken vanuit huis. De boekwaarde bedraagt per 31 december 2019 € 454.000.

Overige gronden

De boekwaarde per 31 december 2019 bedraagt € 549.722.

Paragraaf 7: Lokale heffingen

De gemeentelijke belastingen en heffingen vormen een belangrijk onderdeel van onze algemene dekkingsmiddelen.

Overzicht lokale heffingen

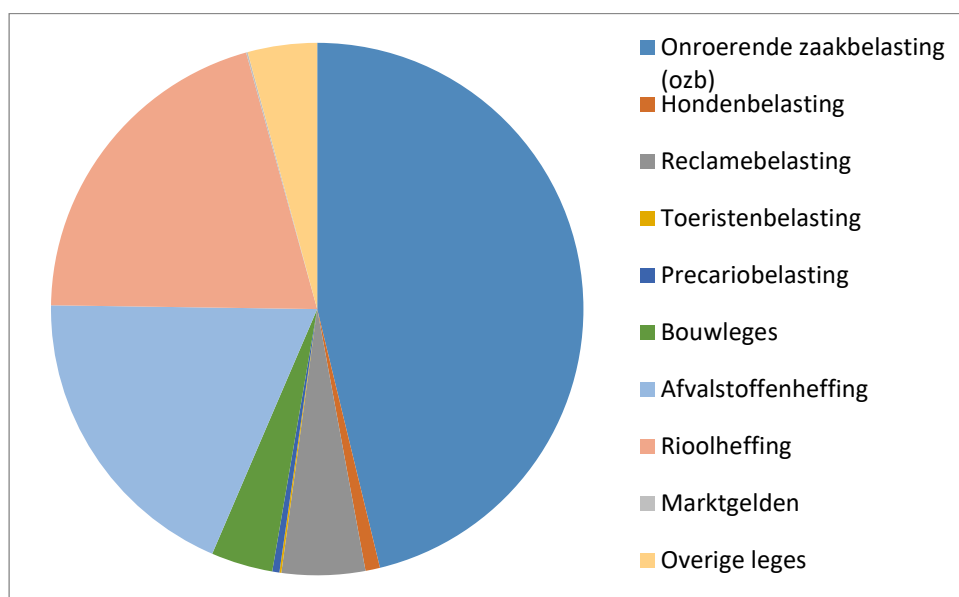
De lokale heffingen bestaan uit belastingen en heffingen. De belastingen moeten de algemene uitgaven van de gemeente dekken en zijn in principe vrij besteedbaar. De heffingen dekken de kosten die wij maken voor individuele dienstverlening aan de burger (bijvoorbeeld rioolheffing en afvalstoffenheffing). Die zijn dus niet vrij besteedbaar.

In de begroting 2021 hebben wij de begrote bedragen opgenomen voor de heffingen. Ter vergelijking zijn ook de cijfers van de jaarrekening 2019 en de begroting 2020 vermeld.

Omschrijving	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Onroerendezaakbelasting (ozb)	5.788.073	6.178.260	6.213.260
Hondenbelasting	115.166	116.717	118.701
Toeristenbelasting	641.726	680.000	680.000
Precariobelasting	17.421	5.855	16.125
Reclamebelasting	59.167	57.281	58.255
Bouwleges	735.534	450.000	503.654
Afvalstoffenheffing	1.913.619	2.396.050	2.524.245
Rioolheffing	2.552.987	2.752.000	2.752.000
Marktgelden	11.517	12.942	13.162
Overige leges	571.622	581.043	565.747
Totaal	12.406.832	13.230.148	13.445.149

Tabel 2.10 Gemeentelijke heffingen voorgaand, huidig en volgend jaar

*) In deze tabel zijn de verhogingen van de leges en OZB nog niet verwerkt

Grafiek 1 Opbouw lokale heffingen 2021

Tarievenbeleid

Voor diverse lokale heffingen gelden wettelijke voorschriften. Zo geldt bij heffingen dat de opbrengst maximaal 100% van de kosten mag bedragen. Voorbeelden hiervan zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Bij de overige lokale heffingen mogen de opbrengsten van de totale legesverordening de kosten niet overschrijden.

Algemene uitgangspunten

Onze heffingen zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid. De tarieven van de lokale heffingen worden jaarlijks gecorrigeerd met het inflatiepercentage. Voor het jaar 2021 gaan we uit van een inflatiecorrectie van 1,7%.

Kostendekkende tarieven

Voor de tarieven van de riool- en afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid, inclusief omzetbelasting. De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffing stellen we jaarlijks vast op basis van de verwachte kosten. De werkelijke kosten kunnen dus afwijken. Bij het samenstellen van de jaarrekening moet blijken of de heffingen correct zijn vastgesteld en verrekenen we eventuele verschillen. Deze verschillen nemen we bij de eerstvolgende begroting mee in de berekening van de voorgestelde tarieven voor dat begrotingsjaar. De definitieve tariefvoorstellen voor belastingen, leges en heffingen bieden we december 2020 ter vaststelling aan.

Toerekening overhead

De overheadkosten rekenen we naar rato van de bestede formatie wat betrekking heeft op het taakveld. We hanteren de volgende overheadkosten: automatisering, huisvesting, overige personeelskosten, financiën en archief. Dit delen we door het aantal fte van de gehele organisatie. De overige overheadkosten rekenen we naar rato van het aandeel in de begrote lasten voor mutaties reserves gedeeld door het aantal fte. Het toegerekende bedrag voor overhead is het bedrag per fte vermenigvuldigd met inzet fte per taakveld.

Leges

De tarieven van de leges zijn opgenomen in de legesverordening. Die wordt u in december ter vaststelling aangeboden. Om u inzicht te geven in de begrote lasten en opbrengsten geven wij dit per hoofdstuk weer volgens de legesverordening.

Voor de begrote lasten zijn in deze tabel geen overheadkosten gerekend. Simpelweg omdat wij niet kunnen garanderen dat deze kosten ook daadwerkelijk zijn toe te rekenen op hoofdstuk- en titelniveau en op een totaalniveau van de begrote opbrengsten van de leges. Daarbij hebben veel hoofdstukken een te bescheiden omvang en staan daar ook geen begrote opbrengsten tegenover.

Ook zijn niet alle personele lasten meegenomen. Wij werken niet met een urenregistratie en uren voor bijvoorbeeld bezwaar, handhaving en beleidsvorming moeten buiten de leges worden gehouden. Om die reden hebben wij bij de titels alleen de salarislasten vermeld voor de medewerkers burgerzaken (titel 1), vergunningverleners bouwen (titel 2) en vergunningverleners voor horeca en APV (titel 3).

Gemeentelijke leges mogen niet meer dan kostendekkend zijn. Waarbij gekeken wordt naar de totale kosten versus totale legesopbrengsten (zgn. kruisbestuiving). Uit de tabel blijkt dat de begrote opbrengsten de lasten niet overschrijden. We voldoen daarmee ruimschoots aan de norm voor 100% kostendekkendheid.

Hoofdstuk	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Titel 1	Algemene dienstverlening	-548.765	0	-548.765
1.	Burgerlijke stand	-9.838	14.071	4.233
2.	Reisdocumenten, rijbewijzen en overige leges	-195.713	225.000	29.287
3.	Verstrekking uit het kiezersregister	0	0	0
4.	Verstrekking ogv Wet Bescherming persoonsgegevens	0	0	0
5.	Vastgoedinformatie	0	0	0
6.	Overige publiekszaken	0	0	0
7.	Gemeentearchief	0	0	0
8.	Markten	-14.757	13.162	-1.595
9.	Winkeltijdenwet	0	0	0
10.	Kansspelen	0	0	0
11.	Kabels en leidingen	0	18.385	18.385
12.	Verkeer en vervoer	0	1.611	1.611
13.	Leegstandwet	0	0	0
14.	Diversen	-44.289	50.142	5.853
Titel 2	Omgevingsvergunning	-679.180	744.942	65.762
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	-405.779	15.250	-390.529
	Totaal	-1.898.321	1.082.563	-815.758

Tabel 2.11 Werkelijke lasten en opbrengsten leges

Ontwikkeling van de diverse lokale heffingen

Onroerendezaakbelasting

Onze belangrijkste autonome inkomstenbron is de onroerendezaakbelasting (ozb). De waarde van het onroerend goed vormt de basis voor de belastingheffing. De hoogte van de ozb berekenen we naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Voor de ozb stellen wij voor uit financiële noodzaak om naast de trendmatige verhoging een extra verhoging van het tarief door te voeren met 2% voor de jaren 2021 en 2022.

Afvalstoffenheffing

De kosten voor het ophalen en verwerken van de afvalstromen van de huishoudens mogen wij doorberekenen aan onze burgers. De afvalstoffenheffing gebeurt volgens het Diftar. Diftar staat voor: geDIFferentieerd TARief afvalstoffenheffing; de vervuiler betaalt. Diftar betekent in de praktijk dat elk huishouden betaalt voor het gescheiden inzamelen van afval en een basisbedrag betaalt. De heffing van 2021 geschiedt op basis van het aantal ledigingen. Een deel van de huishoudens (buitengebied) heeft rest-afval-containers. Het andere deel van de huishoudens betaalt per afgifte in de ondergrondse containers. Al het andere afval zit verwerkt in het vastrecht (dus ongeacht de hoeveelheid per individueel huishouden). Het definitieve tariefvoorstel wordt in december 2020 vastgesteld.

Berekening van kostendekkendheid afvalstoffenheffing	
Kosten taakveld 7.3 afval, incl. omslagrente	€ 2.413.681
Inkomsten taakveld 7.3 afval, excl. heffingen	€ 529.043
Netto kosten taakveld 7.3 afval	€ 1.884.638
Toe te rekenen kosten	€ 84.615
Overhead	€ 40.819
BTW	€ 491.360
Totale kosten	€ 2.501.432
Opbrengst heffingen	€ 2.524.245
Dekkingspercentage	100,9%

Tabel 2.12 Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

De toegerekende kosten bestaan uit kwijtschelding, 50% aan servicekosten voor de administratieve verwerking van de aanslagoplegging en 20% van de kosten van het straatvegen i.v.m. zwerfafval.

Afvalstoffenheffing	2020	2021
Vastrecht	€ 181,43	€ 187,50
Tarief per lediging (container)	€ 5,84	€ 5,84
Tarief per lediging (zak)	€ 1,20	€ 1,20

Tabel 2.13 Ontwikkeling tarieven afvalstoffenheffing

Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing mogen we een belasting heffen ter bestrijding van de kosten voor de gemeente die verbonden zijn aan:

- De inzameling en transport van huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater en de zuivering van huishoudelijk afvalwater in een IBA
- De inzameling transport en verwerking van afvloeiend hemelwater
- Het treffen van maatregelen om de nadelige gevolgen van de grondwaterstand te beperken

We mogen deze heffing aan de gebruikers van het riool opleggen. De rioolheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De belasting wordt geheven naar het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. De aanslagoplegging en incasso is uitbesteed aan Vitens.

Berekening van kostendekkendheid rioolheffing	
Kosten taakveld 7.2 riolering, incl. omslagrente	€ 2.205.535
Inkomsten taakveld 7.2 riolering, excl. heffingen	€ 3.835
Netto kosten taakveld 7.2 riolering	€ 2.201.700
Toe te rekenen kosten	€ 101.138
Overhead	€ 102.048

BTW	€ 462.023
Totale kosten	€ 2.866.909
Opbrengst heffingen	€ 2.441.067
Onttrekking uit de bestemmingsreserve riolering	€ 366.933
Dekkingspercentage	97,9 %

Tabel 2.14 Kostendekkendheid riolheffing

De toegerekende kosten bestaat voor een deel uit straatvegen en kwijschelding. Straatvegen doen we om drie redenen:

1. Voor het transporten van afvloeiend hemelwater
2. Het opruimen van zwerfvuil (zowel vanuit functionele als vanuit esthetische redenen)
3. Onkruidbestrijding (we willen geen ongewenste kruiden en grassen in de goot).

Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat wij een groene gemeente zijn, is het aandeel bladafval en ongewenste kruiden relatief wat groter dan het zwerfvuil. Bladafval en ongewenste kruiden verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op grond van bovenstaande inschatting rekening wij 40% toe aan de riolheffing, 40% aan wegonderhoud en 20% aan de afvalstoffenheffing.

Riolheffing	2020	2021
Tarief per m ³	€ 1,20	€ 1,30

Tabel 2.15 Ontwikkeling tarieven riolheffing

Hondenbelasting

Wij mogen hondenbelasting opleggen. De opbrengst van de hondenbelasting is bestemd voor de algemene middelen. Dit betekent dat we de belasting niet specifiek hoeven besteden aan doelen die van tevoren zijn vastgesteld. Wij hebben voor de hondenbelasting een progressief tarievenstelsel vastgesteld, waarbij hondeneigenaar met meer dan één hond een hoger bedrag per hond betaalt.

Hondenbelasting	2020	2021
Eén hond	€ 53,84	€ 54,92
2 ^e en elke volgende hond, per hond	€ 83,56	€ 85,23
Kenneltarief	€ 211,43	€ 215,66

Tabel 2.16 Ontwikkeling tarieven hondenbelasting

Toeristenbelasting

Wij heffen vergoeding voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding door personen die niet in de gemeente woonachtig zijn. De belasting wordt opgelegd aan degene die gelegenheid biedt tot verblijf.

Toeristenbelasting	2020	2021
Per persoon per overnachting	€ 1,30	€ 1,33

Tabel 2.17 Ontwikkeling tarieven toeristenbelasting

Lokale lastendruk

In tabel 2.18 staat wat een gemiddeld huishouden in de gemeente Oost Gelre in 2021 aan gemeentelijke heffingen gaat betalen.

Gezin wonend in een eigen huis (waarde € 230.000) en één hond

	Situatie 2020	Situatie 2021
Onroerendezaakbelasting	€ 349,06	€ 363,00
Hondenbelasting	€ 53,84	€ 54,92
Afvalstoffenheffing (gemiddeld aantal ledigingen)	€ 199,43	€ 205,50
Rioolrecht (bij een verbruik van 120m3)	€ 144,00	€ 156,00
Totaal	€ 746,33	€ 779,42

Gezin wonend in een huurhuis en één hond

	Situatie 2020	Situatie 2021
Hondenbelasting	€ 53,84	€ 54,92
Afvalstoffenheffing (gemiddeld aantal ledigingen)	€ 199,43	€ 205,50
Rioolrecht (bij een verbruik van 120m3)	€ 144,00	€ 156,00
Totaal	€ 397,27	€ 416,42

Tabel 2.18 Situatie lokale lastendruk gemiddeld huishouden

De belastingdruk per inwoner is het totaal van de opbrengsten van de onroerendezaakbelasting, rioolrechten en afvalstoffenheffing gedeeld door het totaal aantal inwoners. Onderstaand overzicht geeft het verloop over de jaren 2016 t/m 2020 van de omringende gemeenten.

Belastingdruk per inwoner	2016	2017	2018	2019	2020
Aalten	€ 268	€ 279	€ 284	€ 281	€ 287
Berkelland	€ 384	€ 397	€ 405	€ 416	€ 396
Bronckhorst	€ 391	€ 397	€ 405	€ 414	€ 456
Montferland	€ 352	€ 361	€ 362	€ 387	€ 405
Oost Gelre	€ 322	€ 314	€ 323	€ 334	€ 387
Oude IJsselstreek	€ 355	€ 371	€ 370	€ 377	€ 422
Winterswijk	€ 393	€ 394	€ 392	€ 407	€ 432

Tabel 2.19 Belastingdruk per inwoner

Gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid

Wij zijn bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. Bij ons is het kwijtscheldingsbeleid van toepassing op de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerendezaakbelasting. We passen het meest ruime kwijtscheldingsbeleid toe en verlenen automatisch kwijtschelding aan bijstandsgerechtigden.

Kwijtschelding	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Verleende kwijtschelding	€ 103.552	€ 110.000	€ 112.000
Aantallen	385	400	400

Tabel 2.20 Kwijtschelding

6. EMU-saldo

In de Wet Hof (Wet Houdbare overheidsfinanciën) is bepaald dat lokale overheden een gemaximeerd aandeel mogen hebben in het toegestane EMU-tekort voor de totale Nederlandse overheid, uitgedrukt in procenten van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Hiermee komt Nederland tegemoet aan de begrotingsregels die door Europa gesteld zijn voor de totale overheid. Na een constructieve dialoog hebben het Rijk en decentrale overheden elkaar gevonden in een macro EMU-norm van -0,4% van het BBP per jaar voor de periode van 2019 tot en met 2022.

De individuele referentiewaarde is een doorvertaling van de norm voor het totaal der gemeenten naar een afzonderlijke gemeente, op basis van de begrotingstotalen. De individuele referentiewaarde is geen strikte norm, maar geeft de afzonderlijke gemeenten wel een indicatie van hun maximale aandeel in het toegestane EMU-tekort. Het ministerie van Binnenlandse Zaken publiceert jaarlijks de individuele referentiewaarden. Voor het jaar 2021 is de individuele referentiewaarde voor Oost Gelre € 2.641.000.

	Bedrag
1. Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	€ 269.431
2. Afschrijvingen ten laste van exploitatie	€ 5.750.306+
3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 100.000+
4. Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden gewaardeerd	€ 22.251.750-
5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de EU of overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering gebracht zijn gebracht bij post 4.	€ 0
6. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord	€ 0
7. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ 0
8. Baten bouwgrondexploitatie: baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	€ 0
9. Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	€ 0
10. Lasten in verband met transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen e.d.) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande posten	€ 0
11. Verkoop van effecten, boekwinst op de exploitatie	€ 0
Berekend EMU-saldo	€/- 16.132.013

7. Gepronotiseerde balans

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ACTIVA						
Vaste activa						
<i>Immateriële vaste activa</i>	€ 563.042	€ 520.142	€ 477.825	€ 439.135	€ 400.444	€ 361.754
<i>Materiële vaste activa</i>						
<i>Investerings met economisch nut</i>						
strategische gronden	€ 454.000	€ 454.000	€ 454.000	€ 454.000	€ 454.000	€ 454.000
gronden uitgeven in erfpacht	€ 6.285.825	€ 6.285.825	€ 6.285.825	€ 6.285.825	€ 6.285.825	€ 6.285.825
investeringen met een economisch nut, w aarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven)	€ 22.767.173	€ 21.759.135	€ 22.209.600	€ 23.137.601	€ 23.473.456	€ 23.256.310
overige investeringen met een economisch nut	€ 44.090.676	€ 41.483.362	€ 43.437.472	€ 45.406.355	€ 44.186.259	€ 42.594.053
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	€ 22.094.233	€ 20.473.703	€ 35.333.211	€ 36.908.409	€ 33.469.540	€ 37.120.346
Financiële vaste activa	€ 10.124.915	€ 9.775.007	€ 9.423.234	€ 9.154.481	€ 8.886.115	€ 8.640.621
Totaal vaste activa	€ 106.379.864	€ 100.751.174	€ 117.621.167	€ 121.785.806	€ 117.155.639	€ 118.712.909
Vlottende activa						
Voorraden	€ 1.670.059	€ 1.500.000	€ 1.700.000	€ 1.600.000	€ 1.500.000	€ 1.400.000
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 4.728.330	€ 4.500.000	€ 4.500.000	€ 4.500.000	€ 4.500.000	€ 4.500.000
Liquide middelen	€ 899.017	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000
Overlopende activa	€ 3.721.556	€ 3.200.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000
Totaal vlottende activa	€ 11.018.962	€ 9.800.000	€ 10.100.000	€ 10.000.000	€ 9.900.000	€ 9.800.000
Totaal-generaal	€ 117.398.826	€ 110.551.174	€ 127.721.167	€ 131.785.806	€ 127.055.639	€ 128.512.909

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen	€ 44.895.252	€ 40.558.631	€ 37.646.657	€ 37.534.918	€ 37.726.713	€ 38.125.411
Voorzieningen	€ 12.035.100	€ 12.040.347	€ 11.837.879	€ 11.639.296	€ 11.344.598	€ 11.049.900
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	€ 51.183.325	€ 48.952.196	€ 69.436.631	€ 73.811.592	€ 69.184.328	€ 70.537.598
Totaal vaste passiva	€ 108.113.677	€ 101.551.174	€ 118.921.167	€ 122.985.806	€ 118.255.639	€ 119.712.909
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	€ 3.542.405	€ 3.500.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000
Overlopende passiva	€ 5.742.744	€ 5.500.000	€ 5.500.000	€ 5.500.000	€ 5.500.000	€ 5.500.000
Totaal vlottende passiva	€ 9.285.149	€ 9.000.000	€ 8.800.000	€ 8.800.000	€ 8.800.000	€ 8.800.000
Totaal-generaal	€ 117.398.826	€ 110.551.174	€ 127.721.167	€ 131.785.806	€ 127.055.639	€ 128.512.909

Bijlagen

Bijlage 1: Financiële gevolgen van de coronacrisis voor het jaar 2021

Op basis van de huidige kennis is een inschatting gemaakt van de extra kosten voor de gemeente voor het jaar 2021 als gevolg van de coronamaatregelen.

Uitgangspunt hierbij is dat het gaat om incidenteel hogere uitgaven en lagere inkomsten. Derhalve wordt voorgesteld de extra lasten te dekken door een onttrekking uit de algemene reserve.

Wij verwachten dat de netto extra lasten circa € 540.000 zullen bedragen in 2021.

In de onderstaande tabel is een nadere onderverdeling opgenomen.

ONDERDEEL	VERWACHTE EXTRA UITGAVEN / MINDER INKOMSTEN	VERWACHTE RIJKSBIJDRAGE	EXTRA LASTEN GEMEENTE
1. Inkomsten voor parkeren	€ -	€ -	€ -
2. Toeristenbelasting	€ 125.000	€ -	€ 125.000
3. Precario- en reclamebelasting	€ -	€ -	€ -
4. Leges	€ 25.000	€ -	€ 25.000
5. Handhaving openbare ruimte	€ -	€ -	€ -
6. Sport	€ -	€ -	€ -
7. Cultuur	€ 20.000	€ -	€ 20.000
8. Musea	€ -	€ -	€ -
9. Maatschappelijke opvang	€ -	€ -	€ -
10. (Bijzondere) bijstand			
WWB jonger dan 65 jaar	€ 250.000	€ -	€ 250.000
Minimabeleid	€ 10.000	€ -	€ 10.000
11. Schuldhelpverlening	€ 10.000	€ -	€ 10.000
12. Sociale werkvoorziening	€ 100.000	€ -	€ 100.000
13. TOZO	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ -
14. Eigen deelnemingen	€ -	€ -	€ -
Totalen	€ 2.040.000	€ 1.500.000	€ 540.000

Bijlage 2: Vergelijking begroting 2021 versus begroting 2020

In de bijlage vindt u een overzicht van de lasten en baten op taakveldniveau.

Programma 1: Leefomgeving

Taakveld	Omschrijving	Begroting 2020			Begroting 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2.1	Verkeer en wegen	-4.079.675	95.086	-3.984.589	-4.035.570	96.702	-3.938.868
5.5	Cultureel erfgoed	-720.684	-	-720.684	-184.809	-	-184.809
5.7	Openbaar groen en (openlucht-)recreatie	-2.425.016	905	-2.424.111	-2.300.042	920	-2.299.122
7.2	Riolering	-2.579.738	2.919.360	339.622	-2.202.627	2.755.835	553.208
7.3	Afval	-2.361.443	3.002.250	640.807	-2.413.681	3.053.288	639.607
7.4	Milieubeheer	-1.502.407	2.550	-1.499.857	-1.269.771	2.593	-1.267.178
8.1	Ruimtelijke ordening	-1.040.063	297.255	-742.808	-634.550	241.288	-393.262
8.3	Wonen en bouwen	-590.249	455.646	-134.603	-626.199	509.395	-116.804
0.10	Mutaties reserves	0	-211.501	-211.501	0	0	0
Totalen programma 1		-15.299.275	6.561.551	-8.737.724	13.667.249	6.660.021	-7.007.228

Programma 2: Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen

Taakveld	Omschrijving	Begroting 2020			Begroting 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.894.994	-	-1.894.994	-1.724.959	-	-1.724.959
4.3	Onderwijsbeleid en leerling zaken	-1.316.598	199.046	-1.117.552	-1.350.012	184.245	-1.165.767
5.1	Sportbeleid en activering	-422.454	-	-422.454	-426.609	-	-426.609
5.2	Sportaccommodaties	-1.505.534	143.636	-1.361.898	-1.407.265	178.018	-1.229.247
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-310.484	8.160	-302.324	-275.470	3.714	-271.756
5.4	Musea	-266.558	-	-266.558	-280.470	-	-280.470
5.6	Media	-565.946	57.624	-508.322	-583.936	58.605	-525.331
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.588.780	41.275	-1.547.505	-1.627.780	62.068	-1.565.712
6.2	Wijkteams	-1.803.249	10.134	-1.793.115	-1.785.044	10.306	-1.774.738
6.3	Inkomensvoorzieningen	-9.932.038	7.991.501	-1.940.537	-5.875.387	4.356.000	-1.519.387
6.4	Begeleide participatie	-9.043.989	1.360.000	-7.683.989	-8.910.870	1.376.000	-7.534.870
6.5	Arbeidsparticipatie	-225.225	-	-225.225	-878.289	-	-878.289
6.6	Maatwerkvoorzieningen Wmo	-551.708	-	-551.708	-581.692	-	-581.692
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-7.379.540	392.080	-6.987.460	-7.490.857	396.990	-7.093.867
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-8.329.736	-	-8.329.736	-8.661.665	-	-8.661.665
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-780.149	-	-780.149	-835.274	-	-835.274
7.1	Volksgezondheid	-702.255	-	-702.255	-504.333	-	-504.333
0.10	Mutaties reserves	0	629.670	629.670	0	115.000	115.000
Totalen programma 2		-46.619.237	10.833.126	-35.786.111	-43.199.912	6.740.946	-36.458.966

Programma 3: Economie en werkgelegenheid

Taakveld	Omschrijving	Begroting 2020			Begroting 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	-119.017	-	-119.017	-121.494	-	-121.494
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-342.010	200.574	-141.436	-222.740	407.977	185.237
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-136.012	18.380	-117.632	-138.997	18.692	-120.305
3.4	Economische promotie	-570.519	255.203	-315.316	-547.603	766.143	218.540
8.2	Grondexploitatie	-87.000	200.750	113.750	-85.692	159.075	73.383
0.10	Mutaties reserves	0	307.857	307.857	0	0	0
Totalen programma 3		-1.254.558	982.764	-271.794	-1.116.526	1.351.887	235.361

Programma 4: Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening

Taakveld	Omschrijving	Begroting 2020			Begroting 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	-1.894.917	-	-1.894.917	-1.976.271	-	-1.976.271
0.2	Burgerzaken	-964.263	239.821	-724.442	-955.667	239.071	-716.596
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-297.469	143.210	-154.259	-324.688	162.981	-161.707
0.8	Overige baten en lasten	-30.000	-	-30.000	-	-	-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1.858.292	48.000	-1.810.292	-1.982.493	48.000	-1.934.493
1.2	Openbare orde en veiligheid	-505.856	10.529	-495.327	-605.888	16.296	-589.592
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-1.736	-	-1.736	-1.746	-	-1.746
0.10	Mutaties reserves	-1.536.766	3.857.645	2.320.879	-	-	-
Totalen programma 4		-7.089.299	4.299.205	-2.790.094	-5.846.753	466.348	-5.380.405

Bijlage 3: Voorstellen van nieuw beleid voor de periode 2021-2024

Programma	Investeringsniveau				Budgettaire lasten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
1 - Leefomgeving	5.679.750	8.067.250	3.856.750	4.319.750	2.566.273	1.207.983	1.375.586	1.601.372
2 - Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen	16.372.000	5.468.304	2.100.000	5.600.000	1.746.834	956.197	987.697	1.169.697
3 - Economie en werkgelegenheid	65.000	0	0	0	227.688	137.688	77.688	77.688
4 - Bestuur, dienstverlening en bedrijfsvoering	135.000	0	0	0	193.013	103.013	108.013	53.013
Voorgaande jaren	22.251.750	13.535.554	5.956.750	9.919.750				
Totaal budgettaire lasten nieuw beleid					4.733.807	2.404.881	2.548.984	2.901.769
<i>Dekking ten laste van reserves & voorzieningen</i>								
- reserve rioleringen					101.661	195.921	259.179	296.541
- reserve uitvoeringsagenda energietransitie					416.402	254.304	254.304	254.304
- reserve sociaal domein					0	0	0	0
- vrij besteedbare reserve / incidenteel onvoorzien					3.615.284	464.500	399.500	287.000
NETTO BUDGETTAIRE JAARLAST NIEUW BELEID					600.461	1.490.156	1.636.001	2.063.924

Progamma 1 - Leefomgeving											
Urgentie	Omschrijving	Investerings								Opmerking	dekking
		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024		
besluit	Programma Lichtenvoorde openbare ruimte	225.000	100.000			10.688	15.438	15.438	15.438	Deze projecten zijn ingeschat o.b.v. een voorlopige prognose. Het behelst voornamelijk investeringen in de openbare ruimte, zoals het plan Bonifatiushof/Nieuwmarkt, het verfraaien van de entrees van Lichtenvoorde, waterbeleving in het centrum, groen/licht en beleving in het centrum. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het vastgestelde programma Geef Lichtenvoorde Kleur.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Programma Lichtenvoorde; ontwikkeling Hof aan de Dijkstraat					1.500.000				In 2019 is het aanbestedingstraject afgerond met WWW als winnende partij. Naast de opgevoerde € 500.000 is in een separaat raadsvoorstel aangenomen waarin € 1.000.000 is opgenomen. Daarnaast wordt een beroep gedaan op de subsidie Steengoed Beruuten van de provincie Gelderland (€ 499.999). Gedeputeerde Staten moeten daarover nog besluiten.	vrije reserves
besluit	Rehabilitatie verhardingen buiten de bebouwde kom	830.000	830.000	830.000	830.000	39.425	78.850	118.275	157.700	komt voort uit wegenbeleidsplan	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Aanleggen Duiker onder N18 tpv de Zieuwentseweg		300.000				12.250	12.250	12.250	Bij de realisatie van de tunnel ter plaatse van de Zieuwentseweg ontstaat de mogelijkheid om een grote duiker onder de N18 te leggen naar het buitengebied. Het regenwater van de naastgelegen buurt kan via deze duiker afgevoerd worden. Deze werkzaamheden worden in het contract van de aannemer die voor RWS het werk gaat uitvoeren opgenomen.	rioolfonds
besluit	Project Meer Veilig 3 - Afsluiting Zieuwentseweg (omlegging aansluiting N312)	615.000	1.160.000				84.313	84.313	84.313	Tussen RWS, provincie Gelderland en de gemeente Oost Gelre is een overeenkomst afgesloten voor de realisatie van diverse werkzaamheden rondom de bestaande N18 nabij Lichtenvoorde. Deze kosten vloeien voort uit deze overeenkomst.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Kleine verkeersaanpassingen					75.000				Noodzakelijke aanpassingen van kleine verkeersmaatregelen	vrije reserves
besluit	Renovatie gemalen en drukunits	175.000	175.000	175.000	175.000	7.146	14.292	21.438	28.583	GRP 2017-2021 (100 + 75)	rioolfonds
besluit	Rioolrenovatie obv beheerprogramma	100.000	100.000	100.000	100.000	4.083	8.167	12.250	16.333	Uit de rioolinspectie is gebleken dat het rioolstelsel op verschillende plaatsen gerepareerd moet worden.	rioolfonds
besluit	Onderzoeken en plannen uit GRP					50.000	50.000	50.000	50.000		rioolfonds
noodzakelijk	Oplossing knelpunten hemelwater/voer diverse kernen	60.000	80.000			2.450	5.717	5.717	5.717	Door afkoppeling van hemelwater het rioolstelsel te ontlasten. Hiermee worden de huidige knelpunten aangepakt	rioolfonds
noodzakelijk	Omgevingswet exploitatiekosten						100.000	100.000	200.000	Structurele lasten Omgevingswet	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Omgevingswet exploitatiekosten					200.000				Invoeringskosten Omgevingswet	vrije reserves
noodzakelijk	Duurzame omvorming openbaar groen	50.000	50.000	50.000		2.375	4.750	7.125	7.125	Het krediet is noodzakelijk omdat klimaat-veranderingen vragen om aanpassingen in het groen zoals bijvoorbeeld waterberging.	rioolfonds
noodzakelijk	Groot onderhoud fietsbrug Den Sliem over de Groenlose Slinge(voormalige spoorbrug)	150.000				7.125	7.125	7.125	7.125	Uit een onafhankelijke inspectie blijkt dat aanpak van de brug noodzakelijk is. Vanuit financieel oogpunt wordt voorgesteld om niet de gehele brug met landhoeden te vervangen maar de stalen hoofd draagconstructie met het houten brugdek te vernieuwen en onderhoud aan de landhoeden te doen.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Optimaliseren rioolstelsel het Blik te Groenlo	198.000				8.085	8.085	8.085	8.085	Door de ontwikeling Oidenhuis moet het rioolstelsel geoptimaliseerd worden. Het afvalwater van Oidenhuis voert af op Het Blik. Het hemelwater van Het Blik voert af naar de ontwikkeling Oidenhuis.	rioolfonds
noodzakelijk	Aanpassen kongrenzen en inrichten 30km/uur maatregelen	200.000				9.500	9.500	9.500	9.500	De bebouwde kongrens wordt opnieuw vastgesteld. Hierdoor moeten er maatregelen getroffen worden. Ook zijn er in de kern van Lichtenvoorde een aantal wegen die nog als verblijfsgebied ingericht moeten gaan worden.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Uitbreiding met 0.8 fte milieudeskundige					62.000	62.000	62.000	62.000	We hebben nu 1,5 jaar positieve ervaring met de inzet van ODA-medewerkers bij Omgeving. Er wordt sneller geacteerd op (politiek gevoelige) dossiers en er wordt minder advies opgevraagd bij de Oda. Het is wel een dure oplossing (€ 55.536 per jaar) omdat de inhuur op uurtarief geschiedt. Omdat de inzet structureel is, is het raadzaam eigen formatie te creëren. Deze medewerker kan dan ook beleidsmatig ingezet worden op actuele dossiers als PFAS, stikstof. ODA is een uitvoeringsorganisatie die werkt op VTH gebied. Voor beleidsmatige advisering zijn afzonderlijke opdrachten nodig waarmee kosten zijn gemoed.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Actualisatie beheersplan civiel technische kunstwerken						35.000			Het beheersplan loopt met een doorkijk richting 2025. In het huidige beheersplan is opgenomen om hakenwege de looptijd het plan te actualiseren. Met deze actualisatie ligt er weer een beheersplan met een doorkijk van 10 jaar.	vrije reserves
noodzakelijk	Aanleg Kiss & Ride strook	127.500					6.056	6.056	6.056	omgevingsaanpassingen IEKC	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Herinrichting Varseveldseweg	140.000					6.650	6.650	6.650	omgevingsaanpassingen IEKC	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Reconstructie Frans ten Boschstraat	101.250					4.809	4.809	4.809	omgevingsaanpassingen IEKC	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Reconstructie Frans ten Boschstraat rioolfonds	236.250					9.647	9.647	9.647	Onder de reconstructie van de Frans en Boschstraat valt de aanleg van een regenwater riool. Hierdoor wordt het schone regenwater niet meer vermengd met vuilwater en hoeft dus minder water gezuiverd te worden.	rioolfonds
besluit	Meer Veilig 3- traject Lievelede-Groenlo N18, bijdrage gemeente voor aanleg viaduct thv Zwolseweg te Groenlo.		920.000				43.700	43.700	43.700	Op 18 december 2018 heeft de raad een besluit genomen om € 800.000 - beschikbaar te stellen in 2022. Naast de gemeentelijke bijdrage draagt ook de Provincie Gelderland bij. Het aandeel van RWS bedraagt ca. de helft van de totale kosten van 3.4 miljoen euro.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Flankerende maatregelen project Meer Veilig 3 - traject Lievelede-Groenlo N18 (opheffen oversteken/aansluiting Grolse Dijk) Groenlo.		230.000				10.925	10.925	10.925	Naast de realisatie kosten voor het viaduct over de N18 (tussen Lievelede en Groenlo) zijn ook flankerende maatregelen nodig. Deze zijn ingeschat op € 200.000	algemene dekkingsmiddelen
besluit	Flankerende maatregelen project Meer Veilig 3 - Fietspad langs N18, gedeelte Europaweg tussen Zieuwentseweg en Richterslaan te Lichtenvoorde.		270.000				12.825	12.825	12.825	De raad heeft besloten op dd 17-10-2017 om de fietsvoorziening als optimalisatiemaatregel door te voeren. Er is subsidie verstrekt bij de Provincie van Hierdoor kunnen aanlegkosten lager uitvallen €117.000,-.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	(Voorbereidingskrediet) Flankerende maatregelen project Meer Veilig 3 - Reconstructie Kerkhoflaan inclusief de kruising met de Richterslaan te Lichtenvoorde.	115.000	403.000				24.605	24.605	24.605	Als gevolg van de afsluiting van de kruising Zieuwentseweg/N18 veranderen verkeersstromen. Hiervoor is het noodzakelijk om de Kerkhoflaan anders in te richten. Voor de totale verharding is een reconstructie op zijn plaats. We hebben een voorbereidingskrediet in het jaar voorafgaand aan de noodzakelijke reconstructie opgenomen.	algemene dekkingsmiddelen

noodzakelijk	Flankerende maatregelen project Meer Veilig 3 - Aanleg en verbetering riolering Kerkhoflaan inclusief de kruising met de Richterslaan te Lichtenvoorde.		345.000					-	14.088	14.088	14.088	Als gevolg van de afsluiting van de kruising Zieuwentsweg/N18 veranderen verkeersstromen. Hiervoor is het noodzakelijk om de Kerkhoflaan anders in te richten. Gelijktijdig wordt de riolering vervangen.	rioolfonds
noodzakelijk	(Voorbereidingskrediet) reconstructie Van Reedestraat, Bentinckstraat en gedeelte Van Raesfeltstraat en Middachtenstraat te Lichtenvoorde.	840.000						39.900	39.900	39.900	39.900	Voor de reconstructie van de openbare ruimte is onderzoek en voorbereiding nodig. Daarnaast neemt de burgerparticipatie tijd in beslag. Hierdoor is een jaar voor de daadwerkelijke werkzaamheden een voorbereidingskrediet noodzakelijk. Groot onderhoud aan de verharding is technisch en financieel niet meer passend. De totale verharding moet vervangen worden. Dit biedt mogelijkheden om samen met de bewoners te kijken naar de inrichting van de woonstraten.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Aanleg en verbetering riolering Van Reedestraat, Bentinckstraat en gedeelte Van Raesfeltstraat en Middachtenstraat te Lichtenvoorde.	674.000						27.522	27.522	27.522	27.522	In iedere straat wordt een hemelwaterstelsel gelegd en worden de woningen afgekoppeld. In de straten waar het gemengde stelsel nog niet is gelinieerd wordt een nieuw vuilwaterstelsel gelegd.	rioolfonds
noodzakelijk	(Voorbereidingskrediet) Herinrichting gedeelten Rapenburgsestraat, Esstraat en Varsseveldseweg te Lichtenvoorde.	58.000	805.000					40.993	40.993	40.993	40.993	In 2020/2021 wordt de nieuwbouw van verzorgingshuis Antoniusshove gerealiseerd. Het voorbereidingskrediet is noodzakelijk om de voorbereiding voor de herinrichting te kunnen starten. De openbare ruimte rondom het verzorgingshuis moet hiervoor aangepast worden. Dit is een verplichting die de gemeente is overeengekomen met de zorgpartij Careaz. Daarnaast wordt hieraan de visie Varsseveldseweg gekoppeld.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	(Voorbereidingskrediet) reconstructie Admiraal Helfrichplein, Trompstraat, Ruijterstraat en Heemskerkstraat te Groenlo	115.000	598.000					33.868	33.868	33.868	33.868	Voor de reconstructie van de openbare ruimte is onderzoek en voorbereiding nodig. Daarnaast neemt de burgerparticipatie tijd in beslag. Hierdoor is een jaar voor de daadwerkelijke werkzaamheden een voorbereidingskrediet noodzakelijk. Groot onderhoud aan de verharding is technisch en financieel niet meer passend. De totale verharding moet vervangen worden. Dit biedt mogelijkheden om samen met de bewoners te kijken naar de inrichting van de woonstraten.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Aanleg en verbetering riolering Admiraal Helfrichplein, Trompstraat, Ruijterstraat en Heemskerkstraat te Groenlo		774.000					31.605	31.605	31.605	31.605	In iedere straat wordt een hemelwaterstelsel gelegd en worden de woningen afgekoppeld. Tevens wordt het bestaande rioolstelsel vervangen.	rioolfonds
noodzakelijk	Vervangen houten brug Meidoornstraat te Lichtenvoorde										30.000	De houten brug is aan vervanging toe	vrije reserves
noodzakelijk	(voorbereidingskrediet) reconstructie Koemstraat en gedeelte Dijkstraat te Lichtenvoorde.	100.000	127.500					10.806	10.806	10.806	10.806	Deze reconstructie is noodzakelijk doordat de ontwikkeling Hof aan de Dijkstraat in 2021 gerealiseerd is. Zowel de riolering als de openbare inrichting is gedateerd.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Aanleg en verbetering riolering Koemstraat en gedeelte Dijkstraat te Lichtenvoorde		240.000					9.800	9.800	9.800	9.800	De verbinding tussen het hemelwaterstelsel in het centrum en het Wentholtpark is noodzakelijk om wateroverlast te voorkomen.	rioolfonds
noodzakelijk	(Voorbereidingskrediet) reconstructie wijk Oosteres te Groenlo	115.000	851.000					45.885	45.885	45.885	45.885	Voor de reconstructie van de openbare ruimte is onderzoek en voorbereiding nodig. Daarnaast neemt de burgerparticipatie tijd in beslag. Hierdoor is een jaar voor de daadwerkelijke werkzaamheden een voorbereidingskrediet noodzakelijk. Groot onderhoud aan de verharding is technisch en financieel niet meer passend. De totale verharding dient vervangen te worden. Dit biedt mogelijkheden om samen met de bewoners te kijken naar de inrichting van de woonstraten.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Aanleg en verbetering riolering reconstructie wijk Oosteres te Groenlo		1.216.000					49.653	49.653	49.653	49.653	In iedere straat wordt een hemelwaterstelsel gelegd en worden de woningen afgekoppeld. Tevens wordt het bestaande rioolstelsel vervangen.	rioolfonds
noodzakelijk	Voorbereidingskrediet reconstructie Vondelstraat, Rembrandtplein, Hugo de Grootstraat en Oude Aaltenseweg te Lichtenvoorde.		115.000					5.463	5.463	5.463	5.463	Voor de reconstructie van de openbare ruimte is onderzoek en voorbereiding nodig. Daarnaast neemt de burgerparticipatie tijd in beslag. Hierdoor is een jaar voor de daadwerkelijke werkzaamheden een voorbereidingskrediet noodzakelijk.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Cofinanciering provinciale landschapsprojecten							12.500	12.500	12.500	12.500	Het budget is noodzakelijk om 75% cofinanciering van de provincie te ontvangen. Voor thema's als biodiversiteit, landschap en educatie komen daarmee middelen beschikbaar voor particuliere initiatieven. Hier tegenover staat € 37.500,- aan inkomsten. De looptijd van deze investering is 4 jaar(t/m 2023)	vrije reserves
noodzakelijk	Berm- en laanherstel	100.000	100.000					5.750	11.500	11.500	11.500	Bermen zijn belangrijk voor verkeersveiligheid, wegstabiliteit landschap en biodiversiteit. Het misbruik wordt aangepakt en inrichting en beheer worden afgestemd op de functies. Bomen die de afgelopen jaren zijn geveld worden gecompenseerd.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	(Voorbereidingskrediet) reconstructie Dorpsstraat, gedeelte De Steege-Harreveldseweg) en Pastoor Zanderinkstraat te Zieuwent.		100.000	440.000							25.650	De reconstructie is noodzakelijk omdat het wegbeeld gedateerd is. De riolering is aan vervanging toe.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Aanleg en verbetering riolering gedeelte Dorpsstraat en Pastor Zanderinkstraat te Zieuwent.			640.000							26.133	De onderhoudstoestand van de riolering is slecht en daardoor vervangen worden. Daarnaast wordt er een hemelwater rioolblijgelegd. Deze rioolleiding is belangrijk voor de gehele kern Zieuwent.	rioolfonds
noodzakelijk	(Voorbereidingskrediet) reconstructie Zieuwentsweg, Schatbergstraat, gedeelte Raadhuisstraat-Bentinckstraat en gedeelte Raadhuisstraat(tot en met de Kerkhoflaan)			100.000							0	Door de afsluiting van de Zieuwentsweg/N18 is het noodzakelijk om de rijbaan af te waarden naar een woonstraat.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	(voorbereidingskrediet) Herinrichting Richterslaan		100.000	1.790.000							89.775	Door de afsluiting van de Zieuwentsweg/N18 neemt de verkeersdruk toe. Hierdoor moet de gehele inrichting aangepast worden.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Versterken biodiversiteit openbaar groen							20.000	20.000	20.000	20.000	Onze parken en groenstroken bieden volop kansen om de biodiversiteit te verhogen. Daarvoor moeten we op verschillende locaties de inrichting aanpassen. De looptijd van deze investering is 4 jaar(t/m 2023).	vrije reserves
besluit	Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom huishoudens - Subsidieverordening 'Verduurzamen woningen'							75.000	75.000	75.000	75.000	Huidige subsidieregeling "Verduurzamen woningen" is door het college van B&W vastgesteld in december 2019. Voorstel is om de regeling in de komende jaren voor isolerende maatregelen te continueren.	reserve energietransitie
besluit	Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom gemeentelijk vastgoed- versneld vervangen openbare verlichting	244.750	244.750	244.750	244.750			14.073	28.146	42.219	56.293	Betreeft het versneld vervangen van openbare verlichting, de kosten van onderhoud, vervanging en energie wordt daarmee verlaagd met € 56.649 per jaar	algemene dekkingsmiddelen

noodzakelijk	Gezonde leefomgeving	125.000	100.000	75.000		7.500	13.500	18.000		Gezonde leefomgeving - Iedereen wil fijn wonen en leven in zijn buurt. Daarom is het van belang dat we met plezier kunnen opgroeien, wonen, werken en gezond oud kunnen worden in onze leefomgeving. Een buurt is veel leuker en leefbaarder als er ruimte is voor spelen, bewegen en ontmoeten. Wij willen onze inwoners mogelijkheid bieden om te spelen, bewegen en elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte. Op dit moment is onze openbare ruimte nog niet goed ingericht op de gezonde leefomgeving. We hebben veel speelplekken in onze gemeente en de meeste zijn verouderd. Deze visie wordt op dit moment geschreven en vanaf 2021 wordt er uitvoering aan gegeven. Hier zijn middelen voor nodig. Dank hierbij aan het ontwikkelen en aanleggen van speel- beweeg en ontmoetingsplekken in de hele gemeente. Dit doen we in participatie met onze inwoners.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Uitvoeringsagenda energietransitie - werksroom huishoudens - Energieloket					29.304	29.304	29.304	29.304	Betreeft jaarlijkse bijdrage aan regionaal Energieloket (huidig ad. 0,99 per inwoner). Gemeentelijke bijdrage loopt o.b.v. eerder genomen rb tot 2021. Een regionaal voorstel aan de bestuurders is in voorbereiding. Voorstel richting gemeenteraad volgt vermoedelijk na de zomer 2020.	reserve energietransitie
noodzakelijk	Uitvoeringsagenda energietransitie - werksroom huishoudens - Transitievisie Warmte					162.098				Betreeft bijdrage vanuit het Rijk (o.b.v. decembercirculaire 2019) die moet worden gealloceerd aan het Programma Energietransitie. Het betreft in totaal voor 2020 en 2021 202.101 voor het opstellen van de TVW en 9.997 voor het opstellen van een wijkaanpak voor de TVW. Hiervan wordt 50000 voor 2020 gealloceerd en het restant in 2021.	reserve energietransitie
noodzakelijk	Uitvoeringsagenda energietransitie - projecten					150.000	150.000	150.000	150.000	De Uitvoeringsagenda loopt t/m 2021 en wordt jaarlijks geëvalueerd en herijkt. Voor de aansturing en uitvoering van deze nieuwe projecten is jaarlijks budget nodig. In 2021 wordt een nieuwe Uitvoeringsagenda opgesteld voor de periode 2022 - 2025.	reserve energietransitie
noodzakelijk	Onderhoud brandkranen, geboorde putten en blusvijvers					20.000	20.000	20.000	20.000	Het onderhoud van de brandkranen, geboorde putten en blusvijvers is vanaf 01-01-2020 geen taak meer van de VNOG. Deze taken zijn nu ondergebracht bij de gemeentes. Tot 01-01-2020 werden de werkzaamheden uitgevoerd door oud-brandweerlieden binnen het VNOG. Deze deden dat vrijwillig en ontvingen hier een vergoeding voor. Momenteel wordt onderzocht of het onderhoud op dezelfde wijze kan plaats vinden of dat het anders georganiseerd moet worden. Ter indicatie: het gaat hier om plmn 1.200 brandkranen een 10-tal geboorde putten en een aantal blusvijvers.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Cultuur- en Erfgoedpact					20.000	20.000	20.000	20.000	In 2021 start een nieuw cultuur en erfgoedpact in de Achterhoek. (2021-2024) Het Cultuur- en Erfgoedpact is het derde pact die samen met de Provincie Gelderland en de Achterhoek wordt opgesteld. Het bedrag is als cofinanciering bedoeld en wordt door de Provincie verduubeld.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Programma stad Groenlo voorbereidingskrediet doorontwikkeling pijler 3 en 4	100.000				4.750	4.750	4.750	4.750	Na de start in 2012 is in recordtijd veel in beweging gezet. Veel projecten zijn naar voren getrokken en al uitgevoerd. Na de evaluatie van het Programma is met name gestuurd op het ontplooiën van initiatieven van burgers. Met dit voorbereidingskrediet willen we op gebied de pijlers cultuurhistorie en toerisme een stap verder richting 2027 te zetten.	algemene dekkingsmiddelen
Totaal aan investeringen programma 1		5.957.250	8.067.250	4.000.750	4.319.750						
Totaal budgettair beslag programma 1						2.566.273	1.207.983	1.395.608	1.621.393		

Programma 2 - Cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en inkomen											
Urgentie	Omschrijving	Investerings				2021	2022	2023	2024		dekking
		2021	2022	2023	2024						
besluit	Huisvesting basisonderwijs Lichtenvoorde (IEKC)	8.550.000				277.875	277.875	277.875	277.875	De aanbesteding van het IEKC heeft inmiddels plaatsgevonden binnen het daarvoor door de raad vastgestelde financiële kader (€ 9.449.630 incl btw). In maart 2020 start de nieuwbouw. Naast de investering is er sprake van een leningsdeel aan de IEKC stichting voor de commerciële m2 (voor de Achtoek en Zozijn) en extra duurzaamheidsmaatregelen.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Onderwijshuisvesting Karel Doormanstraat, Groenlo	1.500.000	3.743.304			0	170.407	170.407	170.407	In maart 2018 heeft de gemeenteraad besloten voor de toekomstige ontwikkeling van het basisonderwijs in Groenlo drie locaties als uitgangspunt aan te houden en bij het ontwikkelen van verdere plannen een voorkeur uit te spreken voor een eerste aanpak van de locatie St. Willibrordus. Op basis van het amendement van juli 2019 waarin het college wordt opgedragen om eerst de nadere uitwerking van bouwplannen voor de Willibrordusschool op te pakken om dit mee te kunnen nemen in de komende meerjarenbegroting is inmiddels gestart met de planvorming (voor de toekomstige huisvesting van de St. Willibrordus en t Palet met een kinderopvangpartij op de locatie Karel Doormanstraat in Groenlo). Voor 2020 is een voorbereidingskrediet van 100k beschikbaar gesteld. Naar verwachting wordt na de zomer 2020 een voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd (stedenbouwkundig schetsontwerp en verkeersoplossing). Separaat aan dit voorstel wordt een voorstel opgesteld voor de toekomstige situatie voor de gymzalen voor het primair onderwijs in Groenlo. In de planvorming voor de Karel Doormanstraat wordt gewerkt met de aanname dat daar een nieuwe gymzaal gerealiseerd wordt. Voor 2022 inclusief gymzaal.	algemene dekkingsmiddelen
besluit	Sloop, herinrichting en afwaardering Hamalandschool, van Ostadestraat t.b.v. IEKC					303.144				Voor sloop van de Hamalandschool wordt er € 40.000 berekend, herinrichting € 168.000 en afwaardering per 1-1-2021 € 199.144.	vrije reserves
besluit	Sloop, herinrichting en afwaardering Pastoor van Ars, Oude Aaltenseweg t.b.v. IEKC					451.501				Voor sloop van de Pastoor van Arsschool wordt er € 40.000 berekend, herinrichting € 97.175 en afwaardering per 1-1-2021 € 382.826.	vrije reserves
besluit	Sloop, herinrichting en afwaardering St. Jozefschool, Schatbergstraat t.b.v. IEKC					256.139				Voor sloop van de St. Jozefschool wordt er € 40.000 berekend, herinrichting € 75.000 en afwaardering per 1-1-2021 € 198.639.	vrije reserves
noodzakelijk	Binnensport Groenlo - sporthal Marianum	6.192.000	0			0	201.240	201.240	201.240	In oktober 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met de realisatie van een sporthal van drie zaaldelen bij het Marianum te Groenlo. De raming is gebaseerd op de nieuwbouw, sloop huidige gymzaal en benodigd inventaris. De eenmalige bijdrage van het Marianum (€500.000) is in mindering gebracht. In 2020 zullen de voorbereidende werkzaamheden plaatsvinden voor het wijzigen van het bestemmingsplan (vooronderzoeken, verfijnen stedenbouwkundig plan). In het laatste kwartaal van 2020 start de aanbesteding om vervolgens de nieuwbouw te starten in 2021 en vervolgens op te leveren in 2022.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Binnensport Groenlo - sporthal Marianum infrastructuur		700.000			0	33.250	33.250	33.250	Voor de infrastructurele uitvoering voor onder andere extra parkeerplaatsen wordt een bedrag van € 700.000 geraamd.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Langer zelfstandig thuis wonen; Incidentele bijdrage € 120.000					120.000				Hierbij moet u denken aan projecten voortkomend uit het Netwerk Dementie & NOG beter ouderenzorg Oost Achterhoek, levensloopbestendige woningen, pilots vrijwilligers inzetten langer zelfstandig wonen mensen met dementie (aanschaf materialen en scholing vrijwilligers), pilot Domotica op afstand dichtbij, diverse projecten voortkomend uit dementievriendelijke samenleving, integrale arrangementen doelgroep 18-18+ en een openbare ruimte voor iedereen.	vrije reserves

besluit	Preventie en gezondheid (exclusief POH en PPJ)					212.000	212.000	212.000	212.000	Het preventiebudget is onder andere besteedbaar voor uitvoering van het lokaal preventieprogramma 'positieve gezondheid en preventie'. In dit programma wordt uitvoering gegeven aan de thema's eenzaamheid, middelengebruik, gezond ouder worden, gezonde jeugd en mentaal welbevinden. Voorbeelden van activiteiten zijn: valpreventie voor ouderen, alcoholmatigingsprojecten jeugd, dementievriendelijke samenleving, gehoorschadepreventie, gezonde school activiteiten.	vrije reserves
noodzakelijk	POH					20.000	20.000	20.000	20.000	Het aantal huisartsen met een Praktijkondersteuner Huisarts (POH) Jeugd breiden we de komende jaren verder uit. We sturen erop om vanaf 2021 volledige dekking te hebben.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Extra uren sociaal team intake nieuwkomers									De integrale intake voor nieuwkomers gaat naar de gemeente. Dit betekent dat het sociaal team er extra taken bij krijgt. Dit kan het huidige team niet opvangen. Het is de verwachting dat er vanuit het rijk gelden komen om deze ondersteuning in te regelen. Daarom vooralsnog een pm-post.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Initiatieven vanuit de samenleving					25.000				Om initiatieven vanuit de samenleving goed te ondersteunen, is het wenselijk te werken met een initiatievenpot. De verenigings- en vrijwilligersondersteuner kan zo uitvoering geven aan de wensen en behoeften die er leven onder de inwoners.	vrije reserves
noodzakelijk	Samenwerkingschool Lichtenvoorde (Fusie de Regenboog en het Hof)					75.000				Streven is naar een fusie per 1 augustus 2019. Per 1 augustus 2020 huisvesting op één locatie. Onderzoek naar locatie moet nog plaatsvinden. Bij keuze voor één van de bestaande locaties ook rekening houden met verkeersmaatregelen.	vrije reserves
noodzakelijk	Aanpassing Hamalandhal Lichtenvoorde	130.000				6.175	6.175	6.175	6.175	Hamalandhal Lichtenvoorde – Vanaf 2012 is Stichting de Hamalandhal Lichtenvoorde (SHL) verantwoordelijk voor de exploitatie van de Hamalandhal in Lichtenvoorde. Het gebouw is eigendom van de gemeente. Tijdens de bouw zijn de minimale eisen van toegankelijkheid toegepast. In de praktijk blijkt deze theorie weerbarstig. SHL heeft de wens om toegankelijk te zijn voor alle gebruikers en bezoekers. Op dit moment kunnen mensen met een rolstoel of rollator niet zelfstandig de kleedkamers en/of tribune bereiken.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Nieuwe locatie en accommodatie Fietscrossclub Lichtenvoorde		600.000				21.000	21.000	21.000	In de Sportvisie Oost Gelre staat beschreven dat bereikbare, goede en kwalitatieve sportaccommodaties de basis zijn voor het streven naar een vitale samenleving. Aangegeven is dat de gemeente waar nodig faciliteert bij renovatie, verplaatsing en/of realisatie van (buiten) accommodaties. Het is belangrijk dat we het brede sportaanbod in Oost Gelre koesteren (reguliere sporten, maar ook bijzondere sporten zoals fietscross, motorcross en survival). In dit perspectief is Fiets Cross Club Lichtenvoorde (FCCL) al jaren op zoek naar een nieuwe locatie en accommodatie. De huidige baan voldoet niet aan de eisen van de KNWU en de veiligheid is niet optimaal. Op basis van de locatiestudie van mei 2020 'Fiets Cross Club Lichtenvoorde en Stichting Bloemencorso Lichtenvoorde' wordt de haalbaarheid van locatie Eschoork voor de FCCL	algemene dekkingsmiddelen

noodzakelijk	Nieuwe locatie en accommodatie Stichting Bloemencorso		425.000				14.250	14.250	14.250	Oost Gelre is een evenementen gemeente. Stichting Bloemencorso (SBL) vertegenwoordigd de 18 corso groepen die het bloemencorso heeft. SBL heeft bij de gemeente te kennen gegeven graag een tweede gezamenlijke corsobouwplek te willen realiseren voor meerdere groepen. Het corso is voor Lichtenvoorde een zeer belangrijk evenement en past ook uitstekend bij het profiel van Oost Gelre als kleurrijke evenementen gemeente. De corso behoort tot het cultuurhistorisch erfgoed, vanuit dit perspectief is het beschikbaar houden van goede corsolocaties voor de verschillende groepen maatschappelijk zeer belangrijk. Door de economische verbetering van de afgelopen jaren hebben de corsogroepen, die nu o.a. nog te gast zijn op het industrieterrein, een probleem met permanente huisvesting. In totaal zijn er op dit moment 7 groepen zoekende naar nieuwe locatie. De SBL heeft als grote wens een plek waar meerdere groepen terecht kunnen, met als voorbeeld de bestaande plek aan de Lichtenvoorde.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	(voorbereidingskrediet) Scholengemeenschap Harreveld			2.100.000		0	0	68.250	68.250	Het schoolbestuur opteert voor een oplossing waarbij een deel van de benodigde onderwijshuisvesting is geïntegreerd in het al aanwezige multifunctionele gebouw van Horizon. Daarbij wil men een afzonderlijk compact gebouw realiseren dat is afgestemd op de huisvesting van de aanwezige leerlingen van Prisma. Met deze oplossing moet een duurzame exploitatie mogelijk zijn in een gebouw dat passend is voor de doelgroep. Behalve vervangende nieuwbouw kan ook renovatie een optie zijn. Kosten van een renovatie komen in beginsel voor rekening van het schoolbestuur en de kosten van vervangende nieuwbouw voor rekening van de gemeente. Een keuze voor hetzij renovatie hetzij vervangende nieuwbouw is voor één van beide partijen ingrijpend. Er bestaat voor de gemeente geen verplichting om renovatie geheel of gedeeltelijk te bekostigen. Het effect van een uitgevoerde renovatie is daarentegen dat daardoor de gemeente een investering in vervangende nieuwbouw kan uitstellen. De vervangende nieuwbouw wil men deels integreren met het al aanwezige multifunctionele gebouw van Horizon. Daarmee realiseert men een compact gebouw dat is afgestemd op de huisvesting van de aanwezige leerlingen. Venen huidige huurgoeding aan Aloysiusstichting in verband met de modelaire nieuwbouw	algemene dekkingsmiddelen
	Totaal aan investeringen programma 2	16.597.000	5.468.304	2.100.000	5.600.000			-36.750	-36.750		
	Totaal budgettair beslag programma 2					1.760.334	969.697	1.001.197	1.183.197		

Programma 3 - Economie en werkgelegenheid											
Urgentie	Omschrijving	Investerings								dekking	
		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024		
besluit	Gevel aanpassing, winkelverplaatsing, burgerinitiatieven					75.000	75.000	75.000	75.000	Het inbedden van Burgerinitiatieven en stimuleringsregelingen voor centrum Groenlo en Lichtenvoorde.	vrije reserves
besluit	Programma Lichtenvoorde exploitatiekosten					50.000				Projectkosten als centrummanager, promotie en toerisme en gevelsubsidies. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het vastgestelde programma Geef Lichtenvoorde Kleur.	vrije reserves
noodzakelijk	Gemeentelijke vertaling regionale planning werklocaties	40.000				40.000				Dit betreft een visie op de ontwikkeling werklocaties in relatie tot de toekomstige behoefte.	vrije reserves
noodzakelijk	Impuls lokale economie en buitengebied					60.000	60.000			Op het vakgebied Economie zijn er 3 beleidsmedewerkers voor bedrijfscontacten, grondzaken en toerisme&recreatie/internationale contacten. Er is aanvullend behoefte aan een beleidsmedewerker economie voor de agrarische sector/buitengebied. Op dit moment bevindt de agrarische sector zich in een turbulente fase: achterblijvende inkomsten, hogere kosten, verduurzaming, stikstofproblematiek, problemen bij erfopvolging etc. We verwachten dat een groot aantal bedrijven gestaakt wordt en dat wordt – als gevolg van nieuwe regelgeving - niet gecompenseerd door groei van de overblijvende bedrijven. Ook buiten de landbouwbedrijven is een groot aantal banen gerelateerd aan de landbouw zodat de impact op de lokale economie groot is. We zullen bedrijven ruimte moeten bieden om daarop te anticiperen. Daarnaast is het belangrijk dat er economische activiteiten blijven in het landelijk gebied. Dat vraagt om flankerend beleid. Daarvoor ontbreekt nu de capaciteit.	vrije reserves
noodzakelijk	Aanleg MTB routenetwerk	25.000				2.688	2.688	2.688	2.688	Het regionale routebureau (St. Achterhoek Toerisme) is bezig met gefaseerde voorbereiding en opwaardering van de ATB/MTB-routes Graafrschap, Winterwijk en Bergerbos. Sneller dan verwacht is de tweede fase (upgrade route Winterwijk met uitbreiding naar Aalten en Oost Gelre) in voorbereiding genomen en heeft provincie Gelderland 50% cofinanciering toegezegd: € 75.000,- van totale projectkosten van € 150.000,-. De overige 50% dient door de betrokken gemeenten gefinancierd te worden: € 25.000,- excl. BTW per gemeente. Inmiddels is een aantal gesprekken met lokale wielervederijngingen uit de gemeenten gevoerd waarbij o.a. De Paddelaars medewerking hebben toegezegd in de vorm van het uitzetten route, benadering van grondeigenaren voor toestemming, en toekomstig beheer en onderhoud. Een goed functionerend mtb-routenetwerk draagt bij aan gezondheid van de lokale bevolking, de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied en regulering van gebruik (scheiding mtb-ers van fietsers/ruiters) door middel van singletracks.	algemene dekkingsmiddelen
	Totaal aan investeringen programma 3	65.000	-	-	-						
	Totaal budgetair beslag programma 3					227.688	137.688	77.688	77.688		

Programma 4 - Bestuur, dienstverlening en bedrijfsvoering											
Urgentie	Omschrijving	Investerings								dekking	
		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024		
noodzakelijk	Opleidingsbudget voor Houding en Gedrag (€ 500 per persoon)					100.000	50.000	50.000		Voor versterking van de externe als interne dienstverlening onderdeel uit makend van de organisatieontwikkeling maar ook noodzakelijk bij het project Omgevingswet	wijze reserves
besluit	Audit Bag							5.000		Verplichte audit van de BAG 1 x 3 jaar.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Vervanging beeldschermen	135.000				28.013	28.013	28.013	28.013	De beeldschermen zijn inmiddels 12 jaar oud en zullen in komende versies van VMWare niet meer ondersteund worden.	algemene dekkingsmiddelen
noodzakelijk	Voorbereidingscrediet serviceteam					40.000				Voorbereidingskosten voor de doorontwikkeling serviceteam	wijze reserves
noodzakelijk	Netwerkbudget evenementen					25.000	25.000	25.000	25.000	In Oost Gelre worden vele mooie evenementen georganiseerd, grote en kleine evenementen voor verschillende doelgroepen. Van de Zwarte Cross tot Jumping de Achterhoek, van de Mattheus Passion tot het Over the top festival. De gemeente Oost Gelre is vaak aanwezig op deze evenementen om gasten uit binnen- en buitenland te laten zien wat wij te bieden hebben.	algemene dekkingsmiddelen
	Totaal aan investeringen programma 4	135.000	0	0	0						
	Totaal budgettair beslag programma 4					193.013	103.013	108.013	53.013		

Bijlage 4: Bijlage bij paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Totaaloverzicht gewaardeerde risico's t.b.v. berekening weerstandscapaciteit

Omschrijving risico	Risicoklasse	Kans
EXTERNE RISICO'S		
Terugloop aantal bouwvergunningaanvragen.	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
(Verbaald)geweld tegen een ambtenaar of bestuurder.	< 50.000	mogelijk (ééns in de 5 jaar)
Rentestijging, inflatie (kostenstijging).	50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Onvoorziene saneringsprojecten	100.000	mogelijk (ééns in de 5 jaar)
BEDRIJFSVOERINGS RISICO'S		
Het risico van budgetoverschrijdingen op loonkosten / inhuur personeel.	< 50.000	zeker (vaker dan ééns per jaar)
Onvoldoende greep op toekomstige financiële positie en mogelijkheden.	200.000 - 500.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Taakstellende bezuiniging (ombuiging) wordt niet gerealiseerd.	200 - 500.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Inkoop van goederen of diensten in strijd met geldende regelgeving (eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid, Europese richtlijnen)	200 - 500.000	zelden (ééns in de tien jaar)
Stilzwijgende verlenging van contracten.	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Onvolkomenheden (niet volledig, onjuiste waarden) in de WOZ-administratie	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Verhogen voorziening wethouderspensionen	50 - 200.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
VERBONDEN PARTIJEN		
Instellingen waarvoor de gemeente garant staat komen in (financiële) problemen	50 - 200.000	zelden (ééns in de tien jaar)
Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland	50 - 200.000	zelden (ééns in de tien jaar)
DEELNEMINGEN		
Alliander NV	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Vitens NV	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
BNG	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
OPENEINDE REGELINGEN		
WMO		
Maatwerkvoorzieningen WMO	50 - 200.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Maatwerkdienstverlening 18+	50 - 200.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Vervoersvoorzieningen	50 - 200.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Huishoudelijke hulp	50 - 200.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Wmo begeleiding (PGB)	< 50.000	mogelijk (ééns in de 5 jaar)
Schuldhelpverlening	< 50.000	mogelijk (ééns in de 5 jaar)
Jeugdzorg		
Maatwerkdienstverlening 18-	200.000 - 500.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Jeugdhulp (incl LV) verblijf en crisis	200.000 - 500.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
GGZ	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Dyslexie	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
PGB Jeugd	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Geëscaleerde zorg 18-	200.000 - 500.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Participatiewet		
Begeleide participatie (WSW)	200.000 - 500.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Arbeidparticipatie	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
Inkomensvoorzieningen	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
WWB (netto)	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)
IOAW	< 50.000	zo goed als zeker (ééns per jaar)

Bijlage 5: Overzicht van verbonden partijen

1. De volgens de rekenkamer gedefinieerde verbonden partijen met een bestuurlijk en aanmerkelijk financieel belang.															
	Vestigingsplaats	Openbaar belang	Bestuurlijke relatie	Collegevertegenwoordiging	Ambtelijke adviseur inhoud	Ambtelijke adviseur financiën	Ambtelijke adviseur totaliteit	Aantal deelnemers	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		verandering belang	resultaat	Financiële bijdrage
									begin dienstjaar	eind dienstjaar	begin dienstjaar	eind dienstjaar			
Gemeenschappelijke regelingen															
Regio Achterhoek	Doetinchem	Regio Achterhoek zet zich in voor een duurzaam vitale, aantrekkelijke en gezonde regio door samen met andere partners (bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties) de Achterhoekvisie 2030 en jaarplannen uit te voeren. Met deze agenda wil de regio een antwoord bieden op diverse ontwikkelingen die op de Achterhoek afkomen, zoals demografische krimp, economische uitdagingen en klimaat- en milieuproblematiek. Door krachten te bundelen en slimme verbindingen te leggen kan de Achterhoek vitaal gehouden worden. Via Regio Achterhoek wordt er gewerkt aan een coöperatieve regio die nieuwe, onverwachte oplossingen ontwikkelt en toepast. Daarnaast zal invulling gegeven worden aan de Regio Deal Achterhoek die de regio heeft gesloten met het Rijk en waarmee een (extra) impuls gegeven wordt aan de regionale opgaven waar gemeenten voor staan.	AB-Bestuurslid	Burgemeester A. Bronsvort, Piv. wethouder K. Bonsen	Niek Reinders	Kitty Bui	Niek Reinders	7 gemeenten	5.563.000	6.446.000	2.532.000	1.593.000	geen	0	195.162
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland	Apeldoorn	De veiligheidsregio werkt in nauw overleg met maatschappelijke partners aan een veilige leefomgeving. Zeven dagen per week, 24 uur per dag ligt de focus op het beheersen van risico's en het bestrijden van incidenten. Voortdurend goed voorbereid zijn in samenspraak met burgers, bedrijven en instellingen in de regio Noord- en Oost-Gelderland	AB-Bestuurslid	Burgemeester A. Bronsvort, Piv. wethouder M. Frank	Sander Kempink	Wilfried Holtus	Sander Kempink	22 gemeenten	-436.000	7.843.000	51.146.000	46.174.000	geen	4.203.000	1.585.433
Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	Hangelo (Gld)	De Omgevingsdienst Achterhoek is voor overheden in deze regio (en namens deze overheden ook voor bedrijven en burgers) het aanspreekpunt voor vraagstukken op het gebied van milieu. De adviseurs bieden hoogwaardige kennis en expertise aan op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en milieudieets. Door de bundeling van kennis, de korte lijnen en het snel en efficiënt werken zijn de geleverde producten steeds van hoog niveau. Het doel van de ODA is om samen met haar opdrachtgevers zich dagelijks in te zetten voor een gezonde, schone en veilige leefomgeving voor de inwoners en bedrijven in haar werkgebied.	AB-Bestuurslid	AB lid: Wethouder B. Forskamp	Marcel Reintjes	Joyce Brunsveld	Marcel Reintjes	8 gemeenten	470.000	-291.000	1.011.000	2.144.000	geen	-668.000	958.000
				Piv lid: Wethouder M. Frank											
Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers (ECAL)	Doetinchem	Het Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers beheert het archief van de acht Achterhoekse gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude Liselstreek en Winterswijk. Voor deze gemeenten bewaart het Erfgoedcentrum historische informatie en stelt deze beschikbaar. Het beschikbaar stellen gebeurt via de website of op de studiezaal. De komende jaren zal het archief naast papieren informatie meer en meer digitale informatie bevatten.	AB Bestuurslid	Lid: Wethouder K. Bonsen	Paul Bouwhuis	Joyce Brunsveld	Jochem Meulenbeek	8 gemeenten	46.419	154.413	645.151	625.440	geen	107.994	148.630
				Piv lid: Wethouder J. Hoenderboom											

1. De volgens de rekenkamer gedefinieerde verbonden partijen met een bestuurlijk en aanmerkelijk financieel belang.																	
	Vestigingsplaats	Openbaar belang	Bestuurlijke relatie	Collegevertegenwoordiging	Ambtelijke adviseur inhoud	Ambtelijke adviseur financiën	Ambtelijke adviseur totaliteit	Aantal deelnemers	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		verandering belang	resultaat	Financiële bijdrage		
									begin dienstjaar	eind dienstjaar	begin dienstjaar	eind dienstjaar				dienstjaar	
Werkbaan Oost B.V.	Lichtenvoorde	Werkbaan Oost is de in 2017 opgerichte uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening voor drie gemeenten. Dat betekent dat alle inwoners van de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk die een sw-indicatie hebben gekregen en bij ons in dienst zijn, passend werk wordt geboden. Het betreft hier de doelgroep beschut binnen.	DB-Bestuurslid	DB lid 1: Wethouder J. Hoenderboom	Sander Jentink	Wilfried Holtus	Petra Sasse	3 gemeenten	0	322	0	11	geen	0	520.604		
			AB-Bestuurslid	AB lid 1: Wethouder J. Hoenderboom													
				AB lid 2: Wethouder M. Frank													
				Pv lid 1: Wethouder K. Bonsen													
			Pv lid 2: Wethouder B. Porskamp														
SDOA	Groenlo	De dienst is van en voor de gemeenten (Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk); De dienst staat voor maximale zelfstandigheid op het gebied van arbeid, inkomen en participatie; De dienst is klantgericht, resultaatgericht en levert in haar samenwerking met partners maatwerk; De dienst voert de opgedragen taken uit met betrokken, professioneel en kwalitatief goed personeel; De dienst heeft ambitie en wenst een voortrekkersrol te vervullen	DB-Bestuurslid	AB lid 1: Wethouder J. Hoenderboom	Sander Jentink	Wilfried Holtus	Rudy Peper	3 gemeenten	4.852.000	3.323.000	6.303.000	5.803.000	geen	490.000	8.135.053		
			AB-Bestuurslid	AB lid 2: Wethouder K. Bonsen													
				Pv lid 1: Wethouder J. Hoenderboom													
				Pv lid 2: Wethouder M. Frank													
Stadsbank Oost Nederland	Erschede	De Stadsbank Oost Nederland is een Gemeenschappelijke Regeling 'van en voor' gemeenten. De missie is om financiële weerbaarheid en eigen kracht van huishoudens te versterken. Dit doen door voortdurend te bouwen aan een betrouwbare, transparante en kwalitatief hoogwaardige uitvoeringsorganisatie, die samen met klanten duurzame resultaten boekt en zich daarover altijd maatschappelijk verantwoord.	AB-Bestuurslid	Lid: Wethouder J. Hoenderboom	Sander Jentink	Wilfried Holtus	Petra Sasse	22 gemeenten	1.080.500	1.082.200	14.797.700	14.816.700	geen	0	163.422		
				Pv lid: Wethouder K. Bonsen													
GGD Noord-Oost Gelderland	Wansveld	De GGD is de gezondheidsdienst van en voor de gemeenten Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Hattem, Harderwijk, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude Lissestreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen. Centraal bij de GGD staat preventie; het voorkomen van ziekten in de regio.	AB-Bestuurslid	AB lid: Wethouder J. Hoenderboom	Dorien Pardijs	Wilfried Holtus	Petra Sasse	22 gemeenten	3.028.000	2.909.000	2.923.000	2.631.000	geen	71.000	440.869		
				Pv lid: Burgemeester A. Bronsvoot													

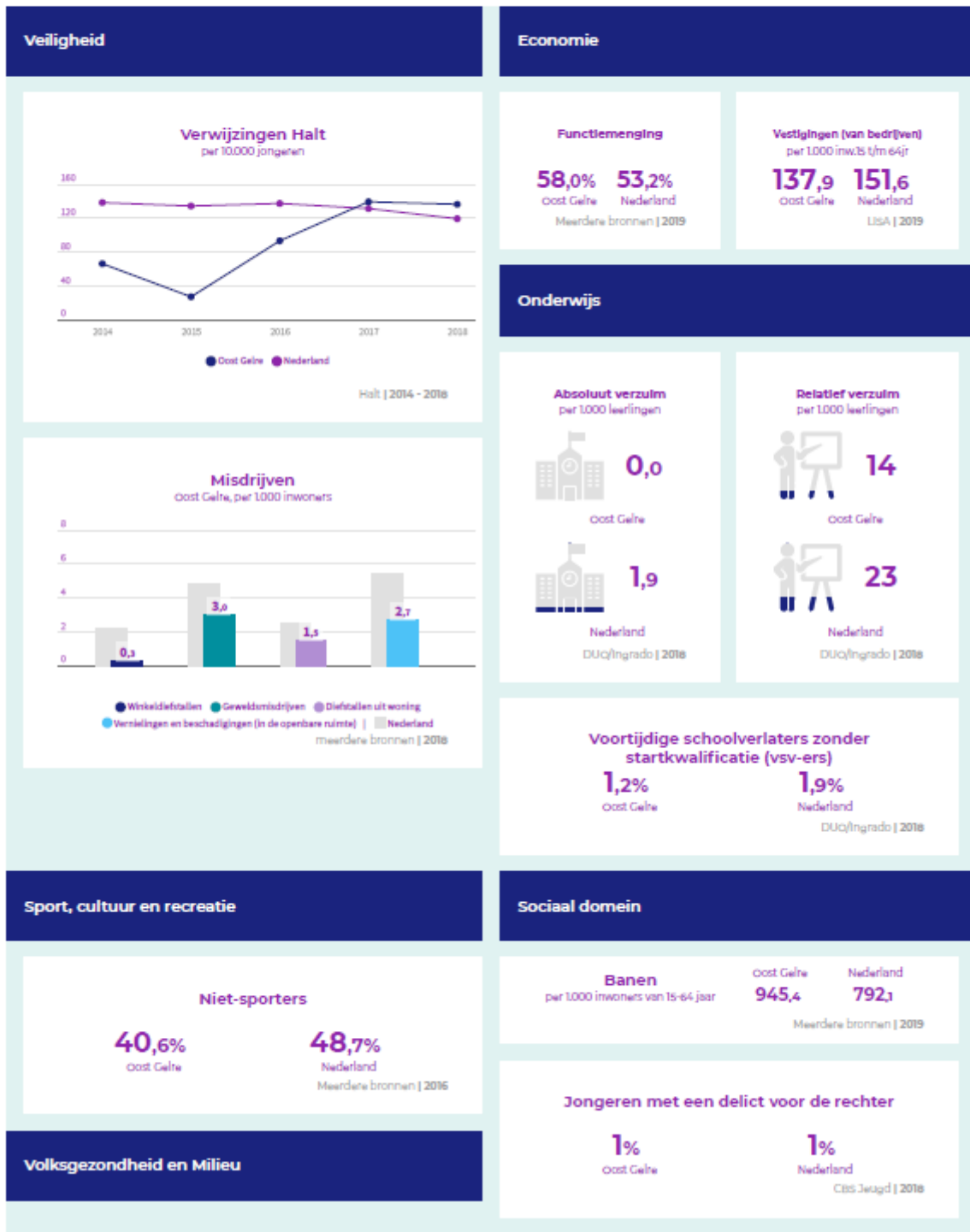
Naam/zo, Commanditaire en Besloten Vennootschappen en verenigingen	Vestigingsplaats	Openbaar belang	Bestuurlijke relatie	Collegeverteenwoordiging	Ambtelijke adviseur inhoud	Ambtelijke adviseur financiën	Ambtelijke adviseur totaliteit	Aantal deelnemers	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		verandering belang	resultaat	Financiële bijdrage
									begin dienstjaar	eind dienstjaar	begin dienstjaar	eind dienstjaar			
Gebieds onderneming Laarberg CV	Groenlo	Laarberg is /het regionale bedrijvenpark in het oostelijke deel van de Achterhoek. Door een bundeling van krachten kunnen we de concurrentiepositie van de regio waarborgen, verstevigen en verbeteren. Met ruimte voor ondernemingen tot en met milieucategorie 5	Vennoot	Vert : Wethouder M. Frank	Henk Reinbergen	Joyce Brunsveld	Henk Reinbergen	2 gemeenten							48% aandelen
Gebieds onderneming Laarberg BV	Groenlo	Laarberg is /het regionale bedrijvenpark in het oostelijke deel van de Achterhoek. Door een bundeling van krachten kunnen we de concurrentiepositie van de regio waarborgen, verstevigen en verbeteren. Met ruimte voor ondernemingen tot en met milieucategorie 5	Lid raad van commissarissen Aandeelhouder	Vert : Wethouder M. Frank Plv vert: Wethouder B. Porskamp	Henk Reinbergen	Joyce Brunsveld	Henk Reinbergen	2 gemeenten							48% aandelen
Alliander NV			Aandeelhouder	Vert: Wethouder K. Bensen Plv vert: Wethouder M. Frank	Rudy Peper	Wilfried Holtus	Rudy Peper	Niet in kaart gebracht							395.494 aandelen
Nuval Platform			Lid vereniging	Vert: Wethouder K. Bensen Plv vert: Wethouder B. Porskamp	Rudy Peper	Wilfried Holtus	Rudy Peper	Niet in kaart gebracht							Ca. 2.500
Vitens NV			Aandeelhouder	Vert: Wethouder M. Frank Plv vert: Wethouder B. Porskamp	Rudy Peper	Wilfried Holtus	Rudy Peper	Niet in kaart gebracht	€ 537,1 miljoen	€ 552,9 miljoen	€ 1240 miljoen	€ 1294 miljoen		€ 14 miljoen	18.693 aandelen
NV ROVA	Zwolle	ROVA is een duurzaam dienstenbedrijf dat voor de aandeelhoudende gemeenten zorg draagt voor de inzameling van het huishoudelijk afval en het onderhoud van de openbare ruimte. De missie van de ROVA is om zorg te dragen voor een schone en duurzame leefomgeving voor de inwoners van de aandeelhoudende gemeenten. De ROVA is actief voor 23 gemeenten verdeeld in 3 regio's: Ussel-Vecht, Achterhoek en Eemland.	Aandeelhouder	Vert: Wethouder B. Porskamp Plv vert: Wethouder M. Frank	Marcel Reintjes	Joyce Brunsveld	Marcel Reintjes	20 gemeenten en 2 regio's (Ussel-Vecht en AValverwerking Utrecht)							295 aandelen
AGEM	Doetinchem		Lid vereniging	Vert: Wethouder B. Porskamp Plv vert: Wethouder M. Frank	Marcel Reintjes	Joyce Brunsveld	Marcel Reintjes	8 gemeenten							
coöperatieve vereniging 'Dimpact' u.a.	Enschede	Gemeenten staan allemaal voor dezelfde uitdagingen, zoals digitalisering, antwoord geven, zaakgericht werken en ketensamenwerking. Elke gemeente heeft daarbij te kampen met onvoldoende middelen, kennis en capaciteit. Samenwerken met elkaar ligt dan voor de hand. Dimpact is een coöperatieve vereniging 100% van, voor en door gemeenten. De Dimpact-gemeenten hebben de handen ineen geslagen om vraagstukken rondom dienstverlening en bedrijfsvoering gezamenlijk op te pakken.	Lid vereniging	Vert: Wethouder K. Bensen Plv vert: Burgemeester A. Bronsvoot	Paul Bouwhuis	Joyce Brunsveld	Paul Bouwhuis	Thans 31 gemeenten lid							

Bijlage 6: BBV Beleidsindicatoren

Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

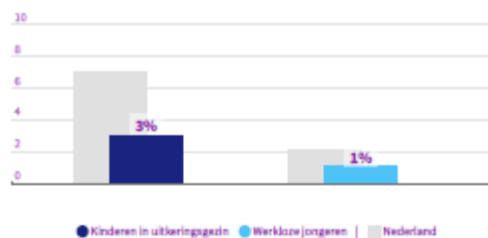

Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2018

Achterstand onder jeugd oost Gelre

CBS Jeugd | 2018

Hernieuwbare elektriciteit

7,7%
oost Gelre

Geen data
Nederland

Klimaatmonitor-RWS | 2018

Netto arbeidsparticipatie

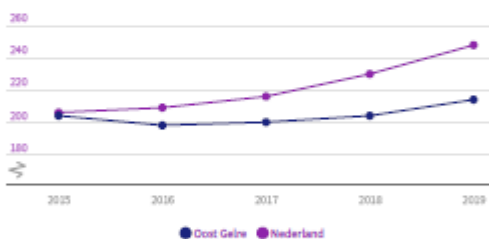
70,7%
oost Gelre

67,8%
Nederland

CBS - Arbeidsdeelname | 2018

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde x €1.000

CBS - statistiek Waarde Onroerende Zaken | 2015 - 2019

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Oost Gelre
163,4

Nederland
381,7

CBS | eerste halfjaar 2019

Nieuw gebouwde woningen per 1000 woningen

4,9
oost Gelre

8,6
Nederland

ISAG | 2018

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

308,3
Oost Gelre

305,2
Nederland

CBS | eerste halfjaar 2018

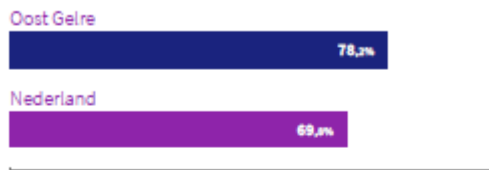
Jongeren met jeugdhulp % van alle jongeren tot 18 jaar

Oost Gelre
10,8

Nederland
10,8

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Demografische druk

CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research | 2019

Jongeren met jeugdbescherming

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Jongeren met jeugdreclassering

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

Oost Gelre

Nederland

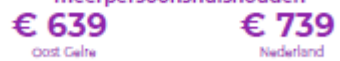
COELO, Groningen | 2019

Cliënten met een maatwe... per 10.000 inwoners

CBS MSD WMO | eerste halfjaar 2019

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Oost Gelre

Nederland

COELO, Groningen | 2019

Bijlage 7: Lijst met afkortingen

AMVB	Algemene Maatregel van Bestuur
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AWIR	Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen
BAG	Basis Registratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Bijzondere Bijstand Zelfstandigen
BIC	Biobased Innovation Center
BIG	Baseline informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BIO	Baseline informatiebeveiliging Overheid
BKP	Beeldkwaliteitsplan
BOA	Bijzondere Opsporings Ambtenaar
Bor	Besluit omgevingsrecht
BRP	Basisregistratie Personen
B&W	Burgemeester en Wethouders
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CIF	Communication & Infrastructure Fund
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheid
DBO	Dorpsbelangen organisaties
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DIFTAR	Differentiatie Tarieven Afvalstoffenheffing
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DURP	Digitale Uitvoering Ruimtelijke Processen
ECAL	Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers
ECB	Europese Centrale Bank
EED	Europese Energie-Efficiency Richtlijn
ENSIA	Eenduidige Normatie Single Information Audit
EU	Europese Unie
FIDO	Financiering Decentrale Overheid
GEO	Geografische Informatie
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GMSD	Gemeentelijk Monitor Sociaal Domein
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GSF	Gelderse Sportfederatie
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
HRM	Human Resource Management
ICT	Informatie en Communicatie Technologi
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen
IVP	Integraal Veiligheidsplan
LOP	Landschapontwikkelingsplan
MFA	Multifunctionele accommodatie
MT	Managementteam
ODA	Omgevingsdienst Achterhoek
OLO	Omgevingsloket Online
OZB	Onroerendezaak belasting
P&C	Planning & control
P&O	Personeel & Organisatie
PPS	Publiek Private Samenwerking, PPS is een samenwerkingsverband waarbij overheid en bedrijfsleven samen een project realiseren op basis van een heldere taak- en risico verdeling
PW	Participatiewet
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROVA	Afvaladvies-, regie- en verwijderings organisatie Achterhoek
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling
RWS	Rijkswaterstaat
SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
SDOA	Sociale Dienst Oost Achterhoek
SIOG	Website www.sameninoostgelre.nl
SON	Stadsbank Oost Nederland
SPP	Strategische personeelsplanning
SUWInet	Werk en Inkomen Digitaal
SW	Sociale Werkvoorziening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers- verzekeringen

Vhrosv	Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stadsvernieuwing
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNO-NCW	Grootste ondernemingsorganisatie van Nederland, Verbond van Nederlandse ondernemingen (VNO) en Nederland Christelijk Werkgeversbond (NCW)
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
VPB	Vennootschapsbelasting
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijk Ordening en Milieu
VWS	Volkshuisvesting Welzijn en Sport
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WBO	Werkbaan Oost
WKPB	Wet kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen
WNRA	Wet Normalisatie rechtspositie ambtenaren
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wwb	Wet werk en bijstand
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
ZVW	Zorgverzekeringswet

gemeente

Oost Gelre